gemeente
Oude IJsselstreek

Jaarstukken 2018

Aanbieding

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening over 2018. In deze jaarstukken geven we aan wat we als gemeente van plan waren te doen, wat we hebben gedaan, wat het heeft gekost en wat het de samenleving gebracht heeft.

Wat is er in 2018 gebeurd?

De jaarlijkse terugblik via de jaarstukken laat altijd een aantal bijzondere gebeurtenissen zien. 2018 vormt daar geen uitzondering op.

Op 21 maart 2018 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Vervolgens is er een nieuw college geformeerd, bestaand uit Lokaal Belang en het CDA. De voorgangers in het college van Lokaal Belang, CDA en VVD hebben gezorgd voor een naadloze overgang en een stabiele uitgangspositie voor het jaar 2018. Onze dank hiervoor! De jaarstukken 2018 zijn dan ook een verantwoording van de laatste begroting uit de vorige coalitieperiode. Het nieuwe collegeprogramma 'Met lef samen bouwen aan onze toekomst' 2018-2022, waarin negen opgaven zijn benoemd, borduurt hier op voort, maar geeft ook ruimte aan de uitvoering van het Inter Bestuurlijk Programma (IBP) van het Rijk.

We begonnen het jaar met een structureel sluitende begroting. Maar in 2018 kregen we met name door de ontwikkelingen in het Sociaal Domein een sterke tegenvaller. Vooral door de Jeugdzorg hadden we in de tweede helft van 2018 een tekort van € 2,8 mln (zoals in de 2e bestuursrapportage gemeld). Deze tekorten in de Jeugdzorg zijn landelijk inmiddels een groot probleem en buitenproportioneel geworden Uiteindelijk blijkt het tekort op het Sociaal Domein over 2018 ruim € 2 mln te zijn. Door onze reserve Sociaal Domein en een voordeel vanuit de grondexploitatie komen we op de totale begroting uiteindelijk uit op een voordelig resultaat van ruim € 2,25 mln.

De sterk oplopende tekorten binnen het Sociaal Domein maakten verdere transformatie en het maken van een kwalitatieve slag noodzakelijk. We zijn dan ook niet stil gaan zitten. College en raad hebben in het najaar 2018 opdracht gegeven om met een kwaliteitsslag binnen de financiële kaders uit te komen in het Sociaal Domein (binnen de hekjes). Het was nadrukkelijk niet de bedoeling om voor de korte termijn 'met een rode pen' te strepen en zo de tekorten op te lossen. Maar juist aan de hand van een duurzame benadering een verdere transformatie te bewerkstelligen langs drie lijnen: normaliseren, voorkomen en samenwerken.

Met deze opdracht is de ambtelijke organisatie aan de slag gegaan. De raad is daarin op gezette momenten in meegenomen. In 2019 worden de stappen hierin concreter. Maar de zorg over de zorg blijft, ook voor de komende jaren.

In 2018 is veel werk verzet. Wat we hierbij vooral hebben ervaren en gezien is de typisch Achterhoekse D'ran mentaliteit:

- Bij inwoners, die de handen uit de mouwen steken in hun eigen buurt, als vrijwilliger en/of als, mantelzorger. Of inwoners die hun huis energiezuiniger maken. Zo liep het aantal duurzaamheidsleningen en Nul op de Meter registraties boven verwachting goed. Maar ook door het afval goed te scheiden. Ons scheidingspercentage is inmiddels een mooie 75%.
- Bij ondernemers, die weer kunnen investeren in bedrijventerreinen en dit bij ons ook doen. Die aangeven dat ons Rode – Loper Beleid werkt. Het aantal verkochte kavels is in jaren niet zo hoog geweest. Maar ondernemers die ook bijvoorbeeld in Terborg actief meedenken over nieuwe manieren om het winkelgebied aantrekkelijk te houden. Of die actief meedenken en participeren om gezamenlijk te zorgen voor een goede handhaving van bijvoorbeeld festivals.

- Bij verenigingen en (vrijwillige) organisaties, die weer fantastische evenementen hebben georganiseerd, zoals Huntenpop, DKL party, muziekfestival 65+, winterfairs, Wijzer met IJzer, Wandelen voor water, carnavalsoptochten, bloemencorso, openluchtvoorstellingen, concerten, sporttoernooien, etc etc. Maar die ook zelf bijvoorbeeld plannen maken over de toekomst van hun dorp.
- Bij onszelf, door aan de slag te gaan met de 8 opgaven uit het coalitieprogramma. Door één van de vijf pilotgebieden in Nederland te worden om Toegankelijk te zijn voor iedereen. Of door actief bij te dragen in de nieuwe samenwerking in de Regio tussen ondernemers, onderwijs en overheid. De Regiodeal is het eerste resultaat hiervan, waarin we met middelen vanuit Rijk, provincie, ondernemers en gemeenten mooie projecten kunnen realiseren waar iedereen baat bij heeft. Door steeds meer producten digitaal aan te bieden. Maar ook door samen met de raad lijnen uit te zetten om met een kwaliteitsslag de tekorten in het Sociaal Domein aan te pakken.

Somberen is niet wat u van dit college gewend bent en dat is ook nu niet het geval. We hebben echter wel aandacht voor de grote risico's en bedreigingen, met name op het Sociaal Domein. Die zullen wij samen met uw raad scherp volgen en pro-actief van een aanpak voorzien. 2018 was een boeiend jaar en van 2019 verwachten we dit eveneens.

Resultaat

Het resultaat is (zonder het Sociaal Domein) ruim € 2,7 mln positief. Dit komt met name door het voordelig resultaat op de grondexploitatie (verlaging verliesvoorziening en opbrengst uit verkoop). We stellen voor om van deze € 2,7 mln een bedrag ad € 475.000 toe te voegen aan de reserve onderhoud gebouwen (het voordeel uit de aankoop van het Frank Daamenpand). En € 19.000 toe te voegen aan de reserve uitgestelde raadsbesluiten (het voordeel op het budget voor de Rekenkamercommissie). Na aftrek van deze bedragen, komt het resterende resultaat op € 2,25 mln. We stellen voor dit resultaat toe te voegen aan de Algemene reserve.

De tekorten op het Sociaal Domein zijn over heel 2018 uitgekomen op ongeveer € 2 mln. Deze worden in 2018 volledig gedekt uit de reserve Sociaal Domein. De reserve is na aftrek hiervan nog € 2.2 mln. Ten opzichte van het tekort wat in de 2e berap werd ingeschat (€ 2,8 mln), is het tekort ruim € 700.000 lager. Dit komt door incidentele voordelen. Het structurele beeld verandert niet.

Resultaat 2018		
Programmabegroting 2018		2
Resultaat 2e berap*		231
Jaarrekening**		2.513
Resultaat 2018		**2.746**
Voorstel toevoeging reserve onderhoud gebouwen	-475	
Voorstel toev. reserve uitgestelde raadsbesluiten	-19	
Resultaat (toevoeging algemene reserve)		**2.252**

Jaarstukken 2018 (21 mei 2019)

* Toelichting 2e berap	
voordeel exploitatie excl sociaal domein	231
nadeel sociaal domein	-2.800
onttrekking reserve sociaal domein	2.800
Resultaat 2e berap	**231**

** Toelichting jaarrekening tov 2e berap	
voordeel exploitatie excl sociaal domein en grex	902
voordeel grondexploitatie	1.611
voordeel sociaal domein	760
toevoeging reserve sociaal domein	-760
Resultaat jaarrekening tov 2e berap	**2.513**

Vaststelling

Conform de gemeentewet stelt de gemeenteraad de jaarrekening vast in het jaar volgend op het jaar waarover verantwoording wordt afgelegd. De jaarstukken 2018 bieden wij u hierbij ter vaststelling aan. De hierin opgenomen jaarrekening en het jaarverslag worden gecontroleerd door accountantskantoor Baker Tilly. De accountantsverklaring wordt separaat toegezonden.

Wij stellen u voor:

- de jaarstukken 2018 vast te stellen;
- décharge te verlenen aan het college van Burgemeester en Wethouders voor het gevoerde beleid;
- bij uitzondering op de begrotingsdoctrine het voordeel uit de aankoop van het Frank Daamenpand van € 475.000 toe te voegen aan de reserve onderhoud gebouwen;
- bij uitzondering op de begrotingsdoctrine het voordeel uit het budget voor de rekenkamercommissie van € 19.000 toe te voegen aan de reserve uitgestelde raadsbesluiten;
- het resterende positieve resultaat van € 2,25 mln toe te voegen aan de Algemene reserve.

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De indeling en lay-out is het zelfde als vorig jaar. De balans wordt gepresenteerd per 31-12-2017 en per 31-12-2018. Bij de toelichting op de balans wordt dit nader toegelicht.

Jaarverslag
Het jaarverslag bevat de inhoudelijke verantwoording over 2018.

Het jaarverslag bestaat uit:

1. Hoofdstuk 1: De Programmaverantwoording
   Verantwoording voor onze 4 programma's en het programma bedrijfsvoering via de vragen 'wat wilden we bereiken, wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?'
2. Hoofdstuk 2: Paragrafen
   Dwarsdoorsnede op een aantal specifieke (verplichte) onderwerpen, die door alle programma's heen gaan. Dit bevat de paragrafen Financiering, Verbonden partijen, Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Grondbeleid, Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Jaarrekening
De jaarrekening bevat de financiële verantwoording over 2018. Er wordt onder andere specifiek ingegaan op de balans, de waarderingsgrondslagen, de rekening van baten en lasten en de bijbehorende toelichtingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- Hoofdstuk 3: Balans
  Balans per 31-12-2017 en per 31-12-2018. Daarnaast het overzicht van baten en lasten over het jaar 2018.
- Hoofdstuk 4: Toelichting op de balans
  Toelichting op alle afzonderlijke balansposten en de vermelding van de balanstotalen per boekjaar.
- Hoofdstuk 5: Waarborgen en garanties
  Inzicht in voor wie wij en voor welk bedrag wij als gemeente borg of garant staat.
- Hoofdstuk 6: Niet uit de balans blijkende verplichtingen en vorderingen
  Alle contracten en huurovereenkomsten die meerjarig door of met ons zijn afgesloten.
- Hoofdstuk 7: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
  Inzicht in onze algemene dekkingsmiddelen vanuit de lokale heffingen, Algemene Uitkering en dividenden. Tevens een verloopoverzicht van de post onvoorzien.
- Hoofdstuk 8: Toelichting op baten en lasten
  Presentatie van het saldo voor en na reservemutaties en inzicht per programma welke reservemutaties er hebben plaatsgevonden.
- Hoofdstuk 9: Analyse saldo ten opzichte va de begroting
  Een uitgebreide analyse van het saldo en een overzicht van incidentele baten en lasten.
- Hoofdstuk 10: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen
  Verplichte publicatie van het inkomen van onze topfunctionarissen.
- Hoofdstuk 11: Sisa verantwoording (Single information Single Audit)
  Verantwoording van de besteding van door de accountant gecontroleerde subsidiegelden.
- Hoofdstuk12: Verdeling van de taakvelden, gepresenteerd op productniveau
- Hoofdstuk 13: De gerealiseerde baten en lasten per taakveld
- Hoofdstuk 14: Investeringen

Inhoudsopgave

Aanbieding 3

Leeswijzer 6

Jaarverslag 2018 9

- Programmaverantwoording 10
- Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is 11
- Programma 2: Een leefbare gemeente 19
- Programma 3: De werkende gemeente 30
- Programma 4: De dienstverlenende gemeente 37
- Programma 5: Bedrijfsvoering/ overhead 41

Paragrafen 46

- Paragraaf Financiering 48
- Paragraaf Verbonden partijen 53
- Paragraaf Lokale heffingen 63
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 66
- Paragraaf Grondbeleid 76
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 91

Jaarrekening 2018 98

- Hoofdstuk 3 Balans 100
- Hoofdstuk 4 Toelichting op de balans 103
- Hoofdstuk 5 Waarborgen en garanties 132
- Hoofdstuk 6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen en vorderingen 133
- Hoofdstuk 7 Algemene dekkingsmiddelen + onvoorzien 135
- Hoofdstuk 8 Toelichting op baten en lasten 136
- Hoofdstuk 9 Analyse saldo ten opzichte van de begroting 2018 138
- Hoofdstuk 10 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen 147
- Hoofdstuk 11 SISA verantwoording 148
- Hoofdstuk 12 Verdeling van de taakvelden 150
- Hoofdstuk 13 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld 151
- Hoofdstuk 14 Investeringen 153

Jaarverslag 2018

Programmaverantwoording

Het programmaplan

Per programma geven we antwoord op de drie **W-vragen**:

1. Wat wilden we bereiken? (maatschappelijke effecten/doelen)
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Het antwoord op de vragen 'Wat wilden we bereiken' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan', zijn binnen de programma's terug te vinden per thema, conform de programmabegroting 2018.

De kleuren geven een indicatie van de behaalde realisatie per doel.

Doel gerealiseerd/ op schema

Doel vertraagd/ gedeeltelijk gerealiseerd (door in- en/of externe omstandigheden)

Doel (nog) niet gerealiseerd (door in- en/of externe omstandigheden)

De baten en lasten, inclusief afwijkingen zijn per programma weergegeven. Daarbij hebben we een toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen weergegeven ten opzichte van de primaire begroting, dus over het hele jaar. Het volledige overzicht is te vinden onder hoofdstuk 8: Overzicht van baten en lasten. Hierin zijn twee overzichten weergegeven: tot en met de 2^{e} berap (begrotingswijziging) en van de 2^{e} berap tot aan de jaarrekening. Zo is het verloop van primair naar 1e wijziging (2e berap) naar jaarrekening goed zichtbaar.

Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

Dit programma omvat alle activiteiten gericht op de kwaliteit van de kernen, op een aanbod van voldoende en kwalitatief goede woningen, op een behoorlijke infrastructuur en openbare ruimte, op voldoende accommodaties en op een optimale kwaliteit van het buitengebied. Ook de bedrijventerreinen vallen binnen dit programma. Daarnaast zijn ruimtelijke ordening en rechtszekerheid van belang. Veel van deze zaken vragen jaar-in-jaar-uit aandacht. Er waren in 2018 ook enkele onderwerpen die er uit sprongen:

De uitvoering en doorwerking van de Visie DRU heeft in 2018 plaatsgevonden. De Visie was eind 2017 al vastgesteld maar behoefde nog een uitwerkingsslag. Op de DRU was sprake van meerdere partijen, met elk hun eigen afspraken, geldstromen en vormen van verantwoording. De stap is eind 2018 gezet naar één entiteit, één set afspraken, één geldstroom en één vorm van verantwoording.

Een belangrijk onderdeel voor het functioneren van het DRU Industriepark is een goede parkeervoorziening. Deze is geprojecteerd aan de overzijde van de Oude IJssel. Met de aanleg hiervan is gestart in 2018. Goede parkeervoorzieningen zullen overlast in de omringende buurten tegengaan en een positief effect hebben op beurzen en evenementen.

Het omvangrijke bestemmingsplan Buitengebied is in juni 2018 vastgesteld door de raad. Daarnaast is gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet, die wetten en regels bundelt op het gebied van ruimte, milieu, water, monumenten etc. Daarbij hoort de verplichting om een Omgevingsvisie op te stellen, die ook onze verouderde ruimtelijke visie vervangt. In 2018 heeft de nadruk gelegen op het betrekken van de samenleving bij dit laatste proces en het 'ophalen' van reacties. De gemeenteraad is hierbij nauw betrokken geweest. In 2019 zal de Toekomstvisie worden geformuleerd op basis van de reacties.

In 2018 is het Frank Daamenpand door de gemeente aangekocht. Dit was niet voorzien in de begroting maar was een grote kans om zowel huisvesting te bieden aan start-ups in de smart industry alsook de komende jaren onderdak te bieden aan een ondernemerscentrum.

1: Prettig wonen, leven en werken

Wat wilden we bereiken? (doel)

1.1: Borgen van de kwaliteit van wonen, leven en werken

Continu dragen we zorg voor een goed woon-, leef- en werkklimaat. Een goede ruimtelijke ordening is daarbij een belangrijk middel.

Stand van zaken

Wat betreft het onderdeel 'Wonen'is er continu discussie en beweging, met name ook op regionaal niveau. Lokaal is er een nadere uitwerking geweest van het Achterhoek-brede Achterhoekse Woonwensen - en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO). Het nadere onderzoek laat zien dat er binnen de gemeente zowel een mismatch is tussen kernen alsook in vraag/aanbod van woningen voor de doelgroepen starters en senioren. Met de woningcorporaties zijn prestatieafspraken gemaakt. Inmiddels heeft Wonion de woningverbetering in de Vogelbuurt afgerond. De gemeente ijlt hier met de verbetering van de openbare ruimte na tot en met 2020. In Etten loopt het onderzoek naar de voorzieningenstructuur. Het belangrijkste op het terrein van de ruimtelijke ordening is de vaststelling eind juni 2018 door de gemeenteraad van het bestemmingsplan Buitengebied. Bij de invoering van de Omgevingswet lag het accent in 2018 op het opstellen van de Toekomstvisie en met name het ophalen van de inbreng van zeer vele partijen. Deze fase is begin 2019 afgerond.

1.2: Invoering van de Omgevingswet

De Omgevingswet is een bundeling van wetten, algemene maatregelen van bestuur en plaatselijke verordeningen, met name op fysiek terrein. Ruimtelijke ordening, milieu, natuur, monumenten etc. gaan allemaal onder de Omgevingswet vallen. Er ligt een sterke nadruk op participatie; mede daarom wordt een uitgebreide digitale omgeving opgebouwd. Een apart onderdeel is de Omgevingsvisie, waarin mét de samenleving een toekomstbeeld van de gemeente wordt geschetst, met veel aandacht voor de raakvlakken tussen het sociale-, het economische- en het fysieke domein.

Stand van zaken

De Omgevingswet treedt in 2021 in werking. De Omgevingswet kent verschillende elementen, waaronder het wettelijk kader, een omgevingsvisie ('Toekomstvisie'), veel aandacht voor participatie en een veelomvattende digitale omgeving, die dit alles moet faciliteren. Dit geheel stelt eisen aan ons dienstverleningsconcept en aan de bedrijfscultuur van onze gemeente. In 2018 waren de activiteiten gericht op het creëren van een participatieproces voor de totstandkoming van de Toekomstvisie. We liggen hierin op schema. De Toekomstvisie bevat opgaven die de unieke identiteit van Oude IJsselstreek en haar kernen versterken. De inspanningen waren o.a. gericht op het betrekken van de samenleving, het betrekken van de gemeenteraad, het oefenen hoe we omgaan met nieuwe initiatieven (houding en gedrag). En er is een ICT-nul-meting uitgevoerd.

1.3: Uitgifte bedrijventerreinen

Verkoop van bedrijfskavels faciliteert bedrijven in uitbreidings- of nieuwvestigingsmogelijkheden. Op dit moment is er aanbod van kavels op de Rieze en op Hofskamp Oost. Daarnaast participeren we in regionaal bedrijventerrein A18 en DocksNLD.

Stand van zaken

De uitgifte van bedrijventerreinen verloopt voorspoedig, zowel door het aantrekken van de economie al ook de door de gemeente gefaciliteerde uitbreidings- of nieuwvestigingsmogelijkheden. Door uitvoering te geven aan de Economische Beleidsagenda Oude IJsselstreek, het Accountplan Ondernemers en de ‘Rode-Loper-Aanpak’ kon er in 2017 ruim 3 ha. bedrijventerrein op Hofskamp-Oost II in Varsseveld worden uitgegeven. Deze trend heeft zich hier in 2018 doorgezet waarbij een uitgifte van ruim 5,3 ha. is behaald. Voor de nog resterende kavels lopen gesprekken, reserveringen of opties. De verkoop op het bedrijventerrein de Rieze in Ulft blijft achter in de uitgifte, maar kan gelet op de ontwikkelingen in Varsseveld als voorraad en buffer worden beschouwd.
Met toepassing van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten zijn voorbereidingen getroffen om, als vervolg op de 2e fase Hofskamp-Oost, ook met een 3e fase in bedrijventerreinen voor Varsseveld te voorzien. Dit recht is gevestigd voor de duur van 3 jaren, bedoeld voor de voorbereiding en vaststelling van een bestemmingsplan voor deze uitbreiding.
We participeren in regionaal bedrijventerrein A18 en DocksNLD. In 2018 is de belangstelling voor bedrijventerreinen A18 toegenomen. Een afwaardering van het noordelijk deel van dit bedrijventerrein - waarvan eerder sprake was - is vooralsnog niet meer aan de orde. Met vaststelling van en uitvoering geven aan het rapport Feitel, kan ook in de toekomst ingespeeld worden op de economische dynamiek in de West-Achterhoek.

1.4: Uitvoering Woonvisie

De Woonvisie is in december 2017 door de raad vastgesteld. Na akkoord wordt een uitvoeringsagenda opgesteld met voorstellen die in de voorjaarsnota 2019 worden verwerkt.

Stand van zaken

In februari 2018 is het rapport over het AWLO (Achterhoeks Woonwensen- en Leefbaarheidsonderzoek) gepubliceerd. In opdracht van de gemeente is dit onderzoek verfijnd op kernen-niveau. Een belangrijk advies uit het AWLO is: blijf bouwen voor de doelgroepen starters en senioren. Uit een nieuwe bevolkingsprognose is in het najaar gebleken dat de groei van het aantal huishoudens langer doorzet dan eerder was voorspeld. Het advies uit het AWLO en de uitkomst van de nieuwe bevolkingsprognose te samen, vormen aanleiding voor aanpassing van het nieuwbouwbeleid. Verwacht wordt dat hierover in de loop van 2019 zowel regionaal als lokaal besluitvorming over plaats kan vinden.

In oktober is na de installatie van de regionale Thematafel Wonen en Vastgoed op regionaal niveau de discussie geopend over bovengenoemde aanpassing van het nieuwbouwbeleid. Hieraan is een actualisatie van de regionale woonagenda gekoppeld.

2: Passend aanbod van accommodaties

Wat wilden we bereiken? (doel)

2.1: Borgen van de kwaliteit van het gemeentelijk vastgoed.

We bieden een kwalitatief aanbod van mogelijkheden, zoals accommodaties, om te ontmoeten. We stoten een teveel aan gebouwen en gronden af. Hier zijn we al actief mee bezig, door bijvoorbeeld verkoop De Tuit, diverse panden Hoofdstraat Terborg, zwembad de Blenk, etc. Daarbij beheren we continu het blijvend gemeentelijk vastgoed.

Stand van zaken

Bezit van gemeentelijk vastgoed: in 2018 is er minder afgestoten dan voorgaande jaren. Per saldo wordt meerjarig de doelstelling wel gehaald. In 2018 heeft de gemeenteraad besloten om het voormalige ISWI-pand aan de Frank Daamenstraat aan te kopen, ten behoeve van start-ups in de smart industry waarbij ook de komende jaren onderdak wordt geboden aan een ondernemerscentrum. Het actualiseren van de Meerjaren Onderhoudsplanning vordert gestaag; in de eerste helft van 2019 wordt deze afgerond. Pilot verkoop openbaar groen: inmiddels is de inventarisatie van al het groen binnen de kernen vrijwel afgerond. Tijdens of na de inventarisatie kan er een begin worden gemaakt met de actieve verkoop, verhuur of terughalen van illegaal in gebruik genomen percelen. De eerste resultaten van de inventarisatie laten zien dat een aanpak per kern of wijk een te grote opgave ineens vormt. In 2019 worden de opties onderzocht hoe we dit op een goede manier kunnen uitvoeren.

2.2: Actualiseren beleid sportaccommodaties

Formuleren van nieuw beleid, met als elementen sport, ontmoeting, accommodatiebeheer en een bijdrage aan het leefklimaat.

Stand van zaken

In 2018 zijn we met de inventarisatie van sportaccommodaties begonnen. De grote sportaccommodaties IJsselweide, de Paasberg en van Pallandt worden geëxploiteerd door de partijen Optisport, Laco en Hydra. Voor de voetbalcomplexen geldt een onderhoudsafspraak tot en met 2024. Daarnaast bezitten we nog enkele kleine sportaccommodaties. Er is een overzicht gemaakt welke afspraken er voor de komende jaren vastliggen voor de sportaccommodaties . Op basis hiervan blijkt het dat een nota Sportaccommodaties op dit moment weinig toevoegt aan de bestaande afspraken.

In 2018 hebben we bij Sportclub Silvolde bijgedragen aan verbetering van de sportinfrastructuur, waar verlichting op het hoofdveld is aangebracht. Daarnaast zijn er met Sportclub Varsseveld gesprekken geweest voor de realisatie van een kunstgrasveld in 2019. Verenigingen maken hier gebruik van de accommodatiekosten subsidieregeling van de gemeente Oude IJsselstreek.

Verder zijn we in gesprek met partijen en verenigingen voor het gebruik van sportaccommodaties voor de toekomst, daar waar de partijen en verenigingen om vragen. Sportaccommodaties dragen in de kernen bij aan de leefbaarheid. We denken als gemeente mee met de wensen van de samenleving. De motie Sportclustering wordt hierbij betrokken.

2.3.: Cultureel erfgoed instandhouden en betekenis geven

Cultureel erfgoed in stand houden en maatschappelijk en educatief betekenis geven door het gebruik, de uitstraling en het overdragen naar een volgende generatie.

Stand van zaken

De commissie cultuurhistorisch beleid overlegt tweemaandelijks over beleidszaken. Met de actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst is een start gemaakt. We zijn hiermee nog niet helemaal klaar. In het volgend jaar zal worden overgegaan tot daadwerkelijke plaatsing.

Voor 31 onderhoudsplannen voor gemeentelijke monumenten is subsidie toegekend van zowel de gemeente als de provincie. Het totaal geraamde bedrag voor subsidie van de gemeente en de provincie is gebruikt. Er zijn veel grote onderhoudswerkzaamheden zijn geweest waarvoor de subsidie maximaal was. Hierdoor is er sprake van een overschrijding van het budget.

3: Openbare ruimte, buitengebied en infrastructuur

Wat wilden we bereiken? (doel)

3.1: Borgen van de kwaliteit van openbare ruimte, buitengebied en infrastructuur

Regulier beheer van wegen, bermen, openbare verlichting, bewegwijzering, verkeers- en straatnaam borden.
Regulier beheer van openbaar groen (binnen en buiten de bebouwde kom) en speelvoorzieningen.
Regulier rioolbeheer.

Stand van zaken

Wegen: Het nieuwe beleidsplan Wegen is nog net in 2018 opgesteld en wordt behandeld in de Raadscyclus van maart 2019.
Openbare verlichting: De tweede fase van het vervangingsplan openbare verlichting is in 2018 uitgevoerd. De algemene schouw (scheefstand, e.d.) wordt voorbereid. Het is de bedoeling om deze in 2019 uit te voeren (afhankelijk van de beschikbare middelen).
Bermen: De planning voor het onderhoud aan de bermen is in kaart gebracht. Door de aanschaf van nieuw materieel is het onderhoud aan de bermen vanaf 2018 in eigen beheer uitgevoerd.
Bewegwijzering: in 2018 is er geen regulier onderhoud uitgevoerd. In 2019 wordt onderzocht hoe het onderhoud aan de bewegwijzering wordt voortgezet.
Borden: Alle borden zijn in 2018 geïnventariseerd en geïnspecteerd. Ook is er een bijbehorend beheerprogramma aangeschaft waardoor onderhoud aan de borden beter loopt. Vanuit de inspectie en inventarisatie is er een rapport opgesteld waarin staat wat er aan borden gesaneerd en vervangen moet worden. In de eerste helft van 2019 wordt hiervoor een plan van aanpak opgesteld.
Groen:
Het beheer van openbaar groen (plantsoenen, openbare ruimte en onkruidbestrijding) is op niveau basis gehouden.

3.2: Aanpassen openbare ruimte en infrastructuur

Onder dit doel vallen nieuwe ontwikkelingen die buiten het reguliere beheer vallen.

Stand van zaken

Openbare ruimte bij Maria Magdalena Postel.
De voorbereiding van de nieuwbouw is vergevorderd, maar valt buiten de regie van de gemeente. De gemeente is uiteraard wel verantwoordelijk voor de aansluitende openbare ruimte. In de loop van 2019 zullen er afspraken gemaakt worden over de verdere inrichting.
Civieltechnische kunstwerken en kunst in de openbare ruimte.
Het beheerplan is inmiddels vastgesteld en met het werken volgens de systematiek is in 2018 een start gemaakt.
Nieuwe ontwikkelingen infrastructuur.
De reconstructie van de Hoofdstraat in Varsselder is in uitvoering en loopt volgens planning. De rotonde N817 - 't Goor is in voorbereiding. De uitvoering staat gepland voor 2019, in samenloop met het groot onderhoud aan de N817 door de provincie.

3.3: Buitengebied

Om een vitaal en leefbaar platteland te realiseren/behouden is het van belang om de landschappelijke kwaliteit op orde te brengen en te houden. Hiertoe is het tevens van belang om ruimte te bieden voor economische initiatieven in het buitengebied.

Er is een kavelruilproces gestart bij Silvolde, ten behoeve van het fietspad naar het Almende college en de landschapsopgave vanwege de 380KV hoogspanningslijn. Daarnaast is er een kavelruil gestart voor doortrekking van het fietspad langs de Kejzersbeek.

Ten behoeve van het gebiedsproces Aaltense Goor / Zwarte Veen is besluitvorming in voorbereiding met doelen als kavelruil, windenergie en recreatief medegebruik.

Stand van zaken

Met de Plattelandsraad Oude-IJsselstreek zijn afspraken gemaakt over de financiering van projecten die deze raad met spelers in het veld namens de gemeente uitvoert. Hiermee wordt het budget voor 2018 uitgegeven.

3.4: Verbeteren verkeersveiligheid en openbaar vervoer

Onder dit doel vallen educatie, een veilig fietspad naar school en optimalisering van het openbaar vervoer door andere dan de gebruikelijke vormen.

Stand van zaken

Ter verbetering van de verkeersveiligheid voor fietsers is voor een viertal fietsprojecten subsidie verkregen van de provincie Gelderland. Eén van deze projecten (vrijliggend fietspad Engbergseweg in Voorst) is inmiddels afgerond. De andere drie projecten zijn in 2018 verder voorbereid en worden allen in de 1e helft van 2019 uitgevoerd. Dit betreft:

- Zelhemseweg in Varsseveld (aanleg rotonde en fietsstroken)
- Fietspad Boven Slinge in Westendorp (groot onderhoud i.c.m. verkeerstechnische verbeteringen)
- Fietspad Sinderenseweg tussen Sinderen en Varsseveld (groot onderhoud i.c.m. verkeerstechnische verbeteringen)

Daarnaast heeft in 2018 verdere planvorming plaatsgevonden voor het nieuwe fietspad tussen Ulft en Silvolde, ter voorbereiding op grondverwerving en de ruimtelijke procedure in 2019.

Op het gebied van verkeerseducatie- en ongevallenpreventie zijn in samenwerking met het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Oost-Nederland (ROV-ON) en de lokale afdeling van Veilig Verkeer Nederland (VVN) campagnes uitgerold en voorlichtingsprojecten uitgevoerd, zowel voor jongeren (basis- en voortgezet onderwijs) als voor senioren. Ook is een alcohol/drugsteam ingezet bij De Radstake in Heelweg.

Ten aanzien van openbaar vervoer is in regionaal verband verder gewerkt aan versterking van het netwerk. Dit heeft geleid tot provinciaal onderzoek naar verdere spoorverdubbeling op het traject Arnhem - Doetinchem (en waar nodig tussen Doetinchem en Winterswijk) in samenhang met de mogelijke introductie van een sneltrein (de RegioExpress). Ook is gewerkt aan reistijdverkorting en betere haltevoorzieningen op het snelbustraject Doetinchem - Varsseveld - Enschede. Op het gebied van grensoverschrijdend openbaar vervoer zijn (positieve) lessen geleerd van de pilot Aalten-Bocholt, deze bus zal permanent gaan rijden. Lokaal is het openbaar vervoer verbeterd door realisatie van nieuwe busperrons bij treinstation Varsseveld.

Wat heeft het gekost in 2018?

Programma 1 (excl. grondexploitatie)	Rekening 2017	Begroot voor wijziging 2018	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Afwijking (tov begroot voor wijziging)
Baten	12.502	11.239	11.598	13.514	2.275
Lasten	21.097	23.959	24.580	23.965	6
Saldo	-8.595	-12.720	-12.983	-10.451	2.269
Grondexploitatie	Rekening 2017	Begroot voor wijziging 2018	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Afwijking (tov begroot voor wijziging)
Baten	8.475	240	240	9.303	9.063
Lasten	5.298	344	344	7.692	7.348
Saldo	3.177	-104	-104	1.611	1.715

Programma 2: Een leefbare gemeente

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

In 2018 is de gemeente Oude IJsselstreek geconfronteerd met oplopende tekorten in het Sociaal Domein. Terwijl we de transformatie naar meer zelfredzaamheid en eigen regie van inwoners voortdurend verder brengen, blijkt de noodzakelijke inzet van hulp en ondersteuning zelfs toe te nemen. Voor het gehele Sociaal Domein geldt voor 2018 een tekort van circa € 2 miljoen ten opzichte van de primaire begroting:

Afwijkingen				
		afwijkingen ingeschat 2e berap	afwijking tov primitieve begroting	**afwijking tov 2e berap**
Jeugd		**-3.528**	-3.913	**-385**
Wmo		**-52**	61	**113**
Eigen bijdrage		**-150**	-140	**10**
Participatie		**37**	384	**348**
Basisniveau		**-42**	-48	**-6**
Volksgezondheid		**-18**	2	**20**
Overig		**938**	1.597	**660**
totaal	**totaal**	**-2.816**	-2.057	**760**
programma 2 (hekjes)				
totale begroting 2018 (x 1.000)		**30.801**		
bijraming 2e berap		**2.815**		
begroting na 2e berap		**33.616**		
stand jaarrekening		**32.856**		
jaarrekening resultaat na 2e berap		**760**	**voordeel tov 2e berap**	
totale afwijkingen 2018		**2.055**	**nadeel tov primitieve begroting**	

De toename van de kosten treedt vooral op bij de Jeugdhulp (€ 3,9 miljoen). Deze kosten zijn op onderdelen lastig te beïnvloeden door de gemeente. De gemeente heeft via de lokale toegang slechts gedeeltelijk invloed op de jeugdzorgkosten; zo wordt 42% van de indicaties afgegeven door de gemeente. Voor een ander deel loopt de toegang via de huisarts (33%, vooral bij GGZ-zorg) of via gecertificeerde instellingen (8%). De overige verwijzers zijn verschillend, zoals jeugdarts of de rechter. Daarbij komt dat het bij de landelijke en voorheen bovenregionale voorzieningen, zoals jeugdzorgplus en diverse vormen van jeugdzorg met verblijf, gaat om zeer specialistische jeugdzorg voor een relatief gering aantal jeugdigen, maar relatief zeer hoge kosten.

Op het gebied van de Wmo voeren we de dienstverlening bijna uit binnen de beschikbare middelen. Het kleine overschot van € 130.000 valt weg tegen de lagere eigen bijdragen van € 150.000. De aanbesteding voor hulpmiddelen, en stijgende tarieven over de hele breedte van de Wmo zorgen voor de toekomst ook hier voor toenemende druk op het beschikbare budget.

Op de uitvoering van de Participatiewet houden we in 2018 ca. € 380.000 over. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de ontvangen Vangnetuitkering en de wijzigingen in de rijksuitkering. Deze fluctuaties blijven in de toekomst ook, en voor 2019 verwachten we uiteindelijk een lagere rijksuitkering dan nu in de begroting is opgenomen.

In 2018 worden de tekorten ten laste gebracht van de reserve Sociaal Domein. Deze zal door de geprognosticeerde tekorten in 2019 uitgeput raken, waardoor in de toekomst ook de Algemene Reserve zal moeten worden aangesproken.

Een en ander heeft ertoe geleid dat gemeenteraad en college in het najaar van 2018 het project ‘kwaliteitsslag om binnen de financiële kaders te komen’ zijn gestart. De tekorten in het Sociaal Domein moeten worden omgebogen. We moeten werken aan kostenbeheersing waarbij het uitgangspunt is dat juist onze meest kwetsbare inwoners, binnen de wettelijke kaders de hulp of ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben. De eerste resultaten worden in 2019 verwacht.

1: Opvoeden, leren en ontwikkelen

Wat wilden we bereiken? (doel)

1.1: Iedereen doet mee.

Samen met inwoners en netwerkpartners creëren we een omgeving waarin mensen zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige en betrokken inwoners met regie over hun eigen leven. Een omgeving waarin inwoners hun talenten maximaal kunnen ontwikkelen.

Stand van zaken

- In april is een start gemaakt met het project 'samenwerking huisartsen'. Een werkgroep bestaande uit medewerkers van Huisartsenzorg Oude IJssel, de gemeente en een huisarts heeft een probleemanalyse van de samenwerking opgeleverd. Op basis van deze analyse is een advies opgesteld aan de gemeente en de huisartsen. Dit advies wordt begin 2019 met de huisartsen besproken met als doel afspraken te maken over de in het advies genoemde acties.
- Het regionale project om de samenwerking rondom jeugd en passend onderwijs in beeld te brengen is stopgezet. Er bleek geen basis te zijn om dit op Achterhoekse schaal te onderzoeken. Vanuit de Lokale Educatieve Agenda is een werkgroep gestart die lokaal de knelpunten in beeld gaat brengen. Hierbij zijn ook de kinderopvang en jeugdgezondheidszorg aangesloten.
- In de zomer is een marktconsultatie uitgevoerd om de opdracht voor het jeugdteam en het jongerenwerk goed te kunnen formuleren. De marktconsultatie wees uit dat de samenhang van beide opdrachten met de rest van het voorliggend veld nog niet duidelijk, maar wel essentieel, is. Deze gewenste samenhang tussen alle opdrachten in het voorliggend veld is daarom eerst uitgewerkt. De uitwerking is de basis om in het komende jaar de gemeentelijke taken in het voorliggend veld dekkend en samenhangend vorm te geven.
- In 2018 is er gewerkt aan het op orde brengen van de werkprocessen en samenwerking tussen Veilig Thuis en het lokale team. Tevens is er gewerkt aan de voorbereiding van de aangescherpte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de radarfunctie van Veilig Thuis per 1 januari 2019.
- In 2018 is gewerkt aan de oprichting van één nieuwe stichting DRU Industriepark die per 1 januari 2019 is opgericht. Met de partners die geen onderdeel zijn van de stichting is een samenwerkingsconvenant gesloten. Het komende jaar wordt gezien als een transitiejaar waarin de nieuwe afspraken geïmplementeerd kunnen worden.

1.2: Belemmeringen wegnemen en risico's beperken.

We willen belemmerende of risicovolle factoren in de ontwikkeling van kinderen voorkomen, signaleren, verkleinen en bestrijden.

Stand van zaken

In samenwerking met de bibliotheek zijn we in 2018 gestart met de actie “kunt u dit lezen”. De actie heeft tot doel om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en deze bespreekbaar te maken zodat laaggeletterden zich gezien voelen en de stap naar hulp makkelijker wordt. Gekoppeld aan deze actie organiseerde het platform werk en inkomen in samenwerking met de bibliotheek bijeenkomsten om aandacht te vragen voor laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. Daarnaast werken wij intensief samen met het bondgenootschap laaggeletterdheid, het Graafschap College en het taalhuis en is de campagne gestart *om laaggeletterdheid Gelderlanders te vinden en te motiveren* van de provincie.

In het kader van de vroegsignalering is gestart met een pilot School maatschappelijk werk op twee scholen in onze gemeente. Doel is om opvoedondersteuning laagdrempelig beschikbaar te maken zowel voor ouders als ter ondersteuning van leerkrachten. De resultaten van de pilot zijn positief: leerlingen, ouders en leerkrachten weten de School maatschappelijk werker goed te vinden. Hierdoor wordt sneller gesignaleerd wat er op school of in een gezin speelt en wordt daarop ook actie ondernomen. De evaluatie van de pilot begin 2019 moet zorgen voor een goede opdracht en afbakening van de inzet van het School maatschappelijk werk.

In 2018 is er een start gemaakt met het actualiseren van de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling samen met de regio Arnhem. Naast de scholing van professionals en de bijeenkomsten voor aandachtfunctionarissen zal de regiovisie vroegsignalering en preventie versterken.

1.3: Goede randvoorwaarden voor opgroeien en opvoeden.

We willen adequate afstemming tussen preventief jeugdbeleid en jeugdhulp.

Stand van zaken

In november vond een conferentie plaats met professionals uit het basisniveau, het onderwijs en een vertegenwoordiger van de huisartsen. De conferentie had als doel de integrale samenwerking tussen professionals, vindplaatsen en de gemeente te versterken. De aanwezigen waren positief en er kijken uit naar het vervolg dat in het voorjaar 2019 zal plaatsvinden.

De regionale jeugdbeschermingstafel draagt bij aan het soepel op- en afschalen tussen vrijwillige en gedwongen hulpverlening. Na een positieve evaluatie van de proefperiode is de jeugdbeschermingstafel voor twee jaar verlengd van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021.

2: Werken, verdienen en uitgeven

Wat wilden we bereiken? (doel)

2.1: Iedereen doet mee

Alle inwoners participeren in de samenleving en leveren een bijdrage naar vermogen; betaald of onbetaald.

Stand van zaken

Met onze aanpak De Ontmoeting begeleiden en ondersteunen wij onze inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar vrijwilligerswerk, het vergoten van het netwerk of verwijzen door naar hulpverlening. Wij weten inmiddels dat 75% van de gestarte vrijwilligers na 18 maanden nog steeds actief zijn.

Het actieplan Achterhoekse jongeren naar werk, school of betekenisvolle daginvulling is vastgesteld. Het plan moet ervoor zorgen dat alle Achterhoekse jongeren tussen de 16 en 27 jaar naar werk of naar school gaan of een betekenisvolle daginvulling hebben. Met dit plan willen we de Achterhoekse aanpak versterken, borgen en verduurzamen.

2.2: Minder inwoners met een uitkering.

De opdracht is meer met minder: meer mensen zijn afhankelijk geworden van een inkomensvoorziening. De huidige economische meewind moet worden benut om meer inwoners uitkeringsonafhankelijk te maken.

Stand van zaken

In 2018 is de bestuursopdracht Laborijn vastgesteld en is door Laborijn hard gewerkt aan de uitwerking ervan in het plan van aanpak. In december 2018 heeft u het plan ontvangen en uitgebreid besproken in de commissievergadering Maatschappelijke Ontwikkeling.

Over heel 2018 zien wij dat het aantal uitkeringsdossiers is afgenomen van 690 in januari 2018 tot 630 in december 2018. Ter vergelijking: in 2017 is een afname gerealiseerd van 24 tot 692 uitkeringsdossiers in december 2017.

Wij hebben eerder met u gecommuniceerd dat wij, naar aanleiding van het plan van aanpak Laborijn, onze inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zelf willen spreken en ondersteunen. Bij voorkeur naar betaald werk en anders naar maatschappelijke participatie. Op dit moment bereiden wij dit maximaal voor.

Naar aanleiding van het definitief BUIG-budget is een overschot ontstaan. De aanvraag van de vangnetuitkering over het jaar 2018 is derhalve niet van toepassing.

2.3: Inwoners zijn financieel zelfredzaam.

Door gerichte ondersteuning aan onze inwoners willen wij hen in staat stellen volledig mee te doen in de samenleving. Daarbij realiseren we ons dat afhankelijkheden belemmerend (kunnen) zijn voor inclusie.

Stand van zaken

In het kader van het meedoenproject zijn in 2018 de uitvoeringsregels voor bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag en meedoenregeling aangepast. Daarnaast is een kindpakket ontwikkeld. Dit kindpakket is bedoeld om kinderen te ondersteunen in hun schoolcarrière en deel te laten nemen aan activiteiten. Ook is hierin de mogelijkheid opgenomen om zwemdiploma A en B te halen. De uitvoeringsregels zijn in januari 2019 door het college vastgesteld.

Door middel van inclusiebijeenkomsten zijn netwerkpartners (vrijwilligers en professionals) en ervaringsdeskundigen met elkaar in gesprek om het inzicht in het proces rond schulddienstverlening en armoedebestrijding te verbeteren en te komen tot gerichte aanbevelingen. Verder wordt regelmatig overlegd over praktijkvoorbeelden met stichting Schuldhulpmaatje en met ervaringsdeskundigen. Dit leidt tot concrete en directe oplossingen voor dergelijke problematiek.

3: Samenleven en meedoen

Wat wilden we bereiken? (doel)

3.1: Iedereen doet mee

Wij willen een vitale samenleving waar alle inwoners meedoen en uitgenodigd worden om mee te doen. Iedere inwoner is waardevol en vanuit die overtuiging gaan we uit van wat mensen kunnen of kunnen leren. Wij stellen ons tot doel voortdurend zo te handelen, dat meedoen en inclusie toeneemt en afhankelijkheid en uitsluiting vermindert. Belemmeringen om mee te doen worden weggenomen. Hiervoor moet het voorliggend veld, het geheel van collectieve en preventieve voorzieningen, op orde zijn.

Stand van zaken

In 2018 is voortdurend gewerkt aan het optimaliseren van onze voorzieningen die er op gericht zijn dat iedereen mee kan doen. De nieuwe ‘uitvoeringsregels subsidie maatschappelijke effecten 2020’ zijn door het college vastgesteld.

De analyse van de verbetermogelijkheden van de ondersteuning op het gebied van dag invulling en dagbesteding is gestart. Er is input opgehaald bij en verbinding gezocht met Sociaal Werk OIJ en met Laborijn en het UWV. Dit doen we met als doel participatie te bevorderen en onnodige passiviteit of onnodige inzet van geïndiceerde dagbesteding te voorkomen.

Het experiment waarin in het huis aan huis blad een rubriek is opgenomen “wat is er te doen in….?” is in het vierde kwartaal gestart. Gedurende 12 weken zijn er 8 initiatieven onder de aandacht gebracht.

De vakantiekampen-plus zijn succesvol verlopen en worden vervolgd in 2019.

Het (beleids)plan Inclusie is door de gemeenteraad vastgesteld.

3.2: Inwoners zijn zelfredzaam.

Zelfredzame inwoners maken meedoen in de samenleving voor zichzelf en anderen mogelijk.

Stand van zaken

De verhoogde instroom van statushouders is gestagneerd. Dit betekent dat het voornemen van de gemeente om 50 extra statushouders te huisvesten niet geheel gehaald is. Op dit moment loopt de gemeente nog wel voor op de taakstelling vanuit het Rijk. Het is niet meer noodzakelijk om een 5e locatie voor extra huisvesting te realiseren. De nadruk ligt nu op integratie en werk. Te veel mensen zitten nog thuis en kunnen niet meekomen in het maatschappelijk leven. Hiervoor zijn acties opgenomen in de Update van het Actieplan huisvesting en integratie statushouders. Belangrijke hindernis hierbij is dat de verantwoording voor de inburgering bij de statushouder zelf ligt.

Er is in juli 2018 een regionale pilot gestart om met sleutelpersonen (ervaringsdeskundigen) te gaan werken die een brugfunctie hebben tussen de maatschappij en de nieuwkomers. De evaluatie van het Actieplan wordt in het voorjaar 2019 besproken. In de regio Achterhoek is eind 2018 geëvalueerd wat er goed is gegaan en wat beter kan. Deze kennis wordt in de evaluatie verwerkt.

Het project dorpsauto in Netterden en Breedenbroek is een voorbeeld van zelfredzaamheid van de samenleving en draagt bij aan de klimaatdoelstellingen. Dit project loopt als proef tot maart 2019. Voor die tijd wordt een besluit genomen over de voortgang.

3.3: Inwoners zijn samenredzaam.

Samen met inwoners, groepen inwoners en maatschappelijke organisaties stimuleren wij dat inwoners naar elkaar omzien, contact hebben met elkaar en bij elkaar betrokken zijn. Dat zij in staat zijn samen oplossingen te zoeken en kansen op te pakken, zonder nadrukkelijke tussenkomst van de gemeente.

Stand van zaken

De belangenverenigingen en hun netwerken werden door gebiedsmakelaars ondersteund. Ze brengen (wijk)netwerken bij elkaar en versterken de samenwerking, samenhang en cohesie. In 2018 is een gezamenlijk intranet gerealiseerd en veel informatie opgehaald voor het opstellen van de omgevingsvisie.

Het nieuwe uitvoeringsbeleid ‘Ondersteuning van informele zorg’ (o.a. mantelzorg ondersteuning) is in een ver gevorderd stadium. Het is niet gelukt om dit in 2018 op te leveren. Afronding wordt in het voorjaar 2019 verwacht. Tevens is met samenwerkingspartners gewerkt aan een voorstel om methodische aanpak van de ondersteuning bij informele zorg te verbeteren.

Het onderzoek naar de kracht, kwaliteit en ondersteuningsbehoefte van vrijwilligersorganisaties, verenigingen en stichtingen is uitgevoerd. In 2019 volgt inhoudelijke analyse wordt het advies opgesteld.

De voorzitter van de Adviesraad Sociaal Domein is geïnstalleerd en de leden zijn benoemd. In 2019 kan de adviesraad officieel van start.

4: Gezond leven, bewegen en ontspannen

Wat wilden we bereiken? (doel)

4.1: Gezonde en actieve inwoners.

Betrokken vitale inwoners kunnen veel bijdragen aan onze samenleving. Een inclusieve samenleving is afhankelijk van voldoende vitaliteit. Een gezonde leefstijl is primair de verantwoordelijkheid van de inwoner en wij hebben als gemeente slechts beperkte invloed op een gezonde leefstijlontwikkeling. Wij willen dat inwoners zich vitaal voelen en elkaar ontmoeten waardoor zij beter en langer kunnen deelnemen aan de samenleving.

Stand van zaken

De buurtsportcoaches zijn herkenbaar en actief aanwezig in de samenleving. Zij hebben in 2018 bijgedragen aan gezonde en vitale inwoners met activiteiten als beweegtuinen, pauzespelen en de opstart van Sjors Sportief/Creatief. Daarnaast vervullen de buurtsportcoaches een coördinerende rol voor een nauwere samenwerking tussen verenigingen, onder andere op Sportpark IJsselweide.

Wij zijn voor Achterhoek in Beweging nauwe sparringpartner, omdat wij hosting-gemeente voor Achterhoek in Beweging zijn. Er wordt gefocust op gezonde jeugd, uniek sporten, verbinden met sociaal domein, vitale senioren, evenementen en scholder an scholder. Achterhoek in beweging heeft in 2018 maatschappelijk partners aan zich weten te binden, waardoor een sterkere positie is verworven regionaal, maar ook landelijk. Hierdoor zijn ook meer middelen beschikbaar voor de uitvoering. In 2018 is een start gemaakt voor een regionaal sportakkoord voor de periode 2020-2030.

De Special Olympics hebben van 8-10 juni 2018 plaatsgevonden in de Achterhoek en zijn een groot succes geweest. In de Oude IJsselstreek is er getennist op Sportpark de IJsselweide. Dit is met grote betrokkenheid en enthousiasme uitgevoerd door vrijwilligers.

De uitvoeringsregels basissubsidie welzijn, cultuur en sport zijn sinds 1 januari 2018 van kracht. De nieuwe uitvoeringsregels subsidie maatschappelijke effecten zijn door het college vastgesteld.

4.2: Ontspannen werkt preventief.

Het welzijn en welbevinden van inwoners hangt samen met de balans tussen werk, privézaken, rust en ontspanning. Voor ontspannen in de vrije tijd ondersteunen wij de verschillende faciliteiten en activiteiten.

Stand van zaken

Op sportpark IJsselweide wordt door de aanwezige partijen gewerkt aan hun visie om het sportpark breed toegankelijk te maken en te houden, waarmee gewerkt wordt aan een inclusieve samenleving. De verenigingen hebben bijvoorbeeld, met ondersteuning van een procesmanager een plan "Sportief Buurthuis" ingeleverd. Inmiddels is de uitvoering daarvan gestart.

Daarnaast zijn er vrij toegankelijke beweegtuinen in de openbare ruimte ingericht, waar inwoners met en zonder beperking gebruik van kunnen maken. Onder begeleiding van de buurtsportcoaches worden inwoners op weg geholpen om op verantwoorde wijze gebruik te maken van de beweegtuinen.

In 2018 zijn op diverse plekken in de gemeente fietspaden aangelegd of in voorbereiding. Naast de veiligheid, nodigen de fietspaden uit tot bewegen.

5: Verzorgen, verplegen, verhelpen

Wat wilden we bereiken? (doel)

5.1: Ondersteuning, hulp en zorg wordt op de juiste manier ingezet.

De inzet op preventie, vroegsignalering en integraliteit moet leiden tot een lagere- en lichtere zorgvraag. Dat betekent niet dat de inwoners zonder ondersteuning, hulp en zorg kunnen. De gemeente zorgt dat deze duurzaam beschikbaar blijft en wordt ingezet op een wijze die effectief en kostenefficiënt is. De vraag van de inwoner is daarbij het uitgangspunt.

Stand van zaken

Sturen op minder gebruik van langdurige en dure voorzieningen werd deels aangepakt door eerder inzetten op eenvoudige en snel effectieve ondersteuning. Hier werd voortdurend aan gewerkt door onze consulenten samen met onze maatschappelijke partners. Gezamenlijk is betere ondersteuning bij informele zorg uitgewerkt. De implementatie volgt in 2019. Dit droeg bij aan helderheid welke ondersteuning, hulp en zorg op welk moment ingezet kan worden.

Er is vanuit volksgezondheid en vanuit sociaal domein een regionaal preventieprogramma ontwikkeld. Vanuit de 10 vastgestelde speerpunten zal deze in samenwerking met de regio verder uitgewerkt worden.

Vanuit contractmanagement is strak ingezet op de kwaliteitseisen die worden gesteld aan de gecontracteerde aanbieders. In het afgelopen jaar zijn er 43 kwaliteit en rechtmatigheidsaudit uitgevoerd door de kwaliteitsmanager. De GGD heeft daarnaast ook ruim 40 audits uitgevoerd. Een aantal van deze audits heeft geleid tot vervolgacties waaruit een verbeterplan naar voren is gekomen. Het verbeterplan wordt vervolgens gemonitord. Voor dit jaar staan er ook verschillende audits gepland, dit is een continue proces.

Om voortdurend te kunnen bijsturen is tevens inzicht nodig in het beschikbare aanbod en in de resultaten en ervaringen bij de inwoners. Ook in 2018 hebben wij onderzoek gedaan naar de ervaringen van cliënten die op grond van de Wmo en/of Jeugdwet in 2017 hulp of ondersteuning hebben ontvangen. Het grootste deel van de respondenten gaf aan tevreden te zijn over de ondersteuning en het effect daarvan op hun leven. De resultaten en verbeterpunten zijn in november aan de commissie MO gepresenteerd. De verbeterpunten zijn deels al in gang gezet of worden in 2019 in gang gezet. Daarnaast zijn in 2018 de voorbereidingen gestart om in 2019 de ervaringen met de op grond van de Wmo en Jeugdwet geboden hulp en ondersteuning continu, in plaats van 1x per jaar, te kunnen gaan meten

Er is in 2018 een Expertisetafel jeugd ingericht voor de Achterhoek. Deze is vanaf 7 februari 2019 operationeel. De Expertisetafel jeugd is bedoeld om passende hulp te bieden voor meervoudig complexe casussen waarbij de hulpverlening is vastgelopen. Aan de Expertisetafel wordt nauw samengewerkt met zorgaanbieders. De ouders en jeugdigen (vanaf 12 jaar) nemen zelf ook deel aan de Expertisetafel jeugd.

In 2017 en 2018 zien we een grote stijging van de kosten voor ‘individuele voorzieningen jeugdhulp’. De stijging is dermate groot dat maatregelen nodig zijn om de hulp duurzaam beschikbaar te houden. In 2018 is daarom een analyse uitgevoerd op de kostenontwikkeling.

5.2: Ondersteuning, hulp en zorg wordt in samenhang ingezet.

We willen een verbinding maken tussen het sociale domein, andere domeinen en sociale structuren in de wijken/dorpen.

Stand van zaken

Dit doel bereiken we door een integrale aanpak van problemen en onze inwoners te helpen vanuit hun leefwereld (en niet vanuit de systeemwereld). Wat hierbij belangrijk is, is dat inwoners zelf ook nadenken over de ondersteuning die zij nodig hebben en op welke wijze dit ingevuld kan worden. Daartoe hebben we Cliëntondersteuning en de mogelijkheid van een persoonlijk plan breder bekend gemaakt.

We hebben binnen de ondersteuning van het Sociaal Domein het Ondersteuningsplan ontwikkeld, waarmee het onderzoek (na de melding) wordt afgerond. Hierdoor wordt voor de inwoner beter inzichtelijk welke ondersteuning wel of niet zal worden ingezet en met welk(e) te bereiken doel(en). In 2019 zal deze worden geïmplementeerd.

Met Wonion hebben diverse gesprekken plaatsgevonden, waarbij de werkwijze bij bijvoorbeeld aanpak huurachterstand, woonoverlast en huisvesting bij uitstroom vanuit beschermd wonen is vastgelegd. Zo wordt fasegewijs gewerkt aan het opstellen van een nieuw convenant.

6: Algemeen en uitvoering

Wat wilden we bereiken? (doel)

6.1: Transformatie en innovatie

We willen een omslag in het denken en handelen (intern en extern) bewerkstelligen, meer van hetzelfde of optimaliseren van het bestaande biedt onvoldoende soelaas voor de noodzakelijke transformatie.

Stand van zaken

Binnen het Sociaal Domein wordt nog gewerkt met experimenten.
Door voortdurend in dialoog met externe partners verder te werken aan verbeteringen leren we ook in de praktijk.

In 2018 hebben we een aantal experimenten omgezet naar staand beleid. En we zijn gestart met een aantal nieuwe experimenten. Hierover is de gemeenteraad via een memo geïnformeerd.

Daarnaast zijn we na de zomer gestart met de kwaliteitsslag om binnen de financiële kaders te blijven. Daartoe hebben we een projectleider aangesteld, die de verschillende ideeën en ingrepen bewaakt en verder brengt. De verdere stappen worden in 2019 gezet.

6.2: Effectief en efficiënt

Ons doel is om uit iedere euro zoveel mogelijk waarde te halen voor onze inwoners. ‘Doen we de goede dingen?’ (effectiviteit van ons handelen) en ‘doen we de dingen goed?’ (de efficiency van ons handelen).

Stand van zaken

Uitgangspunt van onze inspanningen is om de goede dingen goed te doen.
Daarvoor moeten we voortdurend onderzoeken waar en waarom we geld uitgeven.

We hebben in de loop van 2018 meerjarig forse tekorten geconstateerd in het Sociaal Domein. Daarom zijn we na de zomer van 2018 gestart met de kwaliteitsslag om binnen de financiële kaders te blijven. De eerste ideeën zijn uitgewerkt en er worden projecten opgestart die moeten leiden tot besparingen.

Wat heeft het gekost in 2018?

Programma 2	Rekening 2017	Begroot voor wijziging 2018	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Afwijking (tov begroot voor wijziging)
Baten	14.595	10.731	14.469	15.455	4.724
Lasten	48.808	44.226	47.989	48.617	4.391
Saldo	-34.212	-33.495	-33.520	-33.163	333

Programma 3: De werkende gemeente

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

De economie is een belangrijke pijler om als gemeente leefbaar te blijven. Zinvolle tijdsbesteding en werkgelegenheid vormen onderdeel daarvan. De gemeente heeft tot taak een goed ondernemersklimaat te faciliteren en belemmeringen en bureaucratische hobbels zoveel als mogelijk weg te nemen ten behoeve van de werkgelegenheid en daarmee ook het welzijn van onze inwoners. Om dit te bewerkstelligen heeft de gemeente reeds zowel de Economische beleidsagenda, als verschillende plannen van aanpak vastgesteld in 2017. Optimale vestigingsvoorwaarden, goede onderlinge verhoudingen met maatschappelijke partners en goed onderwijs blijven daarbij voorwaardelijk. We hebben daarbij aandacht gehad voor alle vormen van onderwijs. In samenspraak met de besturen willen we het basisonderwijs en voortgezet onderwijs zo goed mogelijk faciliteren, hiervoor zijn een aantal onderzoeken uitgezet en hebben we besloten voor nieuwe VMBO-huisvesting voor Almende College. Met een betere afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt, dragen we bij aan de vervulling van vacatures in die sectoren waar in de toekomst behoefte aan arbeidskracht is.

Met onze regionale partners, waar de Achterhoekse gemeenten onze medeoverheid vormen, hebben we goed gekeken naar wat we samen beter kunnen doen, en een eerste voorstel om de bestuurlijke slagkracht rondom regionaal-inhoudelijke opgaven te versterken is reeds aan de raad voorgelegd. Hierbij hebben we ons niet beperkt tot de grens met Duitsland, maar zijn ook samenwerking met partijen over de grens aangegaan of hebben bestaande samenwerkingen geïntensiveerd. Binnen al deze ontwikkelingen werd duurzaamheid, net als een goede bereikbaarheid en mobiliteit voor inwoners en ondernemers binnen de gemeente als een basisvoorwaarde meegenomen. Zo is bijvoorbeeld de duurzaamheidsagenda vastgesteld, zijn verschillende mogelijkheden opengesteld voor onze inwoners om duurzamer te werken, wonen en te leven, en is duidelijk geworden dat de aanleg van glasvezel door gaat.

1: Economie, duurzaamheid en samenwerking

Wat wilden we bereiken? (doel)

1.1: (Economie) Versterken van de economie om daarmee werk & inkomen te borgen

Het hebben van werk en inkomen vormt de basis voor een leefbare en vitale samenleving. Economische ontwikkeling zorgt voor meer werkgelegenheid. Dit is reden om lokaal en regionaal in te zetten op versterking van de Economie.

Stand van zaken

- Ter uitvoering van de Economische beleidsvisie is de rode-loper-aanpak opgesteld, waarmee we voortvarend aan de slag zijn gegaan. Dat heeft ook in 2018 geleid tot een aantal kavelverkopen en vergaande gesprekken met bedrijven die willen uitbreiden of verplaatsen. Op deze succesvolle voet gaan we verder door.
- De werkbezoeken aan bedrijven in onze gemeente hebben we verbreed naar een combinatie van economische en arbeidsmarkt aspecten zodat we bedrijven optimaal kunnen faciliteren. Bijvoorbeeld in hun vraag naar personeel.
- Het onderzoek naar het ecosysteem is afgerond. De onderzoeksresultaten zijn in de commissie AFE met de raad gedeeld.
- We werken samen met CIVON aan de doorontwikkeling in de vorm van een Smart Business Center. Dit is ingebracht in het Regiodealtraject. Met actieve deelname aan het Regiodealtraject kunnen we als regio financiële steun uit Den Haag krijgen voor de majeure opgaven in onze regio. Medio 2019 wordt besloten welke gelden vanuit Den Haag aan welke Regio-projecten worden toegekend.
- De vraagbundeling voor glasvezel in het buitengebied heeft plaatsgevonden. De drempel van 75% is ruimschoots gehaald waardoor met de aanleg gestart is. Voorlopige opleveringsdatum is januari 2020.
- Evenals overige gemeenten in de Achterhoek hebben we de Retaildeal getekend. Hiermee krijgen we toegang tot kennisondersteuning en beperkte projectondersteuning. Samen met ondernemers willen we binnen de pilot komen tot een maatwerkaanpak die leidt tot een aantrekkelijk winkelgebied. In overleg met de ondernemersvereniging Terborg, zijn we in 2018 gestart met Terborg als pilotgebied. Ervaringen uit de pilot gebruiken we voor soortgelijke opgaven elders binnen onze gemeente.
- Samen met lokale ondernemers en Stichting Achterhoek Toerisme zijn we in 2018 gestart met het opzetten van een nieuwe samenwerkingsstructuur om de toeristische sector en recreatie te bevorderen. In 2018 hebben er bijeenkomsten plaatsgevonden om samen met R&T-ondernemers en organisaties invulling te geven aan de ontwikkeling van lokaal R&T-beleid. De Beleidsvisie Recreatie & Toerisme 2019-2023 is gereed en zal in maart 2019 aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de ambitie zoals in het Coalitieprogramma opgenomen.
- Circulaire Economie is naast technologische innovatie en Human Capital een belangrijke derde pijler binnen de Economische Beleidsvisie OIJ. We hebben hiertoe ondermeer ons inkoop beleid hierop aangepast, een softwaresysteem aangeschaft op grond waarvan de mate van duurzaamheid van maatregelen kan worden beoordeeld en cursussen georganiseerd voor ondernemers en de interne organisatie.

1.2 : (Economie) Circulaire economie bevorderen

De circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waarde vernietiging te minimaliseren. Dit is anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur worden vernietigd. De gemeente Oude IJsselstreek wil gehoor geven aan de oproep van het Rijk aan partijen om actiever in te zetten op technische, sociale en economische innovaties.

Stand van zaken

Het thema circulaire economie is een thema in ontwikkeling, we spitsen ons toe op enkele onderdelen. Regionaal is in 2018 de tafel 'Circulaire economie en Energietransitie' van start gegaan. Het thema van de circulaire economie komt hiermee hoger op de bestuurlijke agenda.

Als gemeente zijn we zelf inmiddels actief met circulair inkopen, het trainen van medewerkers en waar mogelijk het betrekken van circulaire aspecten in aanbestedingen. En we zijn in 2018 nauw betrokken geraakt bij het project Heuvelstraat waar Wonion het initiatief heeft genomen om op zo circulair mogelijke manier de woningen te vernieuwen. Wij staan aan de lat voor een circulaire benadering van de openbare ruimte incl. riolering, openbare verlichting, groen en wegen.

Ook in het bedrijfsleven is er in 2018 op dit terrein veel van de grond gekomen, al dan niet in samenwerking met de gemeente. VNO-NCW heeft het initiatief genomen om voor bedrijven in de Achterhoek een grondstoffenbank op te zetten om zo vrijkomende restgrondstoffen bij een ander bedrijf in te kunnen zetten. Als gemeente zetten we bij de DOE-scans niet alleen in op energiebesparing bij bedrijven maar ook op reductie van het grondstoffengebruik en het verminderen van de afvalstroom. Daar waar binnen onze gemeente bedrijven als voorloper actief zijn om de circulaire opgave op te pakken brengen we hen in contact met kennisinstanties.

1.3: (Duurzaamheid) Energietransitie bevorderen

Duurzaamheid gaat niet alleen over windmolens en zonnepanelen. Duurzaamheid gaat om je eigen woonomgeving; in die zin begint duurzaamheid bij jezelf thuis. Ook de gemeente heeft, net als de overige Achterhoekse gemeenten, een forse duurzaamheidverantwoordelijkheid en -ambitie en wil in 2030 energieneutraal zijn. Deze ambitie is een flinke opgave, die inzet vraagt van onze burgers, bedrijven en betrokken overheden. De ambitie om energieneutraal te worden is opgenomen in de Achterhoek Agenda 2020 en het Akkoord van Groenlo (versie 2009 en 2013). De gemeente Oude IJsselstreek werkt aan haar taakstelling vastgelegd in de "Regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek" uit 2016 met maatregelen die in de duurzaamheidsagenda 2017 zijn opgenomen.

Stand van zaken

Op veel terreinen wordt in en door de gemeente aan de energietransitie gewerkt:

- Opwekking duurzame energie: Het regionale koersdocument voor het ruimtelijke afwegingskader duurzame energie (RODE) is af. In 2019 volgt de lokale vertaling en besluitvorming. We signaleren meer burgerinitiatieven en vragen om participatie bij projecten.
- Den Tol kan 9 windmolens gaan bouwen, de procedure is afgerond. De pilot 'Zon op erf' vindt doorgang op 2 locaties in de gemeente. Er zijn meerdere aanvragen voor zonnevelden. AGroGas heeft gronden aangekocht op Hofskamp Oost II en beschikt over een omgevingsvergunning. Er is echter een nieuwe, verbeterde, vergunning aangevraagd. Deze is in procedure.
- Besparingen bestaande woningen: onze inwoners kunnen terecht bij het VerduurSaam Energieloket met al hun vragen. In 2018 zijn er 1302 contacten geweest tussen onze inwoners en het loket. Dit is een duidelijk stijgende lijn. Ook de duurzaamheidslening voor particulieren loopt goed (al 278 aanvragen ten bedrage van € 1.750.000). De voorlopersgroep NoM, voor Nul op Meter renovaties, loopt boven verwachting (het doel was 10 deelnemers, het zijn er in 2018 26 geworden). De wijkaanpak woningverbetering heeft 116 aanmeldingen.
- Het verduurzamen van bedrijven is i.s.m. het bedrijfsleven van start gegaan met drie verschillende projecten. Tot nu toe hebben 20 bedrijven zich aangemeld voor "Zonnige Bedrijven", 8 bedrijven hebben een DOE scan uit gevoerd en 3 een MKB energy check-up.
- De gemeente heeft zelf 240 nieuwe zonnepanelen bijgelegd op het dak van het gemeentehuis, een stap in de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. Er liggen nu in totaal 370 zonnepanelen met een opbrengst van 85.000 kWh per jaar. Sinds 1 januari 2018 kopen we als gemeente zoveel mogelijk lokaal geproduceerde groene energie in. Dit doen we via AGEM gemeentelijke energie BV.
- Regionale zaken: de update van de Regionale Uitvoeringagenda Duurzame Energie is af. Er is een factsheet voor onze gemeente met daarin de stand van zaken van onze gemeente in de weg naar energieneutraliteit. Op regionaal niveau is er in 2018 een Thematafel 'Circulaire Economie en Energietransitie' ingesteld. Er zijn veel ontwikkelingen op nationaal en provinciaal niveau zoals het maken van een RES (Regionale Energie Strategie) en een transitievisie Warmte (een kaart met wanneer gaat welke wijk van het gas).

1.4 : (Samenwerking) Versterken van de regio Achterhoek om te wonen, werken en verblijven

Gemeenten vormen de eerst verantwoordelijke overheid om met de demografische gevolgen aan de slag te gaan. Omdat deze gevolgen zich bovenlokaal manifesteren, is op tal van terreinen regionale visieontwikkeling, samenwerking en uiteindelijk ook uitvoering noodzakelijk.

Stand van zaken

- Voor de zomer van 2018 hebben de zeven Achterhoekse gemeenten ingestemd met de nieuwe organisatiestructuur waarin een nauwe samenwerking is ontstaan tussen overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. De nieuwe structuur bestaat uit een Achterhoek Board, een Achterhoek Raad, en zes Thematafels (Smart Werken en Innovatie, Onderwijs en Arbeidsmarkt, Circulaire Economie en Energietransitie, Wonen en Vastgoed, Mobiliteit en Bereikbaarheid en De Gezondste Regio). De Regio Achterhoek voert regie op en ondersteunt deze vernieuwende algehele samenwerking. Tijdens de zomermaanden zijn de raad en de Thematafels samen gesteld. In september werden de Achterhoek Board en de Achterhoekraad geïnstalleerd. Ook de Thematafels gingen met hun werkzaamheden van start. In de tweede helft van 2018 is door de Thematafels, Board en Raad een start gemaakt met het opstellen van de Achterhoek visie 2030. De samenwerkingspartners hebben afgesproken dat de nieuwe vorm van regionale samenwerking regelmatig zal worden geëvalueerd.
- Onze gemeente neemt middels een afvaardiging vanuit het college deel aan iedere Thematafel. Wij leveren voor de Thematafels Wonen en Vastgoed en De Gezondste Regio respectievelijk de voorzitter en vice-voorzitter. Ook nemen verschillende ondernemers en bestuurders van maatschappelijke organisaties uit onze gemeente deel aan Thematafels en bezit een ondernemer uit onze gemeente een zetel in de Board. De zes gemeenteraadfracties nemen ieder via een vertegenwoordiger deel aan de Achterhoek Raad. In het Algemeen Bestuur (AB) van de Regio Achterhoek zitten de zeven burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Onze burgemeester is door het AB gekozen voor een positie in het Dagelijks Bestuur. Hij beheert de regionale portefeuilles binnenlandse betrekkingen en financiën.
- Naast de samenwerking op de verschillende thematafels participeert de gemeente samen met de andere gemeenten in de Achterhoek in specifieke projecten zoals Achterhoek in Beweging'.

1.5: (Samenwerking) Grensoverschrijdende samenwerking stimuleren
Grensoverschrijdende samenwerking is niet een doel op zich, maar een middel om ook met internationale partners (gemeenten, samenwerkingsverbanden en andere instanties) gezamenlijke doelen te bereiken.

Stand van zaken

- Op 5 maart was de eerste officiële bijeenkomst van de bestuurders van de D(uitsland) 5 / NL 7 in Winterswijk. Besloten is een gezamenlijk ambitiedocument voor grensoverschrijdende samenwerking op te stellen. Dit Ambitiedocument is op 26 november tijdens de tweede 'Cross Border Meeting' van Nederlandse en Duitse burgemeesters vastgesteld.
- Op 31 december eindigde de gesubsidieerde pilot van het Internationaal Netwerkburo. Gedurende de looptijd van het met Europees INTERREG geld gesubsidieerde project maakten ruim 650 ondernemers uit onze grensstreek gebruik van de diensten van het Netwerkburo. De activiteiten van het Netwerkburo worden in 2019 zonder Europese INTERREG subsidie voortgezet. Partners zijn naast Oude IJsselstreek de Wirtschaftsforderung Bocholt en de gemeente Aalten.
- In het kader van de grensoverschrijdende Nederlands-Duitse samenwerking werden dit jaar voor het eerst Duitse burgemeesters uitgenodigd voor het jaarlijkse Lentediner in Den Haag. De deelnemers waren hier enthousiast over. De Duitse burgemeesters zijn daarna ook uitgenodigd voor de jaarlijkse 'Open Days' in Brussel op 9 en 10 oktober.
- Het Internationaal Netwerkburo organiseerde in de tweede helft van 2018 drie succesvolle bijeenkomsten. Die stonden alle drie in het teken van de krapte op de arbeidsmarkt. Op 22 september vond voor de tweede keer de Techniekdag voor Nederlandse en Duitse scholieren plaats in Bocholt. Op 11 oktober werd in samenwerking met de Radboud Universiteit Nijmegen en de Westfälische Hochschule in Bocholt een carrièrebeurs voor studenten en bedrijven georganiseerd. Op 13 november was er op de Anton Tijdinkschool in Terborg een ondernemersbijeenkomst over de mogelijkheden die het beroepsonderwijs ondernemers biedt om op een krappe arbeidsmarkt toch over voldoende gekwalificeerd personeel te kunnen beschikken.
- In de nieuwe organisatiestructuur van de Regio Achterhoek is de grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland niet als zelfstandig thema ondergebracht bij Board of Thematafels. De Regio stelt hiervoor ook geen ambtelijke capaciteit meer voor beschikbaar. In december 2017 is een voorstel gedaan om de Duitslandactiviteiten die voorheen door de Regio Achterhoek werden uitgevoerd - zoals de organisatie van de Dag van de Buurtaal, en het voorbereiden van de vergaderingen van de Euregio en de Commissie Grens - bij de Grenshoppers onder te brengen. Grenshoppers is een regionaal platform en netwerk van Nederlandse en Duitse organisaties. Dit voorstel zal in 2019 in opdracht van de D5 inhoudelijk nader worden uitgewerkt.
- Vanuit de werkgroep lokale inbedding Ring van Europese IJzersteden is in mei 2018 een projectweek IJzerwijs voor leerlingen groep 7-8 basisschool georganiseerd in de smederij bij ICER. Hieraan hebben zo'n 260 leerlingen deelgenomen. Daarnaast bezocht de smid enkele nationale bijeenkomsten waarover via de gemeentepagina gecommuniceerd is. Ook werkte hij mee aan Open Monumentendag. Daarnaast bezochten enkele personen de jaarvergadering in Stolberg Duitsland, waar in de vergadering de gemeente toegetreden is tot het Bestuur van de Ring van Europese IJzersteden. Het uitvoeringsplan van de lokale inbedding is inmiddels uitgebreid met een communicatieplan. Het geraamde bedrag is niet in zijn geheel uitgegeven, omdat sommige projecten in het uitvoeringsprogramma meer voorbereiding en overleg vereisten dan van tevoren bedacht. Deze activiteiten zijn doorgeschoven naar 2019 zoals bijv. Prijs IJzerwijs en het Rennfeuertreffen.

2: Onderwijs

Wat wilden we bereiken? (doel)

2.1: Toekomstbestendig Onderwijs realiseren

Onderwijs is een belangrijke basisvoorziening. Er zijn goede voorzieningen noodzakelijk om onze kinderen voor te bereiden voor de samenleving en de arbeidsmarkt. Daarom willen we gericht investeren in adequate onderwijshuisvesting die past bij toekomstgericht onderwijs.

Stand van zaken

We zijn voortdurend in gesprek geweest met onze onderwijspartners over de toekomst van het onderwijs in onze gemeente. Specifiek is er aandacht voor Gendringen, Etten en Silvolde. In elk van deze kernen wordt er nagedacht over ontwikkelingen in het primair onderwijs. Eind 2018 zijn we gestart met het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan 2019-2032 waarin wordt vastgelegd op welke wijze de gemeente samen met de partners plannen op het gebied van onderwijshuisvesting, waaronder die in de genoemde kernen, wil vormgeven.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in 2018 besloten een aanvullend bedrag ter beschikking te stellen voor de nieuwbouw van een VMBO-school in Silvolde, om zo toekomstbestendige huisvesting voor het Almende College te realiseren. De aanbesteding is afgerond en de bestemmingsplanprocedure loopt.

De LEA (Lokaal Educatieve Agenda) heeft 5 thema's gekozen (zorg/ondersteuning, educatiekansen 0-27 jaar, veiligheid, ouders/verzorgers en voeding/bewegen) waaraan integraal uitvoering wordt gegeven, zodat we eventuele (taal)ontwikkelachterstand kunnen voorkomen.
Elk thema wordt door een werkgroep in acties en afspraken uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan de LEA. Concreet zijn we in 2018 gestart met het uitwerken van de twee subthema's armoede en passend onderwijs.

2.2: Ontwikkelkansen Peuters Vergroten

Wij vinden deelname aan voorschoolse educatie van belang om peuters goed voorbereid te laten instromen aan de basisschool. We bieden gesubsidieerde reguliere peuterplekken aan peuters waarvan ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Ook bieden we volledig gefinancierde voor- en vroegschoolse educatie plekken aan peuters met een extra ondersteuningsbehoefte. We hebben afspraken gemaakt met onze ketenpartners om toeleiding, bereik en resultaten in beeld te brengen, zodat we waar nodig kunnen bijsturen om alle peuters dezelfde kansen te bieden om een goede start aan de basisschool mogelijk te maken.

Stand van zaken

Voor kwaliteitsverbetering werken we samen met voorscholen aan het opleidingsniveau van de pedagogische medewerkers. Leidsters zijn getraind in de kind-volgsystemen OVM en KIJK. Alle huidig werkzame leidsters zijn 2F/3F opgeleid. Met de kwaliteitsverbetering van de pedagogische medewerkers is ook de ondersteuning aan peuters verbeterd.

In het laatste kwartaal zijn we gestart met opbrengstgericht werken. Dit is een tweejarig traject waar pedagogisch medewerkers (PMW-ers) leren hoe zij voor een langere periode op beredeneerde wijze, betekenisvolle activiteiten kunnen plannen en uitvoeren die gekoppeld zijn aan de SLO[1] doelen taal, rekenen en sociaal emotionele ontwikkeling van peuters. PMW-ers leren hoe zij ontwikkelingsgegevens kunnen verzamelen, analyseren en interpreteren zodat zij op basis van die gegevens doelen kunnen stellen in een uitvoeringsplan/groepsplan passend bij het kind of de groep.

Samen met voor- en vroegscholen zijn er gesprekken gevoerd om ouderbetrokkenheid te versterken. Hieruit zijn een aantal voorstellen gekomen die we in 2019 gaan uitwerken en implementeren. De voorstellen richten zich op vroegtijdige betrokkenheid van ouders op de ontwikkeling van het kind en sluiten aan bij de thema's van het LEA; armoede en passend onderwijs.

1] Stichting Leerplan Ontwikkeling, SLO ontwikkelt samen met het onderwijsveld de doelen, kaders en instrumenten waarmee scholen hun opdracht vanuit een eigen visie kunnen vervullen.

Wat heeft het gekost in 2018?

Programma 3	Rekening 2017	Begroot voor wijziging 2018	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Afwijking (tov begroot voor wijziging)
Baten	1.027	352	425	839	487
Lasten	6.215	4.432	4.629	4.614	182
Saldo	-5.188	-4.080	-4.204	-3.776	304

Programma 4: De dienstverlenende gemeente

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

Van de gemeente Oude IJsselstreek wordt verwacht dat zij haar dienstverlening op een hedendaagse manier uitvoert. Gebruik maken van de vele mogelijkheden die informatie, nieuwe technologieën en randvoorwaardelijke infrastructuur bieden.

Ons dienstverleningsconcept was toe aan verversing én verbreding. In de vorige visie op dienstverlening lag de focus vooral op de (klantcontact-)organisatie. Inmiddels zien we een bredere context: een aantal grote maatschappelijke ontwikkelingen waarvan wij denken dat ze impact gaan hebben op onze rol, werkzaamheden en op onze houding en gedrag. Afgelopen jaar hebben we vooral gewerkt aan verdere digitalisering, online communicatie en inclusie. Daarnaast hebben we team TIC en Burgerzaken tot één team Frontoffice geformeerd.

Ten aanzien van het afvalbeleid hebben we een (kwalitatief) onderzoek uitgevoerd, waaruit blijkt dat mensen over het algemeen tevreden zijn over de nieuwe inzamelmethode. Het doel van 75% afvalscheiding hebben we gehaald.

1: Dienstverlening

Wat wilden we bereiken? (doel)

1.1: Klantcontact optimaliseren

In 2018 willen we voor de frontoffice één goed draaiend team hebben, waarbij de balie, de telefoon, webcare en receptie bemenst worden door allround medewerkers van de frontoffice.

Stand van zaken

- Informatievoorziening
  Door de aandacht voor Inclusie heeft ook de informatievoorziening veel aandacht gekregen. Dit heeft geleid tot een website die voor iedereen goed te gebruiken is, door te voldoen aan een groot aantal eisen van toegankelijkheid.

- Facelift ontvangsthal-kantine
  In het laatste halfjaar van 2018 is hard gewerkt aan het project van de facelift van de ontvangsthal en kantine. Dit is in 2018 nog niet helemaal afgerond. Second life en circulariteit hebben hier een grote rol in gespeeld. Het plan is gereed, de afspraken met diverse bedrijven zijn gemaakt en meubels zijn besteld. Eind maart 2019 is het project afgerond en kunnen we onze inwoners/bezoekers welkom heten in onze vernieuwde ontvangsthal/kantine.

1.2: Verder ontwikkelen van de digitale dienstverlening

Stand van zaken

Dit doel is nader uitgewerkt in de programma 5.

1.3: De gemeente is voor alle inwoners in brede zin toegankelijk (Inclusie)

In het najaar van 2017 is het Euregioproject Inclusie afgerond en zijn de aanbevelingen voor het in brede zin beter toegankelijk maken van onze gemeente aangeboden. Op basis van deze aanbevelingen wordt beleid en een uitvoeringsagenda opgesteld.

Stand van zaken

Samen met de inwoners en ervaringsdeskundigen uit de werkgroep Inclusie is gewerkt aan thema's als toegankelijkheid van informatie, fysieke toegankelijkheid en beeldvorming. Dat heeft mooie dingen opgeleverd zoals de aanschaf van de app Ongehinderd, een meeleesgroep en interviews in de krant. In de zomer is het beleidsplan Inclusie 'Iedereen doet mee' vastgesteld. Verder is eind 2018 het MKB-project Toegankelijk gestart in Ulft, we zijn één van de vijf pilotgebieden in Nederland waar dit project loopt. Daarnaast nemen we deel aan de landelijke kopgroep van de VNG over de uitvoering van het VN verdrag Handicap.

2: Schoon en veilig

Wat wilden we bereiken? (doel)

2.1: De inwoner ervaart onze gemeente als schoon

Afgelopen jaar hebben we het nieuwe afvalbeleid ingevoerd; dit werd het meest zichtbaar toen we overgingen naar vier containers. Komend jaar steken we energie in het samen met onze inwoners nog beter scheiden van huishoudelijk afval. Verder gaan we monitoren of het ingezette beleid ook de gewenste resultaten oplevert.

Stand van zaken

Sinds 1 januari haalt Buha het huishoudelijk afval op (behalve het oud papier). Dit verloopt goed. Het nieuwe afval inzamelregime dat per 1 jan 2017 is ingevoerd, werpt zijn vruchten af. Het voorlopige afvalscheiding- percentage is 75% (het was 51%). Dit is een erg goed resultaat.

Er is een (kwalitatief) onderzoek uitgevoerd via het inwonerspanel. Over het algemeen zijn mensen tevreden over de nieuwe inzamelmethode.

De gemeente heeft meegedaan aan de landelijke benchmark en hieruit blijkt ook dat we het doel van de 75% afvalscheiding hebben gehaald. Bij de benchmark wordt ook nagedacht over mogelijke vervolgstappen en aanscherping van het beleid. Het uiteindelijke doel (rijkdoelstelling) is een afvalscheiding van 90% in 2025. Op dit te halen moeten we nog extra maatregelen nemen. We onderzoeken hiervoor in 2018 en 2019 de mogelijkheden.

Er zijn in 2018 sorteeranalyses uitgevoerd, hierdoor weten we welke afvalfracties er nog in het restafval zitten. We zijn begonnen met voorlichten en handhaven. Er is een afvalcoach aangenomen die begin 2019 begint met de werkzaamheden. Er is een afvalwijzer gemaakt die begin 2019 wordt verspreid.

We zetten in op het duurzaam verwerken van luiers en het onderzoeken de mogelijkheden voor een milieustraat. Er is een zwerfafvalplan geschreven en we zijn begonnen met de uitvoering ervan. We bereiden een pilot voor met de BEST-tas in een aantal wijken (BEST-tas staat voor Boeken, Elektronica, Speelgoed, Textiel. Dit is een manier om met een verstrekte tas nog extra spullen van inwoners uit het afvalcircuit te krijgen en te hergebruiken).

2.2: Veiligheid binnen de samenleving vergroten

Op verschillende niveaus geven we uitvoering aan het veiligheidsbeleid om het gevoel van veiligheid, dat van essentieel belang is voor onze inwoners, zoveel mogelijk te vergroten of te behouden. Zo werken we op landelijk, regionaal en lokaal niveau samen met verschillende partners.

Stand van zaken

Voor de speerpunten (prioriteiten) uit het integraal veiligheidsbeleid zijn diverse projecten uitgevoerd, Voor 2019 ligt een nieuw Integraal veiligheid Beleid voor, Hierin worden nieuwe prioriteiten nog nader vastgesteld.

Wat heeft het gekost in 2018?

Programma 4	Rekening 2017	Begroot voor wijziging 2018	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Afwijking (tov begroot voor wijziging)
Baten	8.910	4.502	3.781	4.282	-219
Lasten	15.634	8.078	8.268	8.963	885
Saldo	-6.724	-3.577	-4.487	-4.681	-1.104

Programma 5: Bedrijfsvoering/ overhead

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt zowel de paragraaf bedrijfsvoering, paragraaf ICT als de (nieuw) verplichte inzicht in overhead weergegeven, aangezien deze onderwerpen nauw aan elkaar zijn verbonden. Alle activiteiten binnen de bedrijfsvoering zijn onderdeel van de overhead.

Wat wilden we bereiken?

Algemeen
De bedrijfsvoering is gericht op het ondersteunen van de organisatie in het bereiken van de maatschappelijke effecten van de gemeente.

Bedrijfsvoering kan worden gedefinieerd als het geheel van de PIJOFACH-functies. Het betreft dan: personeel, informatie/documentatie, juridische zaken, organisatie, financiën, automatisering/-administratie, communicatie en huisvesting. Kortom alle randvoorwaardelijke zaken die goed moeten zijn geregeld, om de primaire taken goed uit te kunnen voeren. Afgelopen jaar is de ontwikkeling in gang gezet om als organisatie de interne beheersing op orde te krijgen. Dit gaat om meer dan op het gebied van financiën in control zijn, want dat zijn we op dit moment. Interne beheersing omvat alle bedrijfsprocessen en gaat ook om het bewustzijn. Dit is een traject waar we ook de komende jaren veel energie in steken.

1: Personeel en Organisatie

Wat wilden we bereiken? (doel)

1.1: Streven naar continuïteit en stabiliteit binnen de organisatie

Om de doorontwikkeling van de organisatie verder vorm te geven zijn er jaarlijks thema’s aan te wijzen die door de organisatie zelf wordt uitgevoerd maar waarvoor ook externe hulp nodig is. Hierbij kan worden gedacht aan de verdere opzet van strategische personeelsplanning/beleid door externen. Als vervolg op het medewerkersonderzoek, die we periodiek moeten houden i.v.m. de voortgang, willen we met behulp van een klantentevredenheidsonderzoek weten wat en hoe de burger denkt. Op basis van de conclusies wordt de doorontwikkeling van de organisatie verder vorm gegeven.

Stand van zaken

In 2018 is een vervolg gegeven aan de doorontwikkeling van de organisatie. Belangrijk onderdeel hiervan zijn de ontwikkelagenda's die voor de teams en de organisatie als geheel zijn opgesteld. Basis daarvoor is de visie/missie van de gemeente. Deze agenda's geven ons houvast in de richting die noodzakelijk is om aan de huidige en toekomstige opgaven die aan de organisatie gesteld worden, te kunnen voldoen.

Een van de onderwerpen die zowel op organisatie- als team- als individueel niveau van belang is, is inzicht krijgen in de kwaliteiten van iedere medewerker. Hiervoor is gebruik gemaakt van de CliftonStrenghts-methodiek. Het streven is dat de juiste persoon, op de juiste plaats, op het juiste moment aan de opgaven kan werken.

2: Communicatie

Wat wilden we bereiken? (doel)

2.1: Communicatie voorziet in (maatschappelijke) informatiebehoefte

Communicatie voorziet in de (maatschappelijke) informatiebehoefte en sluit aan bij de veranderende manier van communiceren in de samenleving

Stand van zaken

Via het digitale inwonerspanel Oude IJsselstreek Spreekt zijn in 2018 onderzoeken gedaan naar de dienstverlening en afvalinzameling. In het najaar is een gebruikersonderzoek voor de gemeentelijke website uitgevoerd. Op basis van de resultaten wordt nu gewerkt aan vernieuwing van de website. Er is een plan van aanpak opgesteld voor een social media strategie met daarin voorstellen voor verbeteren online communicatie en professionaliseren van online monitoring.

2.2: Het verder professionaliseren van de interne- en externe communicatie

Stand van zaken

De communicatievisie 'oog en oor voor communicatie' is klaar. Het college van B&W heeft de visie, inclusief het bijbehorende uitvoeringsplan, in juni vastgesteld. De communicatievisie met de acht hoofdlijnen is ons richtsnoer voor de komende jaren. De eerste acties uit het uitvoeringsplan zijn in het najaar opgepakt.

3: Informatievoorziening

Wat wilden we bereiken? (doel)

3.1: Digitale Dienstverlening en Informatievoorziening

Digitale dienstverlening en digitale informatievoorziening wordt de norm richting de burger, richting organisaties en binnen de gemeentelijke organisatie, maar zonder dat daarbij inwoners en medewerkers die minder zelfredzaam zijn in de digitale wereld uit het oog verloren worden.

Stand van zaken

De belangrijke projecten voor het uitfaseren van het huidige documentmanagementsysteem en het organisatiebreed generiek invoeren van het zaaksysteem zijn zijn voor 90% afgerond. Hetgeen betekent dat dit jaar de basis is gelegd voor volledige digitale dienstverlening en informatievoorziening. Het verdere applicatielandschap is volgens planning onderhouden. Voor het beheer van de basisregistraties zijn een aantal verbeteringen gerealiseerd. Het plan van aanpak voor het verbeteren van de informatieveiligheid is uitgevoerd. Er is een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld. Er is een register van verwerkingen opgesteld dat continue bijgehouden wordt en er zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een privacybeleid.

4: Financiën, juridische zaken en contractmanagement

Wat wilden we bereiken? (doel)

4.1: Continue verbetering interne processen op basis van onze interne controle en aanbevelingen accountant

Onze bedrijfsvoeringsprocessen zijn continu in ontwikkeling o.a. door steeds verdergaande digitalisering. Van belang daarbij is om o.a. via onze interne controle grip te houden op juistheid en rechtmatigheid van onze uitvoering.

Stand van zaken

- De interim controle 2018 is uitgevoerd. Hieruit is door de accountant een managementletter en boardletter opgeleverd.
- 50% van de controles tbv het dossier van de accountant zijn in 2018 reeds uitgevoerd.
- Vanuit het rapport van bevindingen uit 2017, is de focus op verbetering binnen Sociaal Domein, Subsidieverstrekkingen, Financiën, P&O en Contractmanagement gestart, maar is er nog te weinig voortgang geboekt op het beschrijven en verbeteren van enkele financiële processen om tegemoet te komen aan de door de accountant gesignaleerde risico's.
- Het aanbestedingsproces voor de accountant is in gang gezet.

4.2: Verbeteren budgetbeheer en sturing op de P&C-cyclus

Dit is een traject dat in 2016 is gestart met diverse presentaties aan de raad. Tegelijkertijd zijn diverse verordeningen en de budgethoudersregeling opgesteld. Begeleiding en toetsing van het budgetbeheer vindt door team Financiën plaats. Dit is een continu doorlopend proces.

Stand van zaken

Vanaf 2016 loopt het traject om te komen tot verbetering van budgetbeheer en sturing op de P&C cyclus. We werken nu twee jaar met een digitaal P&C systeem. De werkmethodes als 'sprints' geven goede resultaten; in korte tijd worden documenten in samenhang geschreven. Dit proces is nu afgerond en ingebed in het reguliere werk. Uiteraard blijven we bijstellen en doorontwikkelen. Afgelopen jaar is de nieuwe begroting ingestoken vanuit de opgaven uit het coalitieprogramma, om nog verdere samenhang te bereiken. Dit heeft niet het beoogde effect gehad op de leesbaarheid en toegankelijkheid. In 2019 pakken we dit onder andere met de auditcommissie verder op.

4.3: Duurzame kwaliteitsverbetering van de inkoop- en verkoopprocessen (rechtmatig, doelmatig en doeltreffend)

Dit is een continu doorlopend proces, door het inrichten van de module inkoopcontracten in het zaaksysteem, het maken van procesbeschrijvingen en het aanstellen van een contractmanager.

Stand van zaken

De inkoop-gerelateerde overeenkomsten zijn in het Zaaksysteem ingevoerd. Hierdoor ontstaat inzicht in welke opdrachten c.q. overeenkomsten, wanneer moeten worden aanbesteed. Met het invoeren van de overige overeenkomsten is een aanvang gemaakt. Leveranciers worden, binnen de beschikbare capaciteit, aangesproken op de geleverde en overeengekomen prestaties. In het project ''Herinrichting Heuvelstraat Silvolde' is in samenwerking met Wonion, een aanvang gemaakt om circulair inkopen te vertalen in concrete maatregelen. Om het draagvlak voor circulair inkopen te vergroten hebben de meeste medewerkers in 2018 deelgenomen aan een basiscursus circulair inkopen. Eind 2018 zijn alle bureaustoelen vervangen door de (op dit moment) meest circulaire bureaustoelen.

4.4: Waarborgen algemene juridische kwaliteit in de organisatie

Stand van zaken

- Het team AJBZ voorziet de organisatie over de volle breedte van advies, soms ook ongevraagd op basis van signalering of nieuwe ontwikkelingen. Zodat de juridische kwaliteit geborgd is.
- Het team beoordeelde wekelijks de juridische houdbaarheid van voorstellen en koppelde bevindingen terug aan de gemeentesecretaris.
- Het terugkoppelen van landelijke jurisprudentie binnen de organisatie is nog een aandachtspunt. Op zaak niveau wordt wel gebruik gemaakt van nieuwe en spraakmakende jurisprudentie en ook besproken met betrokken ambtenaar.

4.5: Inwoners faciliteren zodat het gebruik van rechtsmiddelen als laagdrempelig en eenvoudig wordt ervaren.

Stand van zaken

Na ontvangst van een bezwaarschrift wordt contact opgenomen met bezwaarmaker. In dit gesprek wordt doorgevraagd naar een toelichting op of achtergrond bij het bezwaarschrift. Is het bezwaar gericht tegen het betreffende besluit, of zijn er achterliggende problemen die op een andere manier opgelost kunnen worden. Soms leidt dit informele contact ertoe dat een bezwaarschrift wordt ingetrokken; soms leidt dit ertoe dat de medewerker AJBZ een bezoek op locatie brengt of een gesprek organiseert tussen betrokkene en vakambtenaar. Het kan ook zijn dat na het informele contact wordt besloten om de zaak te agenderen op een hoorzitting bij de Commissie bezwaarschriften. Door deze werkwijze hebben bezwaarmakers een 'gezicht' bij de jurist van de gemeente waardoor de drempel naar de hoorzitting wordt verlaagd. In de regel wordt deze werkwijze dan ook als prettig ervaren.

Wat heeft het gekost in 2018?

Overhead	Rekening 2017	Begroot voor wijziging 2018	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Afwijking (tov begroot voor wijziging)
Baten	620	550	563	1.818	1.268
Lasten	10.198	12.711	12.556	15.985	3.275
Saldo	0	-12.161	-11.993	-14.167	-2.007
Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2017	Begroot voor wijziging 2018	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Afwijking (tov begroot voor wijziging)
Baten	64.071	66.237	67.812	67.373	1.136
Lasten	3	99	84	0	-99
Saldo	64.068	66.139	67.728	67.373	1.235

Paragrafen

In de paragrafen geven we een dwarsdoorsnede van de begroting op een aantal onderwerpen door alle programma's heen. Dit betekent dat hier algemene beleidsregels worden geformuleerd die doorwerken in verschillende programma's. Het is dan ook mogelijk dat er doublures ontstaan met wat gemeld is in de programma's zelf. Bedrijfsvoering is verantwoord onder het hoofdstuk 'bedrijfsvoering'.

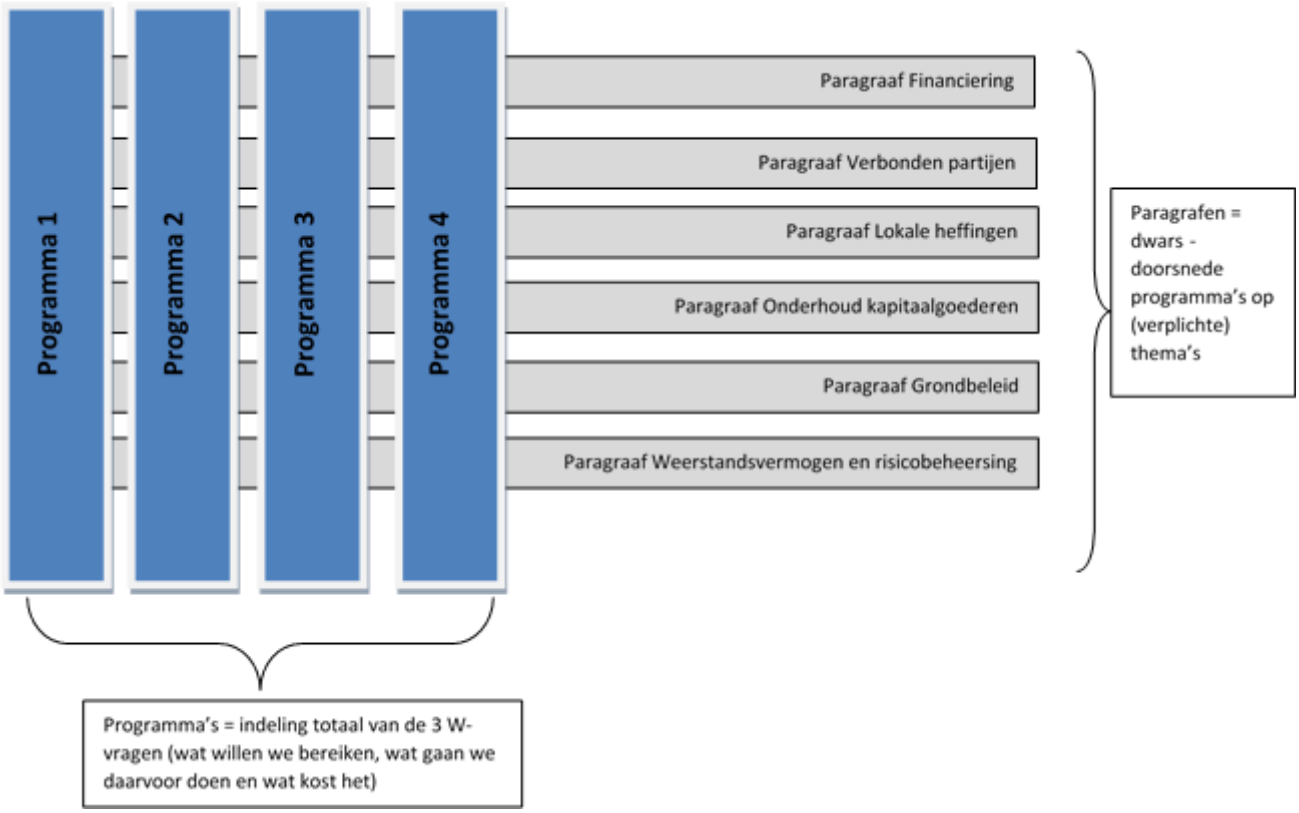

Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering geeft inzicht in de financieringspositie en de beheersing van de risico's die aanwezig kunnen zijn bij het aantrekken en/of uitzetten (uitlenen) van middelen (geld). In deze paragraaf brengen we de kansen en risico's rond financiering in beeld.

Beleid

Bij het aantrekken en uitzetten van geld is het van belang dat slechts beperkt risico wordt genomen. De belangrijkste kaders hierover zijn opgenomen in de volgende beleidsdocumenten:

- Financiële verordening, artikel 212 (2016)
- Treasurystatuut (2017). Het treasurystatuut is bij besluit in 2017 vastgesteld door de raad. Het treasurystatuut is de vertaling van het door de gemeente gehanteerde treasurybeleid. In dit statuut zijn de doelstellingen, richtlijnen en limieten van het beleid vastgesteld. Doel van het treasurybeleid is enerzijds om op een verantwoorde wijze een zo goed (lees: hoog) mogelijk rendement te maken op belegde gelden. Anderzijds is het doel om op een verantwoorde wijze gelden aan te trekken tegen een zo aantrekkelijk (lees: laag) mogelijke rente. Kort gezegd levert een actief en gedegen treasurybeleid de gemeente juist geld op, respectievelijk bespaart het de gemeente geld.`
- Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Op de bepalingen in deze wet berust het treasurystatuut. Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Financiering

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is het verschil tussen de boekwaarde van de investeringen en de vaste financieringsmiddelen. Deze zijn terug te vinden op de balans. Onder vaste financieringsmiddelen verstaan we de reserves en voorzieningen plus de vaste geldleningen. Hierbij houden we rekening met investeringen waartoe is besloten (nieuwe investeringen). Een eventueel financieringstekort wordt eerst opgevangen door het opnemen van het goedkope kasgeld (tot de kasgeldlimiet – zie onder kasgeldlimiet-). Voor het overige deel wordt een vaste geldlening aangetrokken. Dit jaar zijn de financieringsmiddelen minder dan de financieringsbehoefte. Omdat daarnaast ook de voorraden voorgefinancierd worden, is het restant opgevangen door kasgeld aan te trekken.

Financieringsbehoefte (x 1.000)	31-12-2018
Financieringsbehoefte	
Boekwaarde (im)materiële vaste activa	141.675
Boekwaarde financiële vaste activa	12.538
Totaal financieringsbehoefte	154.213
Financieringsmiddelen	
reserves (inclusief jaarrekeningresultaat) na resultaatbestemming	25.561
voorzieningen	8.031
vaste geldleningen *	116.528
Totaal financieringsmiddelen	**150.120**
Financieringstekort	**4.093**

* Er zijn dit jaar 2 vaste geldlening aangetrokken. Op 2 juli € 5 miljoen en op 31 december € 10 miljoen.

Leningenportefeuille

De gemeente heeft behoefte aan externe financiering voor het herfinancieren van de huidige (aflopende) geldleningen, voor het bekostigen van investeringen, grondexploitaties en voor tijdelijke liquiditeitsbehoeften van de exploitatie uitgaven.

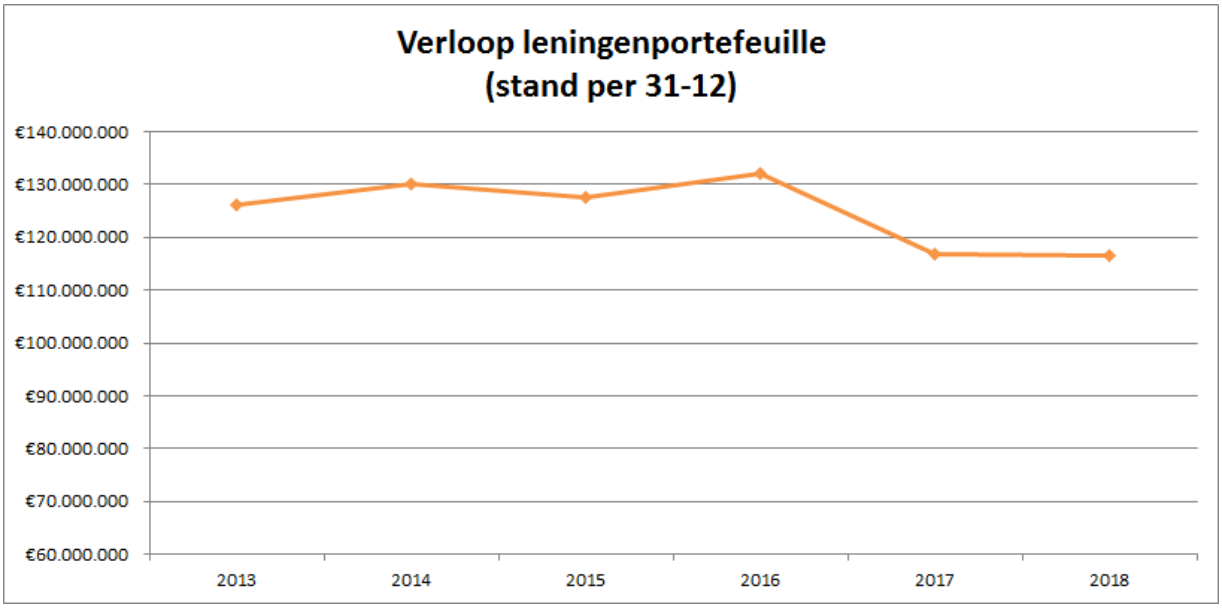

	2018
Stand leningen per 1 januari	116.867
Reguliere aflossingen	15.339
Nieuwe leningen*	15.000
Stand leningen per 31 december	**116.528**

Activa

We kennen financiële en (im) materiële vaste activa. De meeste investeringen vinden plaats onder de materiële vaste activa. Deze investeringen bestaan uit investeringen met maatschappelijk nut en investeringen met economisch nut. Investeringen die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Investeringen met maatschappelijk nut hebben geen mogelijkheid tot het verwerven van inkomsten, zoals wegen en bruggen.

Op het moment dat een investering wordt gedaan, worden de kapitaallasten berekend en meegenomen in de exploitatie. De kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. Als de investering helemaal is afgeschreven (bijvoorbeeld na 10 jaar), vallen de afschrijvingslasten vrij. Elk jaar hebben we daardoor zogenaamde 'vrijval' in de afschrijving. Dit is in feite de ruimte voor nieuwe investeringen, uitgaande van een vast bedrag per jaar voor kapitaallasten.

Grote projecten en/of investeringen
Dit jaar is het kantoorpand aan de Frank Daamenstraat aangekocht. Ook zijn er grote bedragen gestort bij het SVN (stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) om duurzaamheidsleningen te kunnen verstrekken aan inwoners, het MKB en non profit instellingen.

Risicobeheer

Wij zijn als gemeente voor onze uitgaven afhankelijk van externe financiering. De gemeente leent alleen geld voor de uitvoering van gemeentelijke taken binnen de kaders van de Wet Fido en het treasurystatuut. Er is sprake van totaalfinanciering; de gemeente trekt geen financiering aan voor specifieke projecten. Totaalfinanciering houdt in dat de gemeente alle uitgaven samen financiert. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency. De gemeente gebruikt bij de financiering geen ingewikkelde financiële producten, zoals derivaten.

In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet
Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet Fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage berekend over de lastenkant van de begroting. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal. We sluiten een langlopende lening af zodra de hoogte van de kortgeldleningen de kasgeldlimiet met een derde opeenvolgende kwartaal overschrijdt. Wij benutten het kasgeldlimiet zo maximaal mogelijk, aangezien de rente voor kortlopende leningen momenteel zeer laag is. In 2018 was het rentepercentage voor het kortgeld het gehele jaar negatief, waardoor we rente hebben ontvangen.

Kasgeldlimiet (x 1.000)	2018
Begrotingstotaal per 1 januari 2018	**93.814**
Vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	7.974
Gemiddeld opgenomen kortlopende leningen	10.698
Ruimte (-)	**2.724**

Renterisiconorm

Op grond van de Wet Fido is voor gemeenten de zogenaamde renterisiconorm ingesteld. Doel hiervan is dat gemeenten hun leningenportefeuille zodanig spreiden, dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid ingeval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. De renterisiconorm geeft een aanwijzing voor de gevoeligheid van de gemeente voor veranderingen in de rente.

De renterisiconorm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Daar wordt het berekende renterisico op de vaste schuld tegen af gezet. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overtreffen. Navolgend schema laat de berekening over 2018 zien.

Renterisiconorm (x 1.000)	2018
Renterisiconorm	
Lasten begroting	93.814
Percentage risiconorm	20%
Totaal renterisiconorm	**18.763**
Aflossingen en renteherzieningen	
Reguliere aflossingen geldleningen	15.339
Geldleningen met renteherziening	0
Totaal aflossingen en renteherzieningen	15.339
Ruimte (+)	**3.424**

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn partijen waar de gemeente een bestuurlijke relatie mee heeft en waarin ze een financieel belang heeft. We hebben een zetel in het bestuur (vertegenwoordiging) of hebben stemrecht (door aandelen). Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die in geval van een faillissement achterblijven.

Beleid

Het BBV schrijft voor om van de verbonden partijen een samenvattend overzicht te geven en onderscheid te maken in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen/verenigingen en coöperaties/vennootschappen. Conform onze financiële verordening (verordening artikel 212), lichten we de verbonden partijen op hoofdlijnen toe in deze paragraaf. Het gaat hierbij om partijen met aanmerkelijk financieel belang (dit zijn partijen waar we minimaal € 50.000 per jaar aan bijdragen). Per verbonden partij zijn de doelstellingen, activiteiten, ontwikkelingen en risico's benoemd. Ook de financiën zijn bijgewerkt.

De gemeente wil de beoogde maatschappelijke effecten, zoals geformuleerd in de programma's, zo goed mogelijk realiseren. Waar we dit in samenwerking met anderen uitvoeren, maken we dit inzichtelijk in de programma's zelf.

Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (Doetinchem)	
Relatie met de programma's	1. De gemeente waar het goed wonen is
Doelstelling	• Uitvoeren van alle wettelijke archieftaken voor de acht gemeenten in de Achterhoek. • Uitvoeren van de zogenoemde “Staring-taken” (diensten op het gebied van behoud van en onderzoek naar streekcultuur en – historie). Voor 15 gemeenten in Achterhoek en Liemers.
Activiteiten	• het overeenkomstig de Archiefwet beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbewaarplaatsen van de deelnemende overheidslichamen; • het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de (8) gemeenten in de Achterhoek; • het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord.
Deelnemende partijen	De 15 gemeenten in Achterhoek (8) en Liemers.
Bestuurlijk belang	De wethouder voor Cultuur heeft namens Oude IJsselstreek zitting in het Algemeen Bestuur.
Ontwikkelingen	Het ECAL heeft te maken met verdere digitalisering. Hiertoe wordt een project gedraaid om te onderzoeken hoe hier het beste invulling aan gegeven kan worden: het E-depot. In 2018 heeft de ECAL gewerkt aan een nieuw beleidsplan "Innovatief en flexibel" voor de periode 2019-2022, waarin ECAL naast archiefbeheer en digitalisering de regionale identiteit een speerpunt gaat zijn.
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Onzeker is of de ambitie van de Regio binnen de bestaande middelen en kaders kan worden opgevangen. Indien dit niet zo is, zal de gemeentelijke bijdrage stijgen. We volgen nauwgezet de ontwikkelingen op dit vlak.

GGD-Gelre Ijssel (Zutphen)			
Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein) 4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het op regionaal niveau vaststellen en uitvoeren van gezondheidsbeleid. Dit betreft met name activiteiten op het gebied van preventie zoals gezondheidsbevorderende en –beschermende maatregelen.		
Activiteiten	• Preventieve en uitvoerende taken vanuit de Wet publieke gezondheid, genoemd in de artikelen 2, 4, 5, 5a, 6 en 7. Dit betreft o.a. de taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en preventieve ouderengezondheidszorg. • Het uitbrengen van hygiëneadviezen aan instellingen. • Het uitvoeren van inspecties bij kinderopvang als bedoeld in de Wet kinderopvang. • Het uitbrengen van medisch milieukundige adviezen. • Het vaccineren en voorlichten van reizigers. • Het verrichten van taken op het terrein van de forensische geneeskunde. • Overige uit te voeren taken op het terrein van de volksgezondheid die van een GGD verwacht mogen worden ten behoeve van gemeenten, personen, instellingen en organisaties.		
Deelnemende partijen	• Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronckhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg	• Epe • Ermelo • Harderwijk • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet	• Oldebroek • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder volksgezondheid maakt vanuit het college van B&W deel uit van het algemeen bestuur.		
Ontwikkelingen	• De GGD sluit aan bij de ontwikkelingen in de gemeente in het sociale domein en op de actuele ontwikkelingen in het publieke domein. • De GGD bereidt zich voor op de invoering van de Omgevingswet en in het bijzonder op de advisering over het aspect gezondheid. Daarnaast heeft de instroom van vluchtelingen ook gevolgen voor de GGD. Het rijk heeft in 2018 besloten de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma vanaf 2019 bij de gemeente leggen.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De beleidsvoornemens zijn gebaseerd op de strategische visie. Kern van deze visie is dat de gemeenten hebben gekozen voor een GGD die zich versterkt als een gemeentelijke gezondheidsdienst. De GGD heeft de opdracht diverse bezuinigingen nader uit te werken.		

Laborijn (Doetinchem)	
Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein)
Ontwikkelingen	In 2015 is de Participatiewet ingevoerd. De Participatiewet is de decentralisatie op het gebied van werk en inkomen. Hiermee zijn een aantal grote beleidsinhoudelijke wijzigingen doorgevoerd. De uitvoering van de Participatiewet vindt plaats door de gemeenschappelijke regeling Laborijn. De deelnemende gemeenten aan Laborijn zijn Aalten, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek. De gemeente Montferland heeft (vanuit Wedeo) alleen de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening neergelegd bij de Laborijn. Laborijn heeft in 2018 de bestuursopdracht uitgewerkt in een plan van aanpak. Naar aanleiding daarvan heeft het Algemeen bestuur Laborijn ervoor gekozen te investeren in de verdere ontwikkeling van de organisatie en de medewerkers.
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Er is een reëel risico dat de ontvangen middelen die van het Rijk (BUIG) niet voldoende zijn om de uitkeringen te betalen.
Doelstelling	Iedereen die kan werken maar daarbij ondersteuning nodig heeft, valt sinds 1 januari 2015 onder de Participatiewet. De wet is er om zoveel mogelijk mensen met of zonder arbeidsbeperking werk te laten vinden. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong).
	De kerntaken van Laborijn hebben betrekking op werk en inkomen. Door allerlei interventies ondersteunt Laborijn haar bijstandsgerechtigden naar werk.
Activiteiten	• diverse re-integratie-instrumenten, zoals scholing, loonkostensubsidies en overige interventies op het gebied van werk en inkomen. • mensen begeleiden naar de voor hen hoogst haalbare positie op de werkladder. • begeleid werken. • beschut werken. • detachering van mensen in de WSW.
Deelnemende partijen	Gemeenten Aalten, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek.
Bestuurlijk belang	Vanuit het college van B&W is een lid en een plaatsvervangend lid in Dagelijks en Algemeen Bestuur van Laborijn afgevaardigd.

Omgevingsdienst Achterhoek (Hengelo Gld.)			
Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het uitvoeren van omgevingsrecht conform de landelijke kwaliteitscriteria.		
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieuwetgeving en aanverwante specialismen.		
Deelnemende partijen	Gemeente • Aalten • Berkeland • Bronckhorst • Doetinchem • Lochem	Gemeente • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk • Zutphen	Provincie • Gelderland
Bestuurlijk belang	De gemeente bezet één zetel in het Algemeen Bestuur vanuit het college. Burgemeester Otwin van Dijk zit namens de gemeente in het Algemeen Bestuur.		
Ontwikkelingen	In 2017 is er gestart met output financiering. In 2018 is er op basis van de output financiering en het ingevoerde productenboek gewerkt. De inschattingen voor het jaar 2018 zijn redelijk goed geweest. Er is een vrij groot verschil in het aantal reguliere milieuvergunningen die zijn afgehandeld. Dit heeft te maken met het starten van nieuwe bedrijven door de aantrekkende economie. Daarentegen zijn er minder bodemadviezen uitgebracht door de afname van het aantal gemelde saneringsgevallen. Over het geheel en financieel gezien is de uitvoering conform de planning gelopen.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De Omgevingsdienst Achterhoek is een uitvoeringsorganisatie die met de Gelderse Maat als uitgangspunt conform Wet- en regelgeving (incl. de zogenaamde 'VTH-criteria' -Vergunnen, Toezicht (houden) en Handhaven-) uitvoering geeft aan wat formeel taken zijn van de deelnemende organisaties. Voor zover er sprake is van zelfstandige beleidsvoornemens hebben die hoofdzakelijk betrekking op het niveau van bedrijfsvoering.		

Regio Achterhoek (Doetinchem)	
Relatie met de programma's	1. De gemeente waar het goed wonen is 2. Een leefbare gemeente 3. De werkende gemeente 4. De dienstverlenende gemeente
Doelstelling	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk werken samen met Achterhoekse ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland aan de toekomst van de regio. Met al deze expertise aan boord zijn partijen ervan overtuigd dat men samen meer kan bereiken. Zij pakken aan wat belangrijk is voor de Achterhoek: van goed wonen en werken, tot passende zorg en onderwijs. Een regio die bereikbaar is. En duurzaam. Met aandacht voor elkaar en de toekomst. De samenwerking kent een Achterhoek Board, Achterhoek Raad en zes Achterhoek Thematafels (Smart Werken en Innovatie, Onderwijs en Arbeidsmarkt, Wonen en Vastgoed, Circulaire Economie en Energietransitie, Mobiliteit en Bereikbaarheid en De Gezondste Regio).
Activiteiten	De Regio Achterhoek voert de regie op de algehele samenwerking en zorgt ervoor dat de Achterhoek Agenda2030, de jaarplannen en bijbehorende investeringsagenda worden opgesteld en uitgevoerd. Ze ondersteunt procesmatig de Achterhoek Thematafels en adviseert de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad over lobby en subsidies en levert hiervoor ook capaciteit. Regio Achterhoek heeft een Algemeen Bestuur (AB) bestaande uit de zeven burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Het AB kiest uit zijn midden het Dagelijks Bestuur (DB) bestaande uit drie leden, de voorzitter inbegrepen.
Deelnemende partijen	• Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk
Bestuurlijk belang	De gemeente bezet vanuit het college één zetel in het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur (portefeuillehouder regio). Per Thematafel is een collegelid afgevaardigd. Bij de thematafel Wonen en Vastgoed levert Oude IJsselstreek de voorzitter en bij de thematafel De Gezondste Regio levert Oude IJsselstreek de vice-voorzitter.
Ontwikkelingen	Per 3 september is de nieuwe organisatiestructuur van de Regio Achterhoek in werking getreden met een Achterhoek Board, Achterhoek Raad en Achterhoek Thematafels.
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Het is niet zeker of de groei en ambitie van de Regio binnen de bestaande capaciteit en financiële kaders kan worden opgevangen. We zijn alert op de ontwikkelingen hierin.

Jaarstukken 2018 (21 mei 2019)

Stadsbank Oost Nederland (Enschede)			
Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein)		
Doelstelling	Op zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze: • voorzien in de behoefte aan sociaal geldelijk krediet; • regelen van schulden van personen in financiële moeilijkheden conform de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening; • voorzien in budgetbeheer;		
Activiteiten	• kredietverlening • budgetbeheer • schuldhulpverlening • verzorgen van aanvragen wet schuldsanering natuurlijke personen		
Deelnemende partijen	• Aalten • Almelo • Berkelland • Borne • Bronckhorst • Dinkelland • Enschede • Haaksbergen	• Hellendoorn • Hengelo (O) • Hof van Twente • Lochem • Losser • Montferland • Oldenzaal • Oost Gelre	• Oude IJsselstreek • Rijssen-Holten • Tubbergen • Twenterand • Wierden • Winterswijk
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder sociale zaken is vanuit het college lid van het Algemeen Bestuur, een lid van het college is plaatsvervangend lid.		
Ontwikkelingen	De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is ingegaan per 1 juli 2012. In algemene zin zien we een verslechterende financiële positie voor een deel van onze inwoners. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van financiële ondersteuning om (dreigende) schulden op te lossen. Schuldhulpmaatjes en Stadsbank hebben te maken met stijgende aanvragen en stijgende kosten.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De in gang gezette registratie en verantwoording van de geldstroom zal een vast onderdeel gaan vormen van bestuurlijke rapportages vanuit het sociaal domein. Per 1 januari 2018 zijn we de intake voor de dienstverlening van de SON in eigen beheer gaan uitvoeren.		

Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (Apeldoorn)			
Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het gemeenschappelijk en op regionaal niveau uitvoeren van veiligheidsbeleid, specifiek gericht op brandweertaken, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en multidisciplinaire samenwerking, zowel preventief als repressief.		

Activiteiten	• inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
	• adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
	• adviseren van het college van burgemeester en wethouders over;
	  ○ het voorkomen, beperken en bestrijden van brand;
	  ○ het beperken van brandgevaar;
	  ○ het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al wat daarmee verband houdt;
	  ○ het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.
	  ○ voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
	  ○ instellen en in stand houden van een brandweer;
	  ○ instellen en in stand houden van een GHOR;
	  ○ voorzien in de meldkamerfunctie;
	  ○ aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
	  ○ inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de eerder genoemde taken.		

Deelnemende partijen	• Aalten • Apeldoorn • Berkeland • Bronkhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg • Epe	• Ermelo • Harderwijk • Hattem • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet • Oldebroek	• Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.		
Ontwikkelingen	De nieuwe organisatie van de VNOG is geëvalueerd, en komend jaar vindt een discussie over de toekomst van de organisatie plaats, Dit zal vooral gericht zijn op het huidige dienstverleningsniveau, taken, formatie en kosten.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Na de financiële verkenning 2017 is gebleken dat de VNOG over 2018 een tekort van € 2,5 mln. oploopt. Dit gaat naar verwachting doorwerken op de begroting VNOG voor 2019 en zal mogelijk leiden tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdragen aan de VNOG.		

Jaarstukken 2018 (21 mei 2019)

Deelnemingen

BNG Bank (Den Haag)	
Primair doel	Bankier van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang
Activiteiten	De strategische doelstelling van de bank is het behoud van substantiële marktaandelen in Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk dividend voor de aandeelhouders
Deelnemende partijen	De Staat in houder van 50% procent van de aandelen, andere 50% is verdeeld onder gemeenten, provincies en hoogheemraadschap
Financieel	Wij bezitten 161.460 aandelen. In de jaarrekening is een dividend verantwoord van 408.494 over 2017.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigd onze gemeente
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.
Alliander N.V. (Arnhem)	
Primair doel	Netwerkbedrijf dat verantwoordelijk is voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland
Activiteiten	Kernactiviteit zijn het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit
Deelnemende partijen	Provincie Gelderland, Friesland, Noord Holland en de gemeente Amsterdam bitten 75% van de aandelen. De overige 25% is verdeeld over 73 andere gemeenten
Financieel	Wij bezitten 580.414 aandelen. In de jaarrekening is een dividend verantwoord van 388.230 over 2017.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigd onze gemeente
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.
Vitens (Utrecht)	
Primair doel	Drinkwaterbedrijf dat drinkwater levert aan 5,6 miljoen klanten
Activiteiten	Verantwoordelijkheid voor een gezonde en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu
Deelnemende partijen	98 aandeelhouders bestaande uit 5 provincies en 93 gemeenten
Financieel	Wij bezitten 40.057 aandelen. In de jaarrekening is een dividend verantwoord van 132.188 over 2017.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigd onze gemeente
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.

Financieel overzicht

Verbonden partij	Bijdrage 2018 primitief	Bijdrage 2018 na wijziging	Eigen vermogen 1-01-18	Eigen vermogen 31-12-18	Vreemd vermogen 1-01-18	Vreemd vermogen 31-12-18	Resultaat
Regio Achterhoek	156	185	3.804	5.272	9.217	5.349	107
GGD Noord- en Oost Gelderland	547	547	3.156	3.028	2.793	2.923	213
VNOG	1.772	1.772	1.775	1.919	45.919	51.146	-2.855
ODA	458	473	65	134	1.583	1.011	86
Stadsbank ON	304	333	1.321	1.080	19.744	15.042	0
Laborijn	1.953	2.102	6.925	6.479	9.539	9.665	-215
Erfgoedcentrum Ecal	144	144	55	46	977	722	-8
Totaal	**5.334**	**5.556**	**17.101**	**17.958**	**89.772**	**85.858**	**-2.672**

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is bestemd (rioolheffing, afvalstoffenheffing) als heffingen waarvan de besteding niet van te voren is bestemd (onroerende-zaakbelasting en toeristenbelasting). Uit het overzicht “algemene dekkingsmiddelen” blijkt overigens van welke omvang het budgettaire belang is van met name de niet-bestemde heffingen. Dat inzicht, gekoppeld aan het inzicht over omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang, omdat de budgettaire positie van de gemeente mede wordt bepaald door de wijze waarop het lokale belastinginstrument wordt gehanteerd.

Beleid

Het beleid ten aanzien van de lokale belastingen is opgenomen in de in 2014 door de raad vastgestelde verordeningen. Om een goed overzicht te behouden in de actuele stand van zaken, stellen we jaarlijks een nieuwe verordening vast.

De gemeente Oude IJsselstreek kent de volgende gemeentelijke belastingen en heffingen:

Belasting/heffing	Omschrijving
Marktgelden	Geheven voor innemen standplaatsen op warenmarkt Silvolde, Terborg, Ulft en Varsseveld.
Precariobelasting	Geheven voor het verlenen van een standplaats op gemeentegrond.
Lijkbezorgingrechten	Geheven voor gebruik algemene begraafplaatsen Varsseveld en Terborg. Eventuele overschotten of tekorten worden conform besluit verrekend met de reserve.
Leges	Deze betreffen diverse gemeentelijke leges (bouwvergunning, uittreksels etc.)
Toeristenbelasting	Belastingheffing van personen die niet in de gemeentelijke bevolkings-administratie zijn opgenomen, maar die tegen betaling/vergoeding wel verblijf houden door overnachtingen in bijv. hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeermiddelen.
OZB niet-woningen	Wordt geheven van zowel eigenaren als gebruikers van niet-woningen.
Woonlasten	Dit zijn de onroerende-zaakbelastingen zakelijk recht woningen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing tezamen. De opbrengsten OZB-woningen is in 2018 conform besluit met 3% gestegen. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt een kostendekkend tarief gehanteerd.
Reinigingsrechten	Reinigingsrecht voor bedrijven en instellingen die geringe (passend in de normale containers) hoeveelheden afval aanbieden en de gemeente hebben verzocht afval tijdens normale inzamelingsactiviteiten mee te willen nemen.
Precariorechten	Geheven voor het gebruik maken van een met vergunning verleende standplaats op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.
Reclamebelasting	Deze belasting is in 2017 ingevoerd voor het centrum van Varsseveld voor openbare aankondigingen. Wij innen deze belasting in feite als tussenpersoon. De inkomsten worden verrekend met door de gemeente gemaakte kosten. Het restant wordt rechtstreeks doorbetaald aan de VOV in Varsseveld. Per saldo is dit dus budgettair neutraal.

Tarieven

Tarieven diverse heffingen	2017	2018
Onroerende-zaakbelastingen		
Eigenaren van woningen, in % van de waarde	0,16440%	0,16620%
Gebruikers van niet-woningen, in % van de waarde	0,15950%	0,16158%
Eigenaren van niet-woningen, in % van de waarde	0,18999%	0,19460%
Afvalstoffenheffing		
Meerpersoonshuishoudens met kleine grijze- of verzamelcontainer	155,04	155,04
Meerpersoonshuishoudens met grote grijze- of verzamelcontainer	230,04	230,04
Eénpersoonshuishoudens met kleine grijze- of verzamelcontainer	114,96	114,96
Eénpersoonshuishoudens met grote grijze- of verzamelcontainer	189,96	189,96
Extra grote grijze container	230,00	230,00
Reinigingsrechten		
Milieubox (bedrijven)	42,00	42,00
Standaard containerset met kleine grijze container	185,04	185,04
Standaard containerset met een grote grijze container	260,04	260,04
Rioolheffing		
Per aansluiting	246,00	246,00
Toeristenbelasting		
Per overnachting	1,20	1,24
Precariorechten		
Dagtarief	12,25	12,65
Jaartarief	510,00	525,00

Opbrengsten

Opbrengsten belastingen/ heffingen (x 1.000)	Werkelijk 2017	Raming 2018 (primitief)	Raming 2018 (na wijziging)	Werkelijk 2018
OZB woningen	5.369	5.527	5.577	5.640
OZB niet-woningen	2.337	2.395	2.395	2.426
Afvalstoffenheffing	2.459	2.451	2.451	2.491
Rioolheffing woningen	4.127	4.087	4.087	4.147
Rioolrecht bedrijven	223	220	220	220
Leges	1.038	877	854	1.218
Lijkbezorgingrechten	159	125	125	168
Marktgelden	18	18	18	19
Reinigingsrechten	36	35	35	38
Toeristenbelasting	140	143	143	146
Precariobelasting	8	6	6	7
Reclamebelasting	24	25	25	26
Totaal	**15.938**	**15.909**	**15.936**	**16.546**

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor de aanslagen van de woonlasten. Bij de beoordeling van het verzoek vindt er een toets plaats naar inkomen en vermogen. De gemeente mag alleen kwijtschelding verlenen als het inkomen per saldo niet hoger ligt dan 100% van het bijstandsniveau.

In 2018 is een totaalbedrag van € 320.149 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden. Dit is 4,8% van de totaal geraamde opbrengsten gemeentelijke belastingen die voor gemeentelijke kwijtschelding in aanmerking komt. In 2017 werd in totaliteit ruim € 300.000 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding kapitaalgoederen

In deze paragraaf zijn conform de voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording) het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de kapitaalgoederen van de gemeente opgenomen.

De kapitaalgoederen zijn grofweg als volgt te rubriceren:
Infrastructuur:

- Wegen
- Civiel technische kunstwerken
- Riolering
- Gemeentelijke gebouwen
- Water

Voorzieningen:

- Openbaar groen
- Speelplaatsen
- Openbare verlichting

Het onderhoud van kapitaalgoederen legt beslag op een belangrijk deel van de middelen en komt in bijna alle programma's voor. De kapitaalgoederen zijn vaak van groot belang voor het realiseren van de programma's. In deze paragraaf geven we inzicht in het onderhoud en beheer, conform de financiële verordening (art. 212 Gemeentewet). Niet alleen vanuit het financiële belang, maar ook vanuit het belang van de inwoner.
Op beheerniveau werken we aan het opstellen van een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).

Beleids- en beheerplannen

De beleidsplannen stellen we tenminste eens in de 10 jaar vast, conform de eisen van de provincie. Dit betreft de inrichting van de openbare ruimte en het beoogde onderhoudsniveau voor het openbaar groen, verlichting, straatmeubilair, sportfaciliteiten, water, wegen, riolering, kunstwerken en gebouwen. Eens in de vier jaar evalueren we de beheerplannen en zo nodig stellen we ze bij.

De volgende nota's zijn vastgesteld:

Beleidsstuk/ beheerplan	Planperiode	Inhoud/opmerking
Wegenbeleid	2014 - 2018	Wegenbeleidsplan
Wegenbeheer	2018 - 2023	Wegenbeheersplan
Openbare verlichting beleid	2012 - 2016	Een nieuw beleidsplan wordt in 2019 voorgelegd aan de raad.
Openbare verlichting Vervangingsplan	2017 - 2020	Onze gemeente is in vier deelgebieden opgedeeld. Ieder jaar wordt in een deelgebied de benodigde werkzaamheden uitgevoerd.
Gemeentelijk rioleringsplan	2017 - 2020	In 2016 is er een nieuw verbreed GRP vastgesteld.

Water	2010 - 2020	
Groenbeleidsplan	2014 - 2019	
Groenbeheerplan	2014 - 2019	Beheer groen
Bomenbeheerplan	2008 - 2018	Nieuw beheerplan wordt voorzien in 2019 conform memo Ingrijpende beheersmaatregelen boom- en bosbeplantingen''
Speelruimtebeleid	2007 - 2015	In 2019 wordt een nieuw beleidsplan voor speelvoorzieningen opgesteld.
Speelplaatsen beheerplan	2017 - 2021	In 2017 is een nieuw beheerplan speelvoorzieningen opgesteld
Civieltechnische kunstwerken beheerplan	2017 - 2022	In dit beheerplan zijn de maatregelen voor onderhoud en rehabilitatie opgenomen.

Op basis van de vastgestelde plannen is per kapitaalgoed inzicht gegeven in het gemeentelijke beleid, de doelstellingen, de activiteiten die op stapel staan, de daarmee gemoeid zijnde financiële middelen en eventuele ontwikkelingen en risico's. Aan het einde van deze paragraaf bieden we integraal inzicht in de financiën die met het onderhoud kapitaalgoederen gemoeid zijn.

Wegen

Beleid
Het gemeentelijke beleid is gericht op efficiënt en effectief onderhoud aan de wegen. De uitgangspunten zijn beschreven in het "beleidsplan wegen gemeente Oude IJsselstreek 2014-2018". Het beleidsplan geeft, op basis van het vastgesteld kwaliteitsniveau en het aanwezige areaal aan wat gemiddeld per jaar nodig is om de kwaliteit van de wegen op peil te houden. In het beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau basis moeten hebben (volgens de richtlijnen van de CROW-systematiek). Één keer per twee jaar worden alle wegen in de gemeente Oude IJsselstreek geïnspecteerd op schades en beoordeeld op kwaliteit. Deze gegevens, samen met de vaste gegevens vanuit het beheerpakket, vormen de basis voor het uit te voeren onderhoud. Vanuit het beheerpakket kan een meerjarenplanning (5 jaar) voor het groot onderhoud aan de wegen worden opgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel, veilig Niveau 6 (Voldoen vastgestelde CROW-norm, gelijk aan niveau C)	Planmatig onderhoud en groot onderhoud van wegen Opstellen beleidsplan Wegen 2019 - 2023
Subdoelstelling	
Efficiënt en effectief onderhoud aan wegen	1. Uitvoering van het beleidsplan Wegen 2019-2023 2. Opstellen en bijhouden meerjarenplanning voor groot onderhoud van wegen 3. Groot onderhoud van de wegen 4. Weginspectie 2019

Kwaliteit
In het huidige beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau basis moeten hebben. Kwaliteitsniveau basis is een voldoende (cijfer tussen 5,5 en 6,5).

Om te kunnen bepalen op welk kwaliteitsniveau de wegen in onze gemeente zitten worden structureel (per 2 jaar) de inspectiegegevens van de wegen door een onafhankelijk bureau vertaald naar een bijbehorend kwaliteitsniveau. Voor de evaluatie van het huidige beleidsplan is dit ook gebeurd. Hieruit blijkt dat het kwaliteitsniveau van de wegen in Oude IJsselstreek is toegenomen tot net onder het kwaliteitsniveau basis. Als we de lichte stijging van het kwaliteitsniveau van de laatste jaren zien is het de verwachting dat we in de nieuwe beleidsperiode de wegen op kwaliteitsniveau basis kunnen krijgen en houden. Voorwaarde hierbij is dat het huidige budget voor het onderhoud minimaal gehandhaafd blijft.

Financiën
Door de gewijzigde regelgeving in het “Besluit begroting en verantwoording (BBV) mogen vervangingen van wegen (reconstructies) niet langer worden bekostigd uit het onderhoudsbudget voor wegen. Voor reconstructies van wegen vragen wij daarom via de investeringslijst van de begroting apart budget aan. De meerjarenplanning voor de projecten (reconstructies) ligt hier aan ten grondslag.

Ontwikkelingen
Het nieuwe beleidsplan Wegen is gereed en is begin 2019 door de raad vastgesteld. Ieder jaar zal de onderhoudsplanning van de wegen opnieuw worden bekeken en eventueel worden bijgesteld.

Risico’s
De risico’s liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten.

Civieltechnische kunstwerken en kunst in openbare ruimte

Beleid

De gemeente Oude IJsselstreek heeft een groot aantal civieltechnische kunstwerken in beheer en eigendom. Al deze kunstwerken zijn van belang voor de bereikbaarheid, de veiligheid, de economie en het welzijn van de bewoners van deze gemeente. Om de functies van deze kunstwerken te kunnen garanderen, zullen ze onderhouden moeten worden. Voor een effectief en bedrijfseconomisch beheer en onderhoud ervan is in 2017 een beheerplan vastgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel en veilig	Opstellen uitvoeringsplan naar aanleiding van jaarlijks te houden (globale) inspecties. Schouwen van de diverse objecten door de eigen dienst

Financieel
In 2018 heeft er een verhoging van het budget plaats gevonden, dit naar aanleiding van het in 2017 vastgestelde beheerplan. Met de uitvoering van het opgestelde uitvoeringsplan is binnen de financiële kaders gebleven.

Gerealiseerd in 2018
Naast het normale onderhoudswerk aan de diverse constructies is er begonnen met het groot onderhoud aan de waterspeelplaats in Ulft. Voor het seizoen moeten deze werkzaamheden gereed zijn.

Risico's
De risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten.

Openbare verlichting

Beleid
Openbare verlichting draagt bij aan een veilige en leefbare openbare ruimte. Het is daarom een beleidsterrein waarbij het van belang is dat de gemeente zelf een sturende rol bij het definiëren van het beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud vervult. Met het oog daarop is in 2012 een beleidsplan voor de openbare verlichting vastgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Het openbare leven bij duisternis zo goed mogelijk te laten functioneren en bij te dragen aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare omgeving.	Uitvoeren huidige beleidsplan Openbare verlichting Vervanging openbare verlichting (binnen de projecten) Vervanging masten en armaturen Uitvoeren regulier onderhoud Afhandelen storingen en klachten Op- en vaststellen nieuw beleidsplan OV 2019 - 2023
Subdoelstelling	Het vervangen van lampen (en bijbehorende armaturen) met hoog energieverbruik. Het toepassen van innovatieve ontwikkelingen op het gebied van de energieaanpak Het operationeel maken van "Beeldend beleid" op de gemeentelijke website

Kwaliteit
In de periode 2017-2020 moeten we 1100 armaturen en 500 lichtmasten vervangen. Naast de vermindering van veiligheid risico's zullen deze vervangingen ook zorgen voor een uniforme toepassing van masten en armaturen waardoor er een rustig wegbeeld ontstaat.

Financiën
Vanuit de taakveldraming is binnen het taakveld "2.1 Verkeer en vervoer" vanaf 2018 € 277.500 beschikbaar voor onderhoud en vervanging van de openbare verlichting.

Ontwikkelingen
De ontwikkelingen op het gebied van LED (Licht Emitterende Diode) verlichting gaan nog steeds door. De LED lamp is nu een stabiele factor in de openbare verlichting waardoor we een definitieve switch naar de LED verlichting hebben gemaakt. In het vervangingsplan is dit ook meegenomen waardoor we alle conventionele armaturen gaan vervangen door LED armaturen. Doordat de SOX en SON armaturen duur in onderhoud zijn worden deze in de eerste cyclus vervangen door LED armaturen.

Het dimmen van de openbare verlichting voeren we verder in, dit scheelt ongeveer 10% energieverbruik op de totale installatie. Het onderhoud van de openbare verlichting voeren we gezamenlijk met de gemeente Montferland en Doetinchem uit. Het huidige onderhoudscontract loopt eind 2019 af.

Risico's
Ieder jaar worden masten die 40 jaar of ouder zijn getest op stabiliteit. Uit deze meting, die jaarlijks wordt uitgevoerd, komen steeds meer masten met een, vanuit inspectiejargon, "code rood" naar boven. Masten met deze code vertonen ernstige gebreken die de stabiliteit van de mast niet waarborgt. Deze masten dienen binnen 6 maanden na de meting vervangen te worden. Met het huidige budget kunnen de masten in principe tijdig worden vervangen en blijft het risico beperkt.

Riolering

Beleid
Binnen de Waterwet heeft de gemeente de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017 - 2020 (vGRP) is opgenomen hoe de gemeente denkt om te gaan met deze drie zorgplichten en bevat:

a) een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor de inzameling en het transport van afvalwater en het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe zijn;
b) een overzicht van de aan te leggen of te vervangen voorzieningen als bedoeld onder a;
c) een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen worden of zullen worden beheerd; de gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
d) een overzicht van de financiële gevolgen van het vGRP.

Voor de dekking van de kosten van aanleg en beheer van riolering zijn er verschillende bronnen. De aanleg van riolering in nieuwe bestemmingsplannen bekostigen we uit de exploitatieopzet van die plannen en verdisconteren we in de verkoopprijs. De kosten van het beheer en de aanleg van riolering, hemel- en grondwatervoorzieningen bij bestaande panden, dekken we uit de rioolheffing. De hoogte van deze heffing wordt jaarlijks herzien en met behulp van een kostendekkingsplan vastgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel, veilig (Bescherming volksgezondheid, kwaliteit leefomgeving waarborgen en bescherming grond- en oppervlaktewater)	Uitvoeren vGRP
Subdoelstelling	
Efficiënt en effectief onderhoud aan riolering	Uitvoeren GRP
Voorkomen van "water op straat"	Oplossen knelpunten Uitvoeren vGRP

Financieel
Bij de vaststelling van het GRP heeft de gemeenteraad besloten de hoogte van de rioolheffing per jaar te bezien aan de hand van de werkzaamheden die nodig zijn en de ontwikkeling van het rioolbufferfonds.

Aan het vervangen en renoveren van diverse onderdelen binnen de riolering, is ongeveer 2.96 mln besteed, te weten:

- € 565.000 euro aan de vervanging van het electro/mechanisch deel van de riolering (gemalen, drukriolering en bergbezinkbassins.
- € 2.395.000 euro aan rioolvervanging, dan wel relining. Dit is inclusief de afkoppeling van verhard oppervlak.

Alle uitgaven met betrekking tot de riolering worden gedekt uit een voorziening, het rioolbufferfonds.

Gerealiseerd in 2018
In 2018 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
Vervanging/relining vrijvervalriolering

- Deel van de Vogelbuurt in Ulft
- Charlotte de Bourbonstraat in Varsseveld
- Kerkstraat in Ulft
- Sleegstraat in Ulft
- Klompendijk in Etten

Reiniging en inspectie (vrijverval riolering)
Jaarlijks wordt, conform het GRP, een deel van de vrijvervalriolering gereinigd en geïnspecteerd om zodoende de kwaliteit te kunnen bepalen. In 2018 is van ongeveer 15 kilometer de kwaliteit bepaald.

Mechanische riolering
Binnen het mechanische deel van de riolering zijn zo'n 240 pompunits gerenoveerd en zijn de gemalen Heelweg west en Leemscher volledig onder handen genomen. Deze werkzaamheden volgen uit de jaarlijkse inspectieronde en het geautomatiseerde beheersysteem.

Risico's
Met de jaarlijkse financiële actualisatie om de hoogte van de rioolheffing te bepalen beperken we eventuele risico's tot een aanvaardbaar niveau.

Groen

Beleid
Op basis van het huidige budget wordt de beheerkwaliteit ‘schoon en veilig’ gerealiseerd. De beheerkwaliteit ‘heel en technisch’ blijft hierop wat achter. De verzorgingsgraad van het groen is redelijk. Uit een laatstgehouden schouwing (2018) blijkt dat de meeste groenonderdelen nog net scoren op kwaliteitsniveau ‘basis’, maar wel aan de onderkant.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Duurzaam veiligstellen en ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur en het bevorderen van een aantrekkelijke groene woon- en werkomgeving in Oude IJsselstreek	1. Vastgesteld Groenbeleidsplan en Groenbeheerplan (2014) 2. Uitvoeren planmatig onderhoud
Subdoelstelling	
Versterking en behoud van het groene karakter van de gemeente Oude IJsselstreek	Landschapsontwikkelingsplan OMD (2016 – 2018; subsidie verlengd naar 2019)
Streven naar beeldkwaliteit groen die overeen komt met het wensbeeld vanuit groenbeleidsplan	Uitvoeren planmatig onderhoud

Verkoop openbaar groen
Eind 2016 is de Uitvoeringsnota Verkoop Openbaar Groen vastgesteld. Deze nota is geschikt voor het beoordelen van individuele vragen over (aankoop) van snippergroen. De nota leent zich ook voor een gebiedsgerichte benadering in een kern of wijk waarbij systematisch wordt gekeken waar gemeentegrond in gebruik is genomen. Vervolgens kan worden bekeken of en hoe een dergelijke situatie gelegaliseerd kan worden door middel van verkoop (voorkeur) of huur (eventueel).

Beheerplan bomen
Er is in het kader van de actieve informatieplicht een memo 'Ingrijpende beheersmaatregelen boom- en bosbeplantingen' gepresenteerd aan de raad. Kernpunt hieruit over laanbomen is dat we recht willen doen aan meerdere belangen en daarom een nieuw bomenbeleidsplan opstellen, waarbij er ook een duidelijke paragraaf zal worden gewijd aan het beheer van laanbomen. Hierbij zal dan ook aandacht aan het dunnen worden besteed. Doelstelling is om dit nieuwe bomenbeheersplan in 2019 operationeel te hebben. Tot die tijd zal alleen het strikt noodzakelijke beheer worden uitgevoerd.

Risico's
Mogelijke risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten. Gemeenten moeten in het kader van de zorgplicht voor bomen een BVC-inspectie (boomveiligheidscontrole) uitvoeren. In 2015 is hier een begin mee gemaakt. In een cyclus van 3 jaren worden alle bomen geïnspecteerd; attentie- en risico-bomen worden frequenter gecontroleerd. Deze gegevens worden in het beheerpakket vastgelegd.

Een ander (financieel) risico wordt gevormd door ziektes. Specifieke ziekten aan bomen (o.a. de **kastanje**-, **iep**- en **watermerkziekte**) zijn moeilijk te beheersen en te genezen. **Essentaksterfte** is een boomziekte die vooral in het buitengebied voorkomt. Als een boom ziek wordt, is vaak een snelle verwijdering noodzakelijk. De **roetschorsziekte** is een bijzonder ziekte omdat deze bij mensen longproblemen kan veroorzaken. De bestrijding van **eikenprocessierups** wordt jaarlijks uitgevoerd vanwege de volksgezondheid.

Water

Beleid
Het Waterplan bestaat uit een inventarisatie en een analyse. Dit beleidskader zorgt dat al het water een duidelijke functie heeft voor burgers, toeristen, bedrijven, natuur en milieu. Het gaat om modern waterbeleid, waardoor water en watergerelateerde raakvlakken gelijkwaardig zijn aan andere beleidsvelden. Het eindresultaat is een gezonde, "waterrijke" en milieuvriendelijke gemeente.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
In 2020, een ecologische, recreatieve, cultuurhistorische en ruimtelijke samenhang in het water in en om de gemeente Oude IJsselstreek	Uitvoering in overeenstemming met het uitvoeringsprogramma

Financieel
De financiële aspecten van het onderdeel water zijn opgenomen in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.

Ontwikkelingen
Zoals al beschreven in het onderdeel Riolering, is het klimaat aan het veranderen. Deze verandering is niet alleen van invloed op de riolering, maar ook op het watersysteem. Overtollig water uit de kernen dient ook op een verantwoorde wijze verwerkt te worden. Binnen het GRP 2017 - 2020 is hier ook aandacht aan geschonken.

Planning
Binnen het GRP 2017 – 2020 is ruimte opgenomen om het beheer en onderhoud van de watergangen meer vorm te geven.

Risico's
Behoudens beperkte overstromingsrisico's zijn er geen risico's bekend.

Speelplaatsen

Speelplekken en –toestellen
Gemeente Oude IJsselstreek kent 107 actieve speelplekken, verspreid over 15 kernen. Op de actieve plekken staan in totaal 597 speeltoestellen, wat gelijk staat aan ruim vijf toestellen per locatie.

Beleid
In samenwerking met de inwoners wordt gekeken naar de behoefte van speeltoestellen. Daar waar deze behoefte niet direct aanwezig is, wordt versoberd. Voornamelijk wordt gekeken naar de speelterreinen die niet voldoen aan het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (= landelijke norm). In samenhang met de burgers wordt bekeken of de speelplekken nog wenselijk zijn. Indien dat niet het geval is worden de speelplekken of toestellen verwijdert.

Beheer
In 2017 is een nieuw beheerplan speelvoorzieningen opgesteld. In dit beheerplan wordt helder gemaakt hoe de openbare speelruimte binnen de gemeente op langere termijn beheersbaar, betaalbaar en veilig blijft. Aan de hand hiervan is voor de periode 2017-2021 bekeken welke speelplekken of -toestellen in aanmerking komen voor vervanging en welke kosten hiermee gemoeid gaan.

Onderhoud en vervanging
Voor de periode tot 2021 is een overzicht gemaakt van het reguliere onderhoudsbudget op basis van wettelijke richtlijnen voor onderhoud en de waarde, leeftijd en huidige staat van de speeltoestellen en ondergronden.

Risico's
Alle wijkbeheerders zijn voorzien van het keuringscertificaat "speeltoestellen" en kunnen dus de speeltoestellen zelfstandig keuren. Eénmaal per 3 jaar keurt een onafhankelijk bureau de toestellen nogmaals volgens NEN-EN 1176-7:2008. Door het consequent (laten) uitvoeren van een inspectie van de speeltoestellen voldoet de gemeente aan haar verplichtingen in kader van de Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. De risico's ten aanzien van de veiligheid (ongelukken) en aansprakelijkheid (claims) zijn daarmee beheersbaar.

Kern	Aantal speelplekken	Aantal speeltoestellen
Bontebrug	2	7
Breedenbroek	2	10
Etten	5	22
Gendringen	14	99
Heelweg	1	4
Megchelen	2	13
Netterden	1	7
Silvolde	9	59
Sinderen	1	5
Terborg	12	75
Ulft	36	168
Varsselder	2	9
Varsseveld	15	90
Voorst	1	14
Westendorp	1	5
Totaal	**104**	**587**

Financieel overzicht

De hogere uitgaven met betrekking tot onderhoud gebouwen zijn gedekt uit de reserve (verklaring hogere inkomsten).

Onderdeel (x 1.000)	Begroting primitief 2018		Begroting na wijziging		Rekening 2018	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Wegen	5.142	77	5.164	182	5.203	233
Civiele kunstwerken	173	-	172	-	173	0
Riolering	7.703	8.358	7.703	8.358	7.852	8.327
Gebouwen	4.405	2.096	4.684	2.133	4.917	2.616
Groen	3.788	25	3.818	25	2.651	187
Speelplaatsen	27	-	27	-	29	-
Openbare Verlichting	320	-	470	-	487	29

N.B: De lagere uitgaven ten aanzien van groen komen door lagere interne doorbelasting.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid omvat alle strategieën van de gemeente rondom het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Grondbeleid is een verzamelnaam van een aantal specifieke beleidsuitingen en kan worden ingezet om doelstellingen van de andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van de beleidstaken zoals: ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, zorg en welzijn, cultuur, sport en recreatie en economische structuur.

Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. Met name de (financiële) risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente.

Het bestaande beleid op het gebied van Grondbeleid is opgenomen in de volgende stukken:
- Nota Grondbeleid;
- In bestemmingsplannen;
- Structuurvisie 2011

Nota grondbeleid
De gemeente Oude IJsselstreek heeft in 2016 haar nieuwe nota grondbeleid vastgesteld.
De belangrijkste wijzigingen in het nieuwe grondbeleid ten opzichte van de vorige nota zijn:

- met de voorgenomen uitbreidingsplannen van voor en na 2005 voerde de fuserende gemeenten in Oude IJsselstreek actief grondbeleid uit. De trend van de afgelopen jaren neigt steeds meer naar faciliterend grondbeleid. De mogelijkheid om actief te verwerven blijft in de huidige nota bestaan, maar daarbij zal primair gezocht worden om de beleidsdoelstellingen op een andere wijze uit te voeren dan via actief grondbeleid.
- Diverse wet- en regelgeving op het gebied van grondbeleid zijn veranderd. De nota grondbeleid 2016 anticipeert op deze wijzigingen. (waaronder de verplichting tot kostenverhaal (WRO) en aangescherpte regelgeving vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- In de nieuwe nota grondbeleid is als uitgangspunt meegenomen dat de gemeente Oude IJsselstreek als doelstelling heeft om vastgoed (inclusief gronden) af te stoten tenzij deze een bijdrage leveren aan het realiseren van beleidsdoelstellingen dan wel de dienstverlening van de gemeente.
- Naast de reguliere P&C cyclus wordt ook een Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) opgesteld. Met een MPG wordt een beeld geschetst van inhoudelijke en financiële aspecten van de grondexploitatie.

Gronduitgifte
Voor de bepaling van de uitgifteprijs van bouwgrond is niet de optelsom van de kosten bepalend, maar wordt zoveel mogelijk de marktprijs benaderd, waarbij liggings- en omgevingsfactoren een onderdeel van de marktprijs zijn. Voor de uitgifteprijzen van kavels voor woningbouw wordt zoveel mogelijk de zogenaamde residuele grondwaardeberekening gehanteerd (zie verder de nota grondbeleid 2016). Uitgifteprijzen voor bedrijventerreinen worden getoetst aan de daarvoor getaxeerde marktwaarde.
Vanaf 2018 is een verbetering van de markt te constateren. Eind 2018 heeft de gemeente nog slechts enkele vrij uitgeefbare kavels voor woningbouw beschikbaar. Vanaf eind 2017 heeft de verkoop van bouwkavels voor Hofskamp-Oost (2^{e} fase) in Varsseveld een vlucht genomen maar blijft de verkoop op het bedrijventerrein de Rieze in Ulft achter, ondanks de getoonde belangstelling hiervoor.

Beleidsuitgangspunten reserves, voorzieningen en risico's voor grondzaken
De gemeente Oude IJsselstreek kent geen eigen algemene reserve voor de grondexploitatie. Voor de gronden in exploitatie met verwachte nadelige resultaten wordt voor deze nadelige resultaten een verliesvoorziening getroffen. Dat wil zeggen dat een deel van de algemene reserve wordt vastgelegd om toekomstige verliezen af te kunnen dekken. Daarnaast worden risico's geïnventariseerd en wordt de kans dat deze zich kunnen voordoen bepaald. Het uiteindelijke bedrag van het totaal van deze risico's is van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente. Deze zal groot genoeg moeten zijn om de risico's af te dekken wanneer deze zich voordoen. Daarmee kan worden gesteld dat met verwachte nadelige resultaten en financiële risico's binnen de grondexploitatie in voldoende mate rekening wordt gehouden.

Wijziging in wet en regelgeving

Vanaf 2016 zijn bepaalde activiteiten die een (overheids)onderneming vormen binnen de gemeente, en aan de daaraan te stellen eisen voldoen, vennootschapsbelastingplichtig. Daarnaast heeft de commissie BBV vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor wat betreft de grondexploitaties, deze op een aantal aspecten grondig aangepast.

Invoering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen
Kwesties rondom de vennootschapsbelasting zijn behandeld in de Samenwerkende vennootschapsbelasting lokale overheden (SVLO) bestaande uit de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen, de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën. Dit heeft ertoe geleid dat een handreiking[1] is vastgesteld waarin getracht is over veel zaken duidelijkheid te gegeven met betrekking tot de invoering van de VPB-plicht voor overheidsondernemingen, met in het bijzonder de grondexploitatie. Mede op basis van deze handreiking toets de gemeente Oude IJsselstreek of en in hoeverre het "grondbedrijf" van de gemeente wordt belast met een afdracht in het kader van de vennootschapsbelasting. Op basis van deze toets[2] is het meest waarschijnlijke scenario dat voor het "grondbedrijf" van de gemeente Oude IJsselstreek géén afdracht voor de VPB zal plaats vinden. Het argument daarbij is dat de gemeente Oude IJsselstreek met het grondbedrijf geen onderneming drijft omdat niet wordt voldaan aan het criteria "winststreven". De Vpb wordt echter bepaald aan de hand van toekomstige kasstromen en op basis van afwaarderingen in het verleden.
Er is nog geen absolute zekerheid over het ingenomen standpunt van de gemeente Oude IJsselstreek. Waarschijnlijk kan pas een definitief oordeel worden gevormd als de belastingdienst (landelijk) controles over aangiften heeft uitgevoerd en daar haar oordeel over heeft uitgesproken, gevolgd door uitspraken in bezwaar- en beroepsprocedures.

Wetvoorstel Aanvullingswet grondeigendom
Begin februari 2019 heeft de regering het wetsvoorstel Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet naar de Tweede Kamer gestuurd. Het wetsvoorstel voorziet in de integratie van de regels over onteigening, voorkeursrechten, landinrichting, stedelijke herverkaveling en kostenverhaal in de Omgevingswet. Door de grondbeleidsinstrumenten te positioneren naast de kerninstrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie, programma, decentrale regels (omgevingsplan) en algemene rijksregels, omgevingsvergunning, projectbesluit) wordt een integrale en samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving beoogd.
De regeling van de grondexploitatie in de omgevingswet bevat enkele vernieuwingen, maar de kern van het stelsel is intact gebleven. Het stelsel van de Omgevingswet zal op 1 januari 2021 in werking treden.

Kostenverhaal
Hoofdstuk 12 van de Omgevingswet bevat een regeling voor grondexploitatie die aansluit bij de regeling in de (huidige) Wro. Vanwege de toename van organische gebiedsontwikkeling, waarbij de invulling, fasering, werkzaamheden en maatregelen bij de aanvang van de gebiedsontwikkeling nog onzeker zijn, is alsnog gekozen voor een herziene regeling die ook geschikt is voor gebiedsontwikkelingen met een onzeker eindbeeld en een onzeker tijdsverloop. Daarom kent de regeling in de Omgevingswet herziening voor kostenverhaal.

Uitgangspunten voor kostenverhaal Omgevingswet
Het wetsvoorstel bevat o.a. volgende uitgangspunten voor kostenverhaal:

Een voorkeur voor overeenkomsten en verplichte publiekrechtelijk kostenverhaal als geen overeenkomst tot stand komt. Meer flexibiliteit: kostenverhaal zowel geschikt voor actieve grondpolitiek als voor organische ontwikkeling met veel onzekerheden. Het creëren van bouwmogelijkheden wordt niet afhankelijk gesteld van kostenverhaalsbijdrage en geen mogelijkheid van baatafroming.

Figuur exploitatieplan verdwijnt: kostenverhaalsbeschikking
Als het kostenverhaal niet met een anterieure overeenkomst is verzekerd komt de verplichte publiekrechtelijke regeling in beeld. Het kostenverhaal wordt in de Omgevingswet geïntegreerd in de kerninstrumenten van de Omgevingswet, zoals een omgevingsplan of omgevingsvergunning, of het projectbesluit. In het omgevingsplan of de omgevingsvergunning worden regels of voorschriften opgenomen over het verhalen van de kosten. Kosten mogen alleen worden verhaald als ze voldoen aan de drie PPT-criteria: profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid. Als de initiatiefnemer aan de slag wil vraagt hij de gemeente om een kostenverhaalsbeschikking. Pas na de betaling aan de gemeente kan de initiatiefnemer gaan bouwen.

Binnen de mogelijkheden van het voeren van een actief grondbeleid door de gemeente blijft volledig kostenverhaal door gronduitgifte het uitgangspunt.

---

[1] Handreiking: “Vennootschapsbelasting en het gemeentelijk grondbedrijf”, 6 november 2015

[2] Door PricewaterhouseCoopers is in 2016 onderzoek naar de VPB positie van het grondbedrijf van de gemeente Oude IJsselstreek gedaan.

Actualisaties en herzieningen grondexploitaties

Actualisatie grondexploitaties[3]

Alle gronden in exploitatie worden eens per jaar (peildatum 31 december) geactualiseerd. Deze actualisatie houdt het volgende in:

- Bijstelling van de boekwaarden op basis van inkomsten en uitgaven van het afgelopen jaar.
- Actualiseren van de ramingen voor de nog geplande uitgaven en inkomsten.
- Actualiseren van planning en fasering naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen.
- Het verwerken van eventuele gevolgen uit wijziging van wet- en regelgeving.
- Aanpassing parameters:
    - De rente waarmee in de grondexploitatie in de grondexploitaties wordt gerekend is gehandhaafd op 2,5 % per jaar (zoals ook begroot). Elk jaar wordt voor het herzien van de grondexploitaties bij het opstellen van de jaarrekening berekend wat de rente moet zijn die over de boekwaarde aan de algemene middelen wordt vergoed. Deze zogenaamde omslagrente bedraagt 2,5 %. De gemeenten zijn verplicht om de werkelijke rente over het vreemde vermogen toe te rekenen aan de grondexploitaties Op basis hiervan kan de huidige rekenrente in de grondexploitatieberekeningen worden gehandhaafd op 2,5 %. Eventuele rentedalingen dan wel -stijgingen in de komende jaren zijn meegenomen in de risicoberekeningen van de grondexploitaties.
    - De kostenstijging blijft eveneens gehandhaafd op 2,5 %. Het thans gehanteerde percentage ligt boven de inflatie conform de opgave van het Centraal Planbureau kostenindex “CPI alle huishoudens” over het jaar 2018. Echter, grondexploitaties hebben betrekking op Grond, weg- en waterbouw. Aangezien voor het merendeel van de exploitaties geldt dat het bouw- en woonrijpmaken is afgerond, is de hoogte van dit percentage slechts van geringe invloed. Daarentegen zijn er nog plankosten te maken maar deze betreffen dan weer het doorberekenen van interne uren.
    - Het percentage van opbrengstenstijging wordt, net als vorig jaar, gehandhaafd op 0 %. Om reden van de korte exploitatieduur voor de resterende plannen voor woningbouw wordt geen opbrengstenstijging toegepast.
      Grondprijzen blijven achter bij de theoretische grondwaarde ontwikkeling. In theorie zouden grondprijzen flink moeten stijgen gezien de woningprijsstijgingen die nog harder toenemen dan de bouwkostenstijgingen. De grondprijsontwikkeling bijgehouden door het Kadaster stijgt echter nauwelijks en uit de benchmark onder gemeenten blijkt dat gemeenten haar grondprijzen maar mondjesmaat verhogen. Voor bedrijventerreinen wordt ook uitgegaan van 0 % opbrengstenstijging. Enerzijds omdat voor bedrijventerreinen al (prijs)afspraken zijn gemaakt door reservering, optie, dan wel omdat onderhandelingen al lopen voor bouwkavels (Hofskamp-Oost II Varsseveld). Anderzijds voor de Rieze om verkoop technische redenen. Om reden daarvan zijn er niet opnieuw taxaties uitgevoerd. De gehanteerde verkoopprijzen passen nog binnen deze waardering van februari 2018.

[3] Alle in deze paragraaf genoemde bedragen zijn in euro’s en exclusief BTW

Resultaten van gronden in exploitatie

Alle grondexploitaties zijn geactualiseerd per peildatum 31 december 2018. Dat wil zeggen dat alle kosten van verwerving, bouw- en woonrijpmaken en plankosten (investeringen) en opbrengsten en winstnemingen (desinvesteringen[4]) in de boekwaarden zijn verwerkt en dat de parameters zo nodig zijn aangepast (zie hiervoor onder Actualisatie grondexploitaties).
De boekwaarden, de hoogte van de voorzieningen en de te verwachten resultaten van alle gronden in exploitatie zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop Gronden in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2018	Investe-ringen	Des-investeringen	Boekwaarde 31-12-2018	Voorzieningen	Gecorr. Balanswaarde 31-12-2018	Resultaat 2018 Obv NCW (BBV Discon-teringsvoet)	Resultaat 2017 Obv NCW (BBV Discon-teringsvoet)
De Rieze V + VI	**4.302.924**	595.668	0	**4.898.592**	677.520	4.221.072	**-677.520**	-552.055
Hofskamp Oost II	**8.131.494**	343.310	4.645.152	**3.829.652**	0	3.829.652	**507.918**	-800.767
Hutten Noord	**796.675**	141.816	560.422	**378.069**	190.841	187.228	**-190.841**	-196.355
Centrumplan Ulft	**139.772**	5.744	0	**145.516**	7.207	138.309	**-7.207**	-707
Slawijkseweg	**13.237**	59.906	52.956	**20.187**	0	20.187	**0**	22.303
Eskopje	**-213.506**	356.926	143.421	**0**	0	0	**0**	10.722
Kromkamp	**317.866**	15.827	0	**333.693**	314.023	19.670	**-314.023**	-273.358
Bomenbuurt Ulft	**-318.084**	246.024	-72.059	**0**	0	0	**0**	2.908
VVZ herziening Woningbouw planning*					161.207			
Totaal	**13.170.380**	**1.765.221**	**5.329.892**	**9.605.709**	**1.350.798**	**8.416.118**	**-681.673**	**-1.787.309**

*betreft aanvullende ramingen voor onvoorziene- en juridische kosten.

Het verwacht (nadelig) resultaat is in 2018 per saldo ten opzichte van het vorige boekjaar, vooral dankzij de verkoop van bouwterreinen binnen Hofskamp-Oost 2^{e} fase in Varsseveld, met bijna 62 % gedaald van ruim € 1.79 miljoen naar ruim € 0,68 miljoen.

Voor winstneming en afsluiting van grondcomplexen zie hierna onder: Afsluiting complexen en winstneming.

Voor het verwachte verlies van bedrijventerreinen is een separate verliesvoorziening getroffen. Voor de nadelige grondcomplexen voor woningbouw kan het nadelig resultaat binnen de verliesvoorziening van de Woningbouwplanning gemeente Oude IJsselstreek worden opgevangen.

[4] Tot desinvesteringen behoren onder andere opbrengsten uit verkopen, subsidies, (exploitatie)bijdragen.

Afsluiting complexen en winstneming
Afsluiting complexen:
Bij jaarrekening 2018 worden twee complexen afgesloten. Het betreffen:

- *Grondcomplex Eskopje Varsseveld*
  Dit plan is geheel uitgevoerd. Alle percelen zij uitgegeven en alle werkzaamheden van bouw- en woonrijpmaken zijn gerealiseerd. Het grondcomplex wordt echter met een nadelig resultaat van € 143.421,-- afgesloten. Dit nadelige resultaat is om 2 redenen ontstaan. Op de 1e plaats omdat abusievelijk de raming voor het bestaande krediet woonrijpmaken voor 2018 met € 123.000,-- was verlaagd en ten 2e omdat als gevolg daarvan voor een bedrag van ruim € 130.000,-- in het boekjaar 2017 tussentijd winst is genomen. Per saldo thans slechts een werkelijk gering verlies. Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat er destijds in het kader van de "ruimte voor ruimte" regeling, contingenten zijn 'gekocht' van de provincie voor een bedrag van ruim € 544.000,--, welk bedrag ten laste van dit plan is gebracht.
  Het plangebied omvatte bouwkavels voor 8 seniorenwoningen en 12 (starters)woningen aaneengesloten, al deze woningen zijn onder architectuur door woningbouwvereniging Wonion gerealiseerd. Daarnaast zijn op 13 bouwkavels vrijstaande woningen en op 2 kavels een 2-onder-een-kap woningen gerealiseerd. Dit plan blinkt uit in stedebouwkundige opzet en diversiteit aan woningbouw.

- *Grondcomplex Bomenbuurt Ulft*
  Het grondcomplex Bomenbuurt kan met een voordelig resultaat worden afgesloten. Dit voordelige resultaat is groter dan was voorzien omdat de uitgifte uiteindelijk voorspoedig is verlopen. In het boekjaar 2017 was inmiddels ook al tussentijds ruim € 36.000,-- winst genomen. Er zijn 39 woningen sociale huur door Wonion gebouwd in het kader van de herstructurering van de Vogelbuurt in Ulft, 14 twee-onder-een-kappers en 2 blokken van ieder 3 woningen door een bouwonderneming. Alle woningen zijn energiezuinig gebouwd. Daarnaast is in het plan de nieuwe basisschool de Oersprong opgenomen. Het voordelige resultaat bij afsluiting dit boekjaar bedraagt € 72.202,--.

Winstneming
In de Notitie Grondexploitaties uit 2016 is een aanbeveling opgenomen die geïnterpreteerd moet worden als een verplichting tot tussentijdse winstneming wanneer aan de daaraan te stellen voorwaarden wordt voldaan. In onderstaand overzicht is een analyse opgesteld inzake de voorwaarden per complex en de gevolgen.

Overzicht winstneming grondcomplexen							
Complex	Resultaat betrouw-baar	Gronden verkocht	Kosten gerealiseerd	% Gemaakte kosten	% Gerealiseerde opbrengsten	% winstneming	Bedrag Winstneming
De Rieze VI + V	Negatief	nee	nee				Geen
Hofskamp-Oost	Positief	nee	nee	97	72	69	624.925
Hutten-Noord	Negatief	nee	nee				Geen
Centrumplan Ulft	Negatief	nee	nee				Geen
Slawijkseweg	Sluitend	ja	Ja				Geen **
Eskopje	Negatief	ja	ja				Geen *
Kromkamp	Negatief	nee	nee				Geen
Bomenbuurt	Positief	ja	ja	100	100	100	72.202 *
Resultaat van afsluiting en winstneming **2018**					**697.127**		
* in het boekjaar 2018 afgesloten na gereedkomen woonrijpmaken.							
** De Slawijkseweg kent een uitname van € 122.723,--. Hiermee wordt de exploitatie weer sluitend. De uitname is een correctie op een eerdere ingebrachte verliesvoorziening (niet de voorziening woningbouwplanning)							

In 2017 bedroeg het totaal van de winstneming € 701.445,-- (bijdragen: Eskopje Varsseveld € 126.032,-- tussentijds, Essenkamp Varsseveld € 102.819,-- door afsluiting, Bomenbuurt Ulft € 36.649,-- tussentijds en Vd Pavert Varsselder € 435.945,-- door afsluiting) en in 2018 totaal € 697.127,--. Het jaarresultaat ligt echter € 122.723,-- hoger door deze uitname (een correctie op eerder ingebrachte voorziening) binnen het complex Slawijkseweg in Netterden.

Grondexploitaties bedrijventerreinen

Bij de herziening van de grondexploitaties voor de bedrijfsterreinen De Rieze V + VI in Ulft en de Hofskamp Oost 2e fase in Varsseveld waren de vooruitzichten nog somber gestemd met als gevolg dat voor de verwachte resultaten een verliesvoorziening is getroffen. Deze kan bij actualisatie van de grondexploitatie net als in het boekjaar 2017 weer aanzienlijke worden verlaagd maar blijft vooralsnog van toepassing voor de exploitatie van de Rieze in Ulft. Ondanks getoonde belangstelling voor bedrijventerreinen daar is er in 2018 geen bouwgrond verkocht. Dit in tegenstelling tot de bedrijventerreinen in Varsseveld op Hofskamp-Oost 2^{e} fase. Hier is het verwachte nadelige resultaat omgeslagen naar een voordelig resultaat en is op basis daarvan tussentijds winst genomen voor een bedrag van € 624.925,--.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verloop van de verliesvoorziening bedrijfsterreinen.

Verloop verliesvoorzieningen Bedrijfsterreinen	Balanswaarde VVZ 01-01-2018	Toevoeging	Vermindering	Balanswaarde VVZ 31-12-2018	Vrijval (toevoeging alg. reserve)
De Rieze V + VI Ulft	552.055	125.465		**677.520**	-125.465
Hofskamp-Oost 2^{e} fase Varsseveld	800.767		800.767	**0**	800.767
Totaal	**1.352.822**	**125.465**	**800.767**	**677.520**	**675.302**

Regionaal bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark en Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD

De gemeenten Doetinchem, Montferland, Bronckhorst en Oude IJsselstreek werken samen bij de ontwikkeling en herontwikkeling (met middelen uit het zogenaamde HRT-fonds, gevoed door de Provincie) van bedrijventerreinen binnen de gemeenten. Specifiek bij de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark (RBT) in de gemeente Doetinchem en het Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD (EBT) in de gemeente Montferland, waarbij de deelnemende gemeenten risicodragend zijn. In de samenwerkingsovereenkomst is tevens afgesproken dat de resultaten onderling verevend worden en eventuele baten in het HRT-fonds worden gestort.

Op 28 februari 2019 hebben de vier Achterhoekse gemeenteraden ingestemd met de uitwerking van de gedachtenlijnen voor de toekomst van de bedrijventerreinen in de West Achterhoek (rapport Feijtel). Voor wat betreft het A18 Bedrijvenpark betekent dat een wijziging ten opzichte van de gedachtenlijnen zoals die begin 2018 door de vier raden zijn vastgesteld.

Eén van de gedachtenlijnen in 2018 was dat het noordelijk deel uit exploitatie werd gehaald en financieel gesaneerd. De uitwerking van deze gedachtenlijnen betekent voor het A18 BP dat het noordelijk deel in tegenstelling tot de koers van een jaar geleden, toch weer in exploitatie wordt genomen. De reden hiervoor is de toenemende vraag naar (grote) bedrijfskavels, de concrete belangstelling en een daadwerkelijke verkoop op het noordelijk deel.

Fasering en aanpassing grondexploitatie
Vanwege voorschriften is er voor gekozen het noordelijk deel gefaseerd in exploitatie te nemen en gefaseerd toe te voegen aan de actieve grondexploitatie van het A18 Bedrijvenpark (zuidelijk deel). Een volgende fase wordt toegevoegd op het moment dat er concreet zicht is verkoop van bouwrijpe grond.

Financiële gevolgen

Door het weer in exploitatie nemen van het noordelijk deel wordt de gewijzigde grondexploitatie in het tweede kwartaal van 2019 vastgesteld en dat heeft de volgende financiële gevolgen:
- het deel van de voorziening van de gemeente Oude IJsselstreek voor het noordelijk deel kan nu nog niet vrijvallen. Het weer in exploitatie nemen van het noordelijk deel in 2019 heeft geen betrekking op de feitelijke situatie per balansdatum 31-12-2018.
- Voor de jaarrekening 2018 is uitsluitend de grex van het zuidelijk deel van belang. Door een sterke verbetering van het verwachte exploitatieresultaat neemt het tekort af en kan voor onze gemeente met een verliesvoorziening van ruim € 43.000,-- worden volstaan.
- Nadat de grondexploitatie voor het BP A18 (zuid +1e fase noord) is vastgesteld, kan de voorziening voor het noordelijk in het boekjaar 2019 geheel vrijvallen. Tegelijkertijd moet er een nieuwe voorziening worden getroffen voor de aangepaste grex.

Het deel van de gemeente Oude IJsselstreek in de verliesvoorziening voor noord en zuid bedroeg € 1.622.111,--. Gelet op bovenstaande neemt deze verliesvoorziening voor het zuidelijk deel verder af. Per saldo een vermindering van € 345.199,--.
Het risicoaandeel van onze gemeente voor het zuidelijk deel voor het boekjaar 2018 bedraagt € 64.000,-- en de risico's voor het noordelijk deel worden als nihil beschouwd omdat daarvoor tenslotte de gehele verliesvoorziening gehandhaafd blijft.
Onderstaande overzichten geven cijfermatig het verloop van de voorzieningen en de risico's voor het boekjaar 2018.

Verloop verliesvoorziening Samenwerking WA (aandeel Oude IJsselstreek)	Balans-waarde VVZ 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balans-waarde VVZ 31-12-2018	Vrijval
BP A18 Zuid (fase 1)	388.833			**43.634**	345.199
BP A18 Noord (fase 2)	1.233.278			**1.233.278**	
Totaal	1.622.111			**1.276.912**	**345.199**

Verloop Risico's Samenwerking WA (aandeel Oude IJsselstreek)	Risico's 1-1-2018	Toename	Afname	Risico's 31-12-2018	Risicoprofiel	Risico's 31-12-2018
BP A18 Zuid (fase 1)	446.000		382.000	64.000	Gewogen	**64.000**
BP A18 Noord (fase 2)	533.494		533.494	0	Niet in exploitatie	**0**
Totaal	**979.494**		**915.494**	**64.000**		**64.000**

Financiële gevolgen Woningbouwplanning Oude IJsselstreek (regionale woonagenda)
In 2015 heeft de gemeente Oude IJsselstreek de regionale woonagenda 2015-2025 vastgesteld. De regionale woonagenda volgt hiermee de regionale woonvisie Achterhoek 2010-2020 op. De regionale woonvisie 2010-2020 bracht een opgave voor de gemeente Oude IJsselstreek mee om haar plancapaciteit terug te brengen. In de regionale woonagenda is de plancapaciteit nog eens met 10 % extra naar beneden bijgesteld. Dat is niet alleen een kwantitatieve maar ook een kwalitatieve opgave.

Uit een financiële analyse is destijds gebleken dat de gemeente Oude IJsselstreek rekening moest houden met de financiële gevolgen van € 2,1 miljoen voor haar grondexploitaties. Als gevolg van uitvoering van plannen en geactualiseerde grondexploitaties kon de verliesvoorziening worden terug gebracht tot € 673.278,-- ultimo 2018.

Daarnaast brengt het terugbrengen van de plancapaciteit als gevolg van de vastgestelde beleidsnotitie Woningbouwplanning van onze gemeente van 2016 risico's met zich mee. Om risico's voor eventuele (plan)schadeclaims zo veel mogelijk te voorkomen wordt dan ook ingezet op het creëren van 'voorzienbaarheid'.

Zoals hierboven al genoemd zijn in de Achterhoek in 2015 afspraken gemaakt tussen gemeenten, woningcorporaties en provincie over het maximaal aantal toe te voegen woningen tot 2025. Deze afspraken zijn gemaakt om er voor te zorgen dat de afname van huishoudens op termijn niet zou leiden tot leegstand. Nu zijn de afspraken nog steeds geldig, maar constateren we dat de economische opleving ook een opleving geeft op de woningmarkt. De vraag naar woningen is groter dan een aantal jaren geleden.

In regionaal verband (thematafel) is afgesproken dat de bestaande voorraad het belangrijkste is: de kwaliteit daarvan bepaalt voor een groot deel het woongenot in de Achterhoek. Het aantal nieuw te bouwen woningen is vergeleken met het bestaande aanbod zeer minimaal. De laatste bevolkingsprognose (Primos) heeft uitgewezen dat er wel een lichte extra vraag is naar woningen. Daarom is aan de thematafel afgesproken dat nieuwbouw wordt gedaan op basis van lokaal maatwerk: bouwen voor de behoefte. Om er voor te zorgen dat nieuwe projecten de geconstateerde mismatch, die blijkt uit het Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) i.p.v. uit Primos, op de woningmarkt voor een deel oplossen, worden afspraken over kwalitatieve kaders gemaakt om nieuwe plannen te beoordelen.

Verloop verliesvoorzieningen
In het boekjaar 2017 hebben diverse mutaties binnen bestaande voorzieningen plaatsgevonden en is een de verliesvoorziening voor bedrijventerreinen geactualiseerd. Het verloop van alle voorzieningen staat weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop verliesvoorzieningen	Balans-waarde 01-01-2018	Toevoeging voorzieningen (onttrekking alg. reserve)	Inzet / onttrekking	Vrijval (toevoeging alg. reserve)	Balans-Waarde 31-12-2018
VVZ herziening Woningbouwplanning	**604.494**	68.784			**673.278**
VVZ bedrijventerreinen O IJ	**1.352.822**			675.302	**677.520**
VVZ Samenwerking WA A18 BP	**1.622.111**			345.199	**1.276.912**
Totaal	**3.579.427**	**68.784**		**1.020.501**	**2.627.710**

Risico's

Inleiding
Grondexploitaties zijn ramingen van het financiële verloop van ruimtelijke projecten, zoals woningbouwprojecten, bedrijventerreinen en herstructureringsplannen. Grondexploitaties hebben vaak een langere looptijd. Gedurende deze looptijd kunnen allerlei veranderingen plaatsvinden die zowel positief als negatief kunnen uitpakken voor het financiële resultaat van de exploitatie. De veranderingen die op kunnen treden, kunnen van velerlei aard zijn. De inflatie kan oplopen, de rente kan veranderen, er kunnen zich omstandigheden voordoen die niet waren voorzien, zoals een financiële en economische crisis of juist een opleving daarvan. Een grondexploitatie is dan ook niet alleen een raming, maar bovenal een dynamisch proces.

De paragraaf grondbeleid in de jaarrekening geeft de stand van zaken per 31 december van het betreffende (boek)jaar, alsmede de verwachte financiële uitkomst (resultaat) bij het beëindigen van de exploitatie in het eindjaar op Netto Contante Waarde (NCW). Zekere risico's, zowel positief als negatief, zijn voor zover mogelijk in de exploitatieberekeningen meegenomen. Er kunnen zich echter ook onzekere gebeurtenissen voordoen.

Met behulp van een risicomodel worden zowel mogelijke positieve als negatieve ontwikkelingen financieel vertaald. Voor alle lopende grondexploitaties (in de jaarrekening opgenomen als "gronden in exploitatie") is met behulp van het risicomodel berekend wat het financiële resultaat wordt wanneer de veronderstelde gebeurtenissen zich zouden voordoen.

In deze rapportage wordt beschreven welke set van gebeurtenissen is gehanteerd en wat de financiële uitkomsten daarvan zijn. Basis voor de berekeningen zijn de geactualiseerde grondexploitaties.

Uitgangspunten
Vertrekpunt voor de berekeningen zijn de huidige grondexploitaties zoals opgenomen in de jaarrekening 2018. Uitgangspunten zijn het begrote resultaat, de gehanteerde parameters, de looptijd van de exploitaties en de kosten en opbrengsten die nog gerealiseerd moeten worden.

- **Begroot resultaat grondexploitaties**

Uitgangspunt voor de berekeningen zijn de begrotingen van de grondexploitaties, zoals gepresenteerd in deze jaarrekening.

- **Kosten en opbrengsten nog te maken.**

In de grondexploitaties zijn de totaal nog te maken kosten geraamd op € 1,01 miljoen (te vermeerderen met de kostenstijging van € 0,03 miljoen en de rente van € 1,02 miljoen). De nog te realiseren opbrengsten zijn geraamd op € 10,85 miljoen. In de risicoanalyse wordt berekend hoe kosten en opbrengsten zich kunnen ontwikkelen op basis van de veronderstelde onzekere gebeurtenissen.

- **Parameters**

In de grondexploitaties wordt gerekend met de volgende parameters:

  - Kostenstijging 2,5% per jaar
  - Opbrengstenstijging 0,0 % per jaar
  - Rente 2,5% per jaar

In de risicoanalyse worden bandbreedtes geformuleerd. Daarmee kan uitgerekend worden wat het resultaat van de grondexploitaties is wanneer de parameters zich de komende jaren wijzigen.

- **Looptijd van de grondexploitaties**

Elke grondexploitatie kent een bepaalde looptijd. Dat wil zeggen het aantal jaren dat nog nodig is om alle geraamde kosten en geraamde opbrengsten te realiseren. In de risicoanalyse wordt berekend wat de invloed op de resultaten is, wanneer de geraamde looptijd, door bijvoorbeeld planvertraging, verlengd moet worden of juist door de oplevende economie kan worden verkort.

Risico's in de berekening

De volgende algemene risico's zijn benoemd en toegepast op alle grondexploitaties in de risicoanalyse. Deze risico's hebben dus invloed op alle grondexploitaties.

- **Kostenstijging**

In de grondexploitatie wordt gerekend met een kostenstijging van 2,5 % per jaar. Voor de grondexploitaties met een korte looptijd is het risico van verdere kostenstijging geschat als een "positief" risico, dit wil zeggen dat wordt geschat dat de kans groot is dat er geen of beperkt sprake is van een verdere kostenstijging, lager dan geraamd in de grondexploitaties.

- **Opbrengstenstijging**

In de grondexploitaties is rekening gehouden met een opbrengstenstijging van 0,0 % per jaar. Een stabilisatie van de uitgifteprijzen is nog steeds op zijn plaats. In de risicoanalyse is er vanuit gegaan dat de komende jaren geen opbrengstenstijging gerealiseerd onder grondopbrengsten.

- **Rente**

In de grondexploitaties wordt een rekenrente van 2,5 % rente per jaar gehanteerd dat wordt toegerekend aan het vreemd vermogen. Dit is nagenoeg gelijk aan de omslagrente zoals deze de afgelopen jaren is toegerekend aan de grondexploitaties. De rente van 2,5 % per jaar in de grondexploitaties wordt daarom als reëel geschat. Op de middellange termijn (< 5 jaar) wordt geen aanzienlijke toe- of afname van de rente verwacht. Mogelijk kan zich dit op de lange termijn (> 5 jaar) wel voordoen, in de risicoanalyse is daarom rekening gehouden met een bandbreedte van een half procentpunt.

- **Fasering**

Alle grondexploitaties zijn geactualiseerd. De fasering in deze complexen wordt als reëel geschat. Desalniettemin wordt rekening gehouden met een minimale constante uitgifte, m.n. voor complexen met een langere looptijd zoals voor de bedrijventerreinen is dit moeilijk in te schatten. Derhalve is rekening gehouden dat de looptijd in een aantal complexen toch verder op kan schuiven. Dit resulteert meestal in extra rentekosten (en toenemende kostenstijging) waardoor het projectresultaat verslechtert. Maar een verbetering is ook mogelijk zoals blijkt uit de ontwikkelingen van Hofskamp-Oost in Varsseveld.

- **Grondopbrengsten**

Zoals gezegd zijn de grondexploitaties geactualiseerd. Verondersteld wordt dat de geraamde grondopbrengsten nog marktconform zijn. Voor grondexploitatie met nog een korte loopduur (1 tot 2 jaar) wordt dan ook geen verandering in de grondopbrengst verwacht. Voor de bedrijfsterreinen wordt nog gerefereerd aan taxaties van een jaar geleden. De taxaties geven een bandbreedte. In de risico berekening is daar rekening mee gehouden.

- **Specifieke risico's**

Voor elke grondexploitatie is nagegaan of hierin nog specifieke risico's zitten. Dit komt slechts in een enkel complex voor.

Resultaat risico berekeningen

Op basis van bovenbeschreven risico's is van alle grondexploitaties een risico analyse gemaakt.
Voor het bepalen van het weerstandsvermogen wordt binnen de grondexploitatie rekening gehouden met een gemiddeld risico (gebaseerd op een gemiddelde van best en worse case scenario) dat wil in dit geval zeggen dat de invloed van positieve als op negatieve gebeurtenissen even groot is. In dit scenario wordt er vanuit gegaan dat niet alle risico's zich volledig en tegelijk voordoen, maar is een gemiddelde uitkomst berekend. Aangezien er in de risico's nauwelijks positieve gebeurtenissen zijn opgenomen, verslechteren nagenoeg alle grondexploitaties ook in dit scenario. Dit met de kanttekening dat door herziening of actualisering van de grondcomplexen en de daarvoor getroffen voorzieningen het risico is afgenomen.

Risico scenario

In het gemiddeld risico scenario is het totale verwachte eindresultaat van alle exploitaties per saldo € 2,3 miljoen negatief. In onderstaande tabel zijn per exploitatie de uitkomsten van het gemiddeld risico scenario weergegeven. Het merendeel van de risico's is afgenomen door verkoop van bouwkavels, vooral van bedrijventerreinen binnen Hofskamp-Oost 2e fase in Varsseveld, en de verwachte verbetering van de exploitatie.

Bij het bepalen van de risico's is rekening gehouden met marktrisico's, zoals een langere maar ook kortere uitgifteduur als ook een risico van prijsreductie.
Voor de in de exploitatiebegrotingen berekende nadelige eindresultaten is een voorziening getroffen, deels apart voor de bedrijventerreinen en voor woningbouw opgenomen in de Verliesvoorziening Woningbouwplanning gemeente Oude IJsselstreek. De resultante van risico's en voorzieningen wordt in het volgende overzicht weergegeven.

Risicoanalyse grondexploitaties					
Project	*Berekend risico neutraal resultaat voordelig*	*Berekend risico neutraal resultaat nadelig*	*Getroffen Verlies-voorziening*	*Resterend Risico 31-12-2018*	*Resterend Risico 31-12-2017*
De Rieze Ulft (V en VI)		548.095	677.520	**-129.425**	344.015
Hofskamp-Oost II Varsseveld	80.608			**-80.608**	233.409
Hutten-Noord Ulft		203.049	190.841	**12.208**	22.698
Centrumplan Ulft		1.255.029	7.207	**1.247.822**	1.252.881
Slawijkseweg Netterden		6.339		**6.339**	-22.314
Kromkamp Sinderen		321.706	314.023	**7.683**	5.565
Totaal verlieslatend		***2.334.218***	***1.189.591***	***1.274.052***	*1.858.568*
Totaal winstgevend	***80.608***			***210.033***	*22.314*
Saldo (Nadelig)		***2.253.610***		***1.064.019***	*1.836.354*

Het totaal resterend risico van alle grondexploitaties bedroeg in 2017 ruim € 1,8 miljoen negatief (NCW). In het gemiddeld risico scenario verbetert dit resultaat zich in 2018 tot het risico van een negatief resultaat van ruim € 1 miljoen. Waarbij de kanttekening gemaakt wordt dat dit afnemende risico met name te wijten is aan de (verwachte) verkopen van bouwterreinen voor bedrijven. Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit wordt met het totaal van dit afgenomen risico rekening gehouden.

BBV voorschriften *(wijziging te hanteren rentepercentage)*
Vanaf 2016 geldt dat voorzieningen die via de methode van netto contante waarde worden gewaardeerd, tegen het percentage van de disconteringsvoet moeten plaatsvinden. In de Begroting- en rekeningvoorschriften (BBV) is bepaalt dat de disconteringsvoet voor grondexploitaties 2 % bedraagt, hierop heeft nog geen wijziging plaatsgevonden. Dit percentage wordt gehanteerd voor het bepalen van de hoogte van de risico's op netto contante waarde (NCW) zoals voorgeschreven.
De rekenrente, ook wel omslagrente genoemd, bedraagt 2,5 %. Dit rentepercentage wordt gebruikt voor het bepalen van de hoogte van de aan de algemene dienst jaarlijks te vergoeden rente, berekent over de boekwaarde van de grondcomplexen.

Risico's totaal
Bij de weerstandscapaciteit dient rekening gehouden te worden met een totaal (gemiddeld) risico op de grondexploitaties van ruim € 1 miljoen.
Naast de grondexploitaties zijn de risico's door woningbouwreductie in gevolge de Woningbouwplanning Oude IJsselstreek vooralsnog geschat op een bedrag van € 940.000,- .
Tot slot dient nog rekening gehouden te worden met risico's vanuit de deelname in de ontwikkeling van het regionaal en euregionaal bedrijvenpark ten bedrage van € 64.000,--. E.e.a. is toegelicht onder "Regionaal bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark en Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD".
Het totaal aan risico's komt daarmee op ruim € 2 miljoen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal van alle risico's.

Resterende risico's			
Regionaal bedrijfsterreinen (RBT/EBT)	64.000	gewogen risico	**64.000**
Risico's Woningbouwplanning O IJ (reg. Woonagenda)	1.880.000	50%	**940.000**
Resterende risico's grondexploitatie (o.a. bedrijfsterreinen)	1.064.019	gewogen risico	**1.064.019**
Gevolgen weerstandsvermogen			***2.068.019***

De risico's binnen de paragraaf grondbeleid hebben invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen gaat over de vraag in hoeverre de gemeente middelen kan vrijmaken om grote tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid direct veranderd moet worden. Het gaat dus om de robuustheid van de begroting.

Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de financiële risico's en de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om risico's af te dekken (weerstandscapaciteit).

Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn, is niet exact aan te geven. De omvang is afhankelijk van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. Vanuit het provinciaal toezicht zijn formeel geen directe normen voor het weerstandsvermogen; wel geeft de Provincie richting door bandbreedtes aan te geven bij de kengetallen, voortvloeiend uit de wijzigingen in de BBV.

Beleid

Het bestaande beleid is vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen. Daarnaast geldt de begrotingsdoctrine.

Beleidsuitgangspunten:

- Gemeente Oude IJsselstreek gebruikt in eerste instantie incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken;
- De begroting moet elk jaar structureel sluitend zijn. Structurele tegenvallers moeten opgevangen worden door structurele middelen.
- Het weerstandsvermogen wordt zoveel mogelijk in tact gelaten en er wordt terughoudend opgetreden bij de beschikking over de algemene reserve. Dit omdat niet alle risico's voldoende gekwantificeerd kunnen worden. Om een goed beeld te houden op de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit worden deze minimaal tweemaal per jaar (bij de programmabegroting en de jaarrekening) geïnventariseerd;
- De post onvoorzien wordt alleen gebruikt voor eenmalige tegenvallers; deze tegenvallers dienen te voldoen aan de criteria: onuitstelbaar en onvermijdelijk. Structurele knelpunten dienen op structurele wijze te worden opgelost;
- De algemene reserve wordt volledig meegerekend bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. De risico's zijn alle voorzienbare risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mate aan waarin de gemeente zelf in staat is om niet-begrote kosten te dekken uit structurele middelen, zonder direct het bestaande beleid te moeten aanpassen/te bezuinigingen. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden die er zijn tot het verhogen van de inkomsten (bijvoorbeeld via belastingverhoging). Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het om de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet. In onderstaande tabel is een vergelijkend overzicht gegeven van de geprognosticeerde weerstandscapaciteit per begin/einde van het boekjaar.

De bestanddelen bestemmingsreserves en niet-benutte belastingcapaciteit nemen we niet mee.

Weerstandscapaciteit	Bedrag
a. Begrotingsruimte (post onvoorzien)	99
b. Algemene reserves, inclusief rekening resultaat (na resultaatbestemming)	22.595
c. Stille reserves	1.000
Totaal weerstandscapaciteit (31-12-2018)	23.694

Toelichting

A. Begrotingsruimte

Voor de dekking van niet voorziene uitgaven is in de begroting een structureel bedrag van € 2,50 per inwoner, ofwel een totaalbedrag van € 99.000 opgenomen.

B. Algemene reserve

Algemene reserve (x 1.000)	1-1-2017	1-1-2018	31-12-2018
Algemene reserve incl. rekeningresultaat	15.808	17.107	22.595

C. Stille reserves

Een stille reserve is het verschil tussen de hogere directe opbrengstwaarde bij verkoop en de boekwaarde van de diverse activa zoals ze op de balans staan. De mogelijke meeropbrengsten bij verkoop kunnen voor andere doelen worden aangewend. Dit geldt alleen voor bezittingen die direct verhandelbaar of verkoopbaar zijn. Bijvoorbeeld panden en objecten, maar ook bos-en landbouwgronden die niet of met een lagere boekwaarde op de balans staan. Bij de berekening van de weerstandscapaciteit wordt rekening gehouden met 50% van het verschil tussen de boekwaarde en de actuele WOZ-waarde. We nemen voor de weerstandscapaciteit het bedrag van € 1.000.000.

Risico's

Door de risico's in beeld te brengen, kunnen we het benodigd weerstandsvermogen bepalen. Voor elk risico wordt beoordeeld of het risico kan worden vermeden, verminderd, overgedragen of geaccepteerd. Daarbij wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en het bedrag ten hoogte van de maximale risico. In totaal is het risico voor Oude IJsselstreek berekend op € 5,7 mln.

De belangrijkste risico's voor Oude IJsselstreek (x 1.000):

Risico's (x1.000)	Mate inschatbaarheid	Beheersing	Financieel gevolg	Risico
a. Aansprakelijkheid/eigendommen/Bedrijfsvoering				
Schadeclaims	Slecht	Verminderen	400	40
Eigendommen	Slecht	Verminderen	450	45
Bedrijfsvoering	Slecht	Accepteren	800	160
b. Financiële risico's				
Bestuursdwang/proceskosten	Slecht	Verminderen	300	150
c. Grondexploitatie				
Zie paragraaf grondbeleid	Redelijk	Accepteren	3.008	2.068
d. Verbonden partijen				
Zie paragraaf verbonden partijen	Goed	Verminderen	5.672	567
e. Open eind regelingen				
Maatregelen Sociaal Domein	Slecht	Verminderen	1.500	750
Open eind regelingen	Slecht	Verminderen	2.000	1.000
f. Garant en borgstellingen				
Garant- en borgstellingen	Redelijk	Accepteren	80.860	809
g. Overige (externe) factoren				
Overige factoren	Slecht	Verminderen	1.000	100
Totaal			**95.990**	**5.689**

Toelichting categorieën

a. Aansprakelijkheid/ eigendommen /bedrijfsvoering
Dit betreft aansprakelijkheid voor schadeclaims vanwege onzorgvuldig, onjuist of niet tijdig handelen. Daarnaast hebben we een beperkt risico op het gebied van brand- en stormschade op gemeentelijke gebouwen. Ook hebben we risico's op de eigen percelen ten aanzien van verontreiniging. Daarnaast zijn er een aantal specifieke risico's:

- Personeelslasten/inhuur. Risico's in de bedrijfsvoering zitten onder andere in de vervanging bij langdurig zieken, ontwikkelingen in personeelslasten en verregaande juridische expertise die we mogelijk moeten inhuren.
- Eigen risicodrager wachtgeldverplichtingen bestuurders. Als de aanstelling van bestuurders, bijv. door verkiezingen wordt beëindigd, dient de gemeente (mede afhankelijk van het aantal dienstjaren en leeftijd) wachtgeld te betalen. Het gehele bedrag wat naar verwachting als wachtgeld over een aantal jaren wordt uitgekeerd, wordt in het betreffende jaar als voorziening opgenomen.

- Gemeente is pensioenverzekeraar van bestuurders. De gemeente is op basis van de Wet APPA pensioenverzekeraar van bestuurders en oud-bestuurders. Deze verplichtingen kunnen tot aan de feitelijke pensioendatum niet worden overgedragen aan een “echte” pensioenmaatschappij. Dat betekent dat leven- en renterisico volledig voor rekening komen van de gemeente.

b. Financiële risico’s
Dit zijn de risico’s voor bijvoorbeeld bestuursdwang (als de kosten niet te verhalen zijn op de overtreder). Ook de kosten voor bezwaar-en beroepsprocedures volgen hieronder, alsook mogelijk kosten voor claims vanuit gewijzigde wet- en regelgeving.

c. *Grondexploitatie*
Dit betreft de risico’s die verbonden zijn aan de grondexploitatie. Voor een nadere toelichting zie paragraaf “Grondbeleid”

d. *Verbonden partijen*
Als deelnemer van de gemeenschappelijke regelingen is de gemeente, samen met de overige deelnemende gemeenten, financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten bij deze verbonden partijen. Zie hiervoor de paragraaf “Verbonden partijen”.

e. *Open eind regelingen*
De uitgaven die gemoeid zijn met open-eind regelingen zijn, zoals de naam al aangeeft, moeilijk te beïnvloeden door de gemeente. Uitgaven vinden plaats op basis van verordeningen en regelingen. De open- eind regelingen zijn gesplitst in 2 categorieën:

- Maatregelen Sociaal Domein
  Zoals met de raad in maart 2019 en in de Voorjaarsnota 2020 aan wordt gegeven, is er een set van maatregelen opgesteld om de tekorten in het sociaal domein om te buigen. Dit, binnen de gestelde kaders van de opdracht om met een kwaliteitsslag binnen de financiële kaders uit te komen’ in het Sociaal Domein (binnen de hekjes). Aan de hand van een duurzame benadering een verdere transformatie bewerkstelligen langs drie lijnen: normaliseren, voorkomen en samenwerken. Het daadwerkelijk behalen van de maatregelen is afhankelijk van veel factoren. Voor een deel is dit gebaseerd op zo goed mogelijk onderbouwde aannames en inschattingen, maar hierin schuilt desondanks een aanzienlijke onzekerheid, Het gaat dus om een eerste beeld op basis van de huidige informatie. Afhankelijk van meerdere factoren kan het resultaat positiever of negatiever uitpakken. Dit hangt onder andere af van:
  - Nadere concretisering en (financiële) uitwerking van de ideeën
  - Autonome ontwikkelingen (bv groei/afname aantal ouderen en jeugd)
  - Mate waarin externe partners bijdragen om besparing te realiseren (afhankelijkheid)
  - Daadwerkelijk effect van ingezette acties
  - Ontwikkeling Algemene Uitkering (met effect op sociaal domein)
  - (On)mogelijkheid om anders geoormerkte gelden (zoals OAB) in te kunnen zetten in het sociaal domein

- Lopende open einde regelingen. De aanspraken die op de verschillende open-einde regelingen worden gedaan zijn zeer moeilijk te beïnvloeden door de gemeente. Het gaat hier met name om de risico's voor onder andere:
  - Exploitatiesubsidies
  - Leerlingenvervoer
  - Subsidies professionele organisaties
  - ZIN (Zorg in Natura): Elk jaar maken we een inschatting van de kosten van zorgaanbieders. In de praktijk komen ook na afloop van het boekjaar en zelfs na vaststelling van de jaarstukken nog declaraties over voorgaande jaren binnen. In de balans is € 125.000 opgenomen aan overlopende passiva om deze kosten te dekken. Daarnaast is het uiteraard mogelijk dat dit bedrag onvoldoende blijkt te zijn.

f. *Garant/borgstellingen*

Alle borg-/garantstellingen zijn in kaart gebracht (zie hoofdstuk 5; Waarborgen en Garanties). Wij hanteren 1% van het totaal als risico.

g. Overige (externe) factoren

- Economische ontwikkelingen, die buiten de invloedsfeer van de gemeente vallen
- Planschade
- Leges
- Hypotheken personeel
- Afvalscheiding. Met name de pmd (plastic, metaal, drinkkartons) is een terrein waarop de vergoedingen per ton regelmatig fluctueren. We zijn pas een jaar bezig met nieuwe wijze van inzamelen en hebben nog geen goede ervaringscijfers.
- Vennootschapsbelasting (VPB)

Berekening prognose weerstandsvermogen (x 1.000)

De verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit bepaalt of het weerstandsvermogen voldoende is.

beschikbare weerstandscapaciteit 23.694

Weerstandsvermogen = ---------- = ----------= 4,2

benodigde weerstandscap (risico's) 5.689

De gehanteerde ratio:

> 2,0	= Uitstekend
1,4 – 2,0	= Ruim voldoende
1,0 - 1,4	= Voldoende
0,8 - 1,0	= Matig
0,6 – 0,8	= Onvoldoende
< 0,6	= Ruim Onvoldoende

Kengetallen

Naar aanleiding van wijzigingen in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), wordt voorgeschreven dat in deze paragraaf een verplichte basisset van 5 kengetallen moet worden opgenomen. Deze kengetallen zijn:

- Netto schuldquote
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit (woonlasten meerpersoonshuishouden)

Het is van belang deze kengetallen in breder perspectief te zien, aangezien deze op zichzelf staand maar een deel van het totale beeld van de gemeentelijke financiën weergeven.

Signaleringswaarden 2018	Waarde Oude Ijsselstreek	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	119%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote, gecorrigeerd	108%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	16%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	8%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte Begroting	0%	Begr en MJR>0%		
Structurele exploitatieruimte MJR	1%		Begr of MJR >0%	Bgr en MJR <0%
Belastingcapaciteit	101%	<95%	95-105%	>105%
Weerstandsvermogen	4,2	>100%	80-100%	<80%

De beoordeling van de Provincie komt hiermee uit oranje (matig).

Kengetallen jaarstukken 2018 (x 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
1a Netto schuldquote	127%	140%	119%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd	117%	128%	108%
2 Solvabiliteitsratio	16%	15%	16%
3 Grondexploitatie	11%	11%	8%
4 Structurele exploitatieruimte	1%	1%	0%
5 Belastingcapaciteit	99%	101%	101%
6 Weerstandsvermogen	3,8	2,8	4,2

Jaarrekening 2018

Jaarstukken 2018 (21 mei 2019)

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) daarvoor geeft.
- De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten.
- Activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden, tenzij anders vermeld.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben .
- De baten en lasten worden slechts genomen zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.
- Eigen bijdrage op grond van de WMO. Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
- Verliezen en risico’s die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de programmabegroting bekend zijn geworden.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekken hebben, uitgezonderd de jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Deze lasten worden toegerekend aan de periode van uitbetaling.
- Overige grondslagen worden vermeld bij de toelichting op de diverse balansposten.

Hoofdstuk 3 Balans

BALANS

ACTIVA		31-12-2018		31-12-2017
Vaste activa				
Immaterieel				
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en	€	0		0
het saldo van agio en disagio	€	0	€	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€	7.024.266	€	7.288.450
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	€	180.035	€	113.003
Subtotaal immaterieel	€	7.204.301	€	7.401.453
Materieel				
Investeringen met economisch nut:				
- gronden uitgegeven in erfpacht	€	12.256	€	12.256
- Investeringen economisch nut, dekking via diverse heffingen:	€	48.662.497	€	47.203.946
- overige investeringen met economisch nut	€	51.477.742	€	52.228.539
Investeringen met maatschappelijk nut < 2017	€	32.605.038	€	36.113.856
Investeringen met maatschappelijk nut vanaf 2017		1.713.446		1.032.377
Subtotaal materieel	€	134.470.979	€	136.590.974
Financieel				
Kapitaalverstrekkingen aan:				
1. Deelnemingen	€	274.955	€	274.955
2. Gemeenschappelijke regelingen	€	0	€	0
3. Overige verbonden partijen	€	3.750	€	3.750
Leningen aan:				
1. Openbare lichamen als bedoeld in art. 1 ond. A. wet Fido	€	0	€	0
2. Woningbouwcorporaties	€	0	€	0
3. Deelnemingen	€	0	€	0
4. Overige verbonden partijen	€	0	€	0
Overige langlopende leningen	€	12.259.314	€	11.165.634
Uitzettingen in 's Rijks schatkist > 1 jaar	€	0	€	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier > 1 jaar	€	0	€	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	€	0	€	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€	0	€	0
Subtotaal financieel	€	12.538.019	€	11.444.340
Totaal vaste activa	**€**	**154.213.299**	**€**	**155.436.767**
Vlottende activa				
Voorraden				
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:				
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	€	8.254.911	€	11.213.063
Subtotaal voorraden	€	8.254.911	€	11.213.063
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	€	1.073.853	€	1.123.708
Verstrekte kasgeldleningen aan Openbare lichamenen	€	0	€	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	€	0	€	0
Uitzettingen in 's Rijksschatkist < 1 jaar	€	0	€	0
Rekening-courant verhoudingen met het Rijk	€	0	€	0
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	€	0	€	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier < 1 jaar	€	0	€	0
Overige vorderingen	€	1.500.403	€	3.245.833
Overige uitzettingen	€	0	€	0
Subtotaal uitzettingen	€	2.574.256	€	4.369.540
Liquide middelen				
Kas- banksaldi	€	29.583	€	373.169
Overlopende activa	€	5.990.040	€	5.164.766
Totaal vlottende activa	**€**	**16.848.790**	**€**	**21.120.538**
Totaal generaal	**€**	**171.062.088**	**€**	**176.557.305**

Jaarstukken 2018 (21 mei 2019)

BALANS

PASSIVA		31-12-2018		31-12-2017
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserves	€	20.342.638	€	17.094.177
Bestemmingsreserves	€	3.965.989	€	7.289.873
Resultaat jaarrekening	€	2.746.100	€	2.948.460
Subtotaal eigen vermogen	€	27.054.728	€	27.332.510
Voorzieningen				
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€	6.650.899	€	7.531.364
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	€	0	€	0
Door derden beklemde middelen met specifieke aanwendingsrichting	€	1.380.143	€	1.106.082
Subtotaal voorzieningen	€	8.031.042	€	8.637.446
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
Obligatieleningen	€	0	€	0
Onderhandse leningen van:				
1. Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	€	0	€	0
2. Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€	116.527.725	€	116.866.971
3. Binnenlandse bedrijven	€	0	€	0
4. Openbare lichamen als bedoeld in art.1 ond. A wet Fido	€	0	€	0
5. Overige binnenlandse sectoren	€	0	€	0
6. Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige				
Waarborgsommen	€	1.450	€	33.397
Subtotaal vaste schulden	€	116.529.175	€	116.900.368
Totaal vaste passiva	**€**	**151.614.945**	**€**	**152.870.324**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Kasgelden	€	7.000.000	€	10.000.000
Banksaldi	€	580.620	€	8
Overige schulden	€	3.549.767	€	2.356.527
Subtotaal netto-vlottende schulden	€	11.130.387	€	12.356.535
Overlopende passiva	€	8.316.756	€	11.330.447
Totaal vlottende passiva	€	**19.447.143**	**€**	**23.686.982**
Totaal generaal	€	**171.062.088**	€	**176.557.305**
Gewaarborgde geldleningen	€	80.859.568	€	85.596.936

Overzicht van baten en lasten

	Raming voor wijziging 2018			Raming na wijziging 2018			Realisatie 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
De gemeente waar het goed wonen is	11.014.310	23.673.125	12.658.815-	11.251.347	24.294.545	13.043.198-	12.567.925	23.679.560	11.111.635-
De leefbare gemeente (sociaal domein)	10.359.254	44.225.966	33.866.712-	11.261.768	47.989.381	36.727.613-	12.882.003	48.617.441	35.735.438-
De werkende gemeente	351.802	4.415.137	4.063.335-	406.802	4.612.364	4.205.562-	813.185	4.597.564	3.784.380-
De dienstverlenende gemeente	4.473.333	8.078.248	3.604.915-	3.752.499	8.267.602	4.515.103-	4.282.322	8.925.875	4.643.553-
Overhead	550.261	12.310.900	11.760.639-	550.261	12.156.086	11.605.825-	1.598.691	15.585.443	13.986.752-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grondexploitatie(onderdeel pgr 1)	240.000	344.187	104.187-	240.000	344.187	104.187-	9.302.883	7.692.196	1.610.688
Totaal progamma's	26.988.960	93.047.563	66.058.603-	27.462.677	97.664.165	70.201.488-	41.447.009	109.098.078	67.651.069-
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	57.355.923		57.355.923	58.700.501		58.700.501	58.226.715		58.226.715
Dividend	753.000		753.000	933.000		933.000	928.911		928.911
Lokale heffingen	8.064.500		8.064.500	8.114.500		8.114.500	8.151.004		8.151.004
Overig	63.885		63.885	63.885		63.885	66.656		66.656
Totaal algemene dekkingsmiddelen	66.237.308	-	66.237.308	67.811.886	-	67.811.886	67.373.286	-	67.373.286
Onvoorzien		98.663	98.663-		83.663	83.663-			
Geraamd/gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**93.226.268**	**93.146.226**	**80.042**	**95.274.563**	**97.747.828**	**2.473.265-**	**108.820.294**	**109.098.078**	**277.784-**
geraamd/gerealiseerde mutaties in reserves									
De gemeente waar het goed wonen is	225.000	285.833	60.833-	346.383	285.833	60.550	946.012	285.833	660.179
De leefbare gemeente (sociaal domein)	371.291	-	371.291	3.207.192	-	3.207.192	2.572.703	-	2.572.703
De werkende gemeente	-	16.643	16.643-	18.500	16.643	1.857	25.381	16.643	8.738
De dienstverlenende gemeente	28.227	-	28.227	28.227	-	28.227	-	37.287	37.287-
Overhead	-	400.000	400.000-	12.500	400.000	387.500-	219.551	400.000	180.449-
grondexploitatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal reservemutaties	624.518	702.476	77.958-	3.612.802	702.476	2.910.326	3.763.647	739.763	3.023.884
Geraamd/gerealiseerd resultaat	**93.850.786**	**93.848.702**	**2.084**	**98.887.365**	**98.450.304**	**437.061**	**112.583.941**	**109.837.841**	**2.746.100**

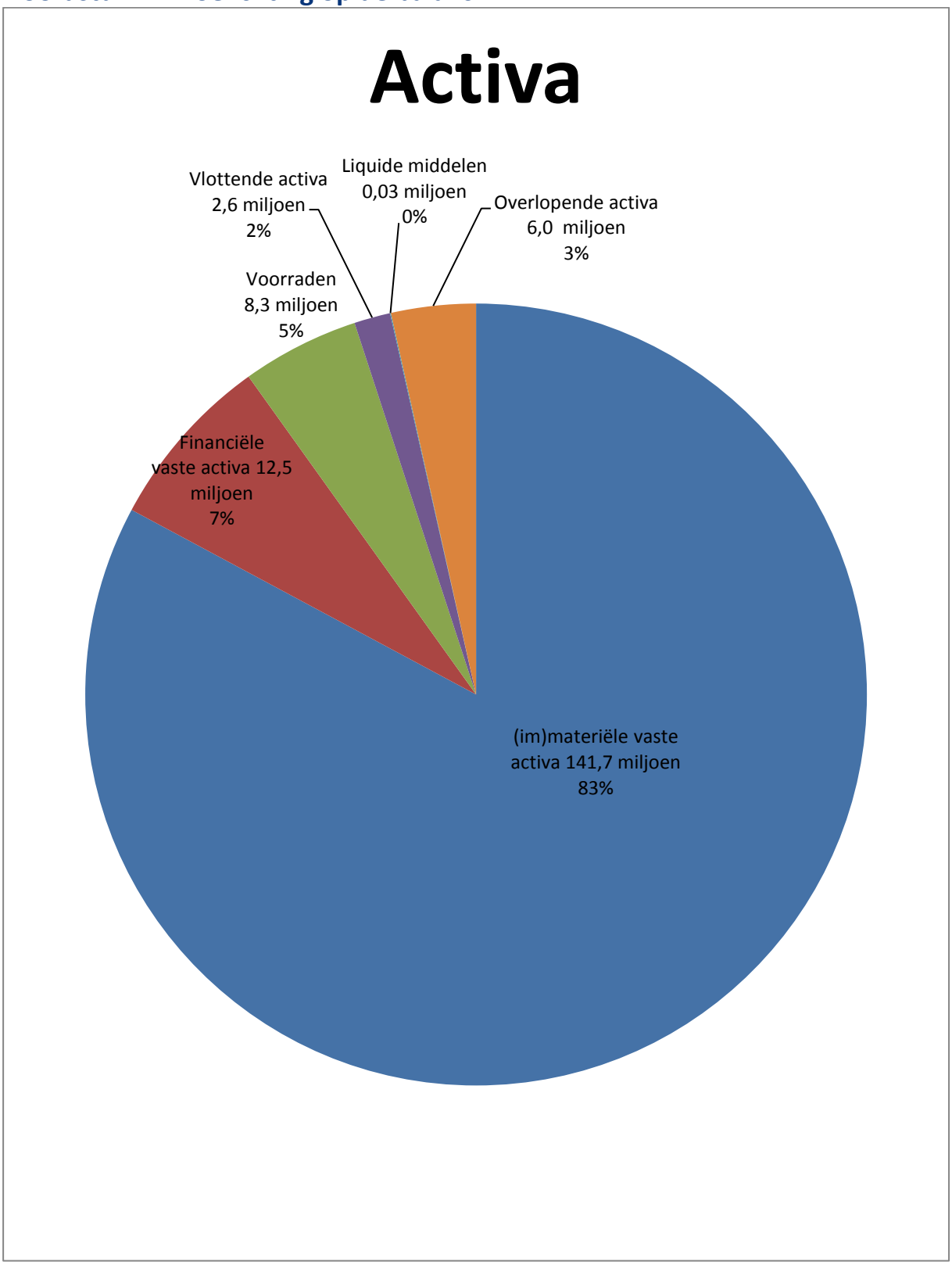
Activa
Vlottende activa 2,6 miljoen 2%
Liquide middelen 0,03 miljoen 0%
Overlopende activa 6,0 miljoen 3%
Voorraden 8,3 miljoen 5%
Financiële vaste activa 12,5 miljoen 7%
(im)materiële vaste activa 141,7 miljoen 83%

4.1 Vaste Activa

De vaste activa bestaan uit de bezittingen van de gemeente die zijn langdurig gebruikt voor haar bedrijfsvoering. Deze bestaan uit:

a. (Im)materiële vaste activa
b. Financiële vaste activa

a. (Im)materiële vaste activa	2018	2017
Totaal per 31 december	141.675.280	143.992.428

- Immateriële vaste activa (IVA) betreft vaste activa die zien stoffelijk van aard zijn en tevens niet onder de financiële vaste activa worden begrepen.
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd en gewaardeerd conform verstrekte bijdrage.
  - Er is een daadwerkelijke verplichting tot het verrichten van de investeringen door een derde.
  - Indien de derde in gebreke zal de bijdrage teruggevorderd worden.
  - Op bijdragen in de activa van derden wordt afgeschreven als ware het onze eigendommen.
- Materiële vaste activa (MVA) zijn stoffelijk van aard.
- Conform artikel 59 van de BBV worden materiële vaste activa worden onderverdeeld in investeringen met een maatschappelijk en economisch nut (investeringen die leiden of bijdragen aan verwerven van inkomsten). Investeringen waarvoor een heffing wordt geheven worden afzonderlijk gepresenteerd.
- In erfpacht gegeven gronden worden gewaardeerd tegen uitgifteprijs.
- Investeringen met economisch nut zijn gewaardeerd ten verkrijging- of vervaardigingprijs. Specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht. Op het saldo wordt afgeschreven.
- Op de balans moet een uitsplitsing worden aangebracht tussen investeringen met maatschappelijk nut die vanaf 2017 worden geactiveerd en alle investeringen die voor 2017 zijn geactiveerd.
- Investeringen met maatschappelijk nut zijn gewaardeerd ten verkrijging- of vervaardigingprijs. Specifieke investeringsbijdragen mogen in mindering worden gebracht. Op het saldo wordt afgeschreven.
- Alleen op investeringen met een maatschappelijk nut die voor 2017 zijn geactiveerd is vervroegd afschrijven nog toegestaan. Ook mogen reserves op die investeringen nog in mindering worden gebracht.
- Op activa wordt voor het eerst afgeschreven in het jaar volgend op de jaar waarin het actief gereed is gekomen.
- Activa met een verkrijgprijs minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen
- We schrijven alle activa lineair af.
- Wanneer bij uitzondering wordt gekozen voor een annuïteiten benadering wordt hier separaat een besluit over genomen.
- Bij een gecombineerde investering wordt gekeken naar een reële afschrijvingstermijn voor het hele project, waarbij onderstaande tabel als leidraad wordt gehanteerd.
  - Bij de kredietaanvraag wordt al een verdeling qua BBV labelling gemaakt en wordt een onderverdeling gemaakt in economisch en maatschappelijk nut. Dit kan nog worden herzien op basis van nacalculatie als het project gereed is.

Overzicht van investeringen in 2018 boven de € 5.000

Immateriële vaste activa	Investering/bijdragen, locatie en eventuele cofinanciering
Kosten van onderzoeken en ontwikkeling	• Onderzoek voortgezet onderwijs • Hofskamp-Oost, fase 3, Varsseveld
Bijdragen aan activa van derden	• Geen mutaties
Materiële vaste activa met economisch nut	**Investering, locatie en eventuele cofinanciering**
In erfpacht gegeven gronden	• Geen mutaties
Gronden en terreinen	• Ondergrond kantoorpand Frank Daamenstraat, Ulft • Verkoopopbrengst resultaat kavelruil Keizersbeek • Verkoopopbrengst resultaat kavelruil Breunisssen
Bedrijfsgebouwen	• Kantoorpand Frank Daamenstraat, Ulft • Nieuwbouw sporthal IJsselweide, Gendringen
Grond, weg en waterbouwkundige werken	• Geen mutaties
Vervoermiddelen	• Johnston Veegmachine • Uitbreiding en zaagunit Meclac graafmachine
Machines apparaten en installaties	• Geen mutaties
Overige materiële vaste activa	• Vervanging diverse speeltoestellen • Overname inventaris stichting SSP-Hal • Vervanging diverse software • Veldverlichting sportclub Silvolde • Zwembadlift sportcomplex de Paasberg
Activa Eco. nut binnen de riool- en afvalstoffenheffing	**Investering, locatie en cofinanciering**
Riolering – dekking middels rioolheffing	• Riool Vogelbuurt, Ulft • Riool Middelgraaf, Ulft • Riool Kerkstraat, Ulft • Riool Delweg, Ulft • Riool Sleegstraat, Ulft • Riool Charlotte de Bourbonstraat, Varsseveld • Riool Leemscherweg, Varsseveld • Riool Burgemeester van Tuyllstraat, Varsseveld • Riool Gesinkkampstraat, Varsseveld • Riool Klompendijk, Etten • Riool Zeddamseweg, Etten • Riool Looiersweg, Terborg • Riool Tuinstraat, Terborg • Riool Walstraat, Terborg • Riool Vulcaanstraat, Terborg • Riool Akkermansweide, Terborg • Drukrioolunits, Sinderen e.o. • Riool Sinderenseweg, Sinderen • Riool Swanenkamp, Sinderen • Drukrioolunits, Westendorp e.o. • Riool Hoofdstraat, Varsselder • Riool Heuvelstraat, Silvolde • Riool Hoge Weg, Heelweg • Mitsubishi Fuso Canter + Rioned spuit/zuig combinatie
Afval – dekking middels afvalstoffenheffing	• Nieuw containersysteem VANG

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut, geactiveerd voor 2017.	Investering, locatie en cofinanciering
Grond, weg en waterbouwkundige werken	• Recreatieve paden tussen Engbergen en Voorst • Reconstructie Klompendijk, Etten • Centrumplan Silvolde • Herstructurering Vogelbuurt, Ulft • Herstructurering Akkermansweide Terborg (Bijdrage Provincie Gelderland)
Machines apparaten en installaties	• Geen mutaties
Overige materiële vaste activa	• Uitvoeringsplannen Plattelandsraad -Grondverkoop grond Aaltenseweg • Project Visie op Staal • Uitvoeren landschapsbeleidsplan OMD -Bijdrage Provincie Gelderland
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut, geactiveerd vanaf 2017	**Investering, locatie en cofinanciering**
Grond, weg en waterbouwkundige werken	• Herstructurering Vogelbuurt, Ulft • Reconstructie Sinderenseweg, Sinderen • Reconstructie Aaltenseweg, Sinderen • Reconstructie Broerdijk, Megchelen • Reconstructie Zwanenburgdijk, Megchelen • Herstructurering Vogelbuurt, Ulft • Reconstructie Kerkstraat, Ulft • Verkeerscirculatieplan, Ulft • Parkeervoorzieningen DRU park, Ulft • Reconstructie Hoofdstraat, Varsselder • Fietsverbinding Zelhemseweg, Varsseveld -Bijdrage Provincie Gelderland • Verkeersveiligheid Almende College, Silvolde • Parkeervoorzieningen DRU park • Openbare ruimte Maria Magdalenapostel, Gendringen • Fietspad Engbergseweg, Voorst -Bijdrage Provincie Gelderland
Machine apparaten en installaties	• Geen mutaties
Overige materiële vaste activa	• Geen mutaties

Verloop IVA en MVA Immateriële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2018	Investering	Des-Investering *	Afschrijving	Duurzame Waarde vermindering	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2018
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	113.003	76.942		9.911			180.035
Bijdragen in activa van derden	7.288.450			264.184			7.024.266
Subtotaal IVA	**7.401.453**	**76.942**	**0**	**274.095**	**0**	**0**	**7.204.301**
MVA economisch nut zonder heffing							
In erfpacht gegev. gronden	12.256						12.256
Gronden en terreinen	9.181.705	391.792		24.534		573.906	8.975.057
Bedrijfsgebouwen	38.968.023	989.000	54.544	1.239.455			38.663.025
Grond-, weg- en waterbouwkundige werk.	64.139			7.403			56.736
Vervoermiddelen	344.347	160.534		52.544		2.500	449.836
Machines, apparaten en installaties	1.412.700			201.996			1.210.704
Overige materiële vaste activa	2.257.625	209.379		344.620			2.122.384
MVA economisch nut met heffing							
Riolering (grond-weg-waterbouw)	44.253.840	2.880.850		1.491.908		10.843	45.631.939
Vervoersmiddelen	0	103.978					103.978
Afval (gronden en terreinen)	450.837						450.837
Afval (overige materiële vaste act.)	2.499.269	20.085		43.611			2.475.743
Sub. MVA economisch nut	**99.444.741**	**4.755.618**	**54.544**	**3.406.071**	**0**	**587.249**	**100.152.495**
MVA maatschappelijk nut geactiveerd < 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werk.	32.494.580	418.905		2.220.868		1.226.680	29.465.937
Machines, apparaten en installaties	257.464			28.709			228.754
Overige materiële vaste activa	3.361.813	66.126		367.653		149.940	2.910.347

MVA maatschappelijk nut geactiveerd vanaf 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werk.	1.032.377	885.646		26.765		177.812	1.713.446
Sub. MVA maatschappelijk nut	**37.146.234**	**1.370.677**	**0**	**2.643.995**	**0**	**1.554.432**	**34.318.484**
Totaal IVA en MVA	**143.992.428**	**6.203.237**	**54.544**	**6.324.161**	**0**	**2.141.681**	**141.675.279**

*Op 1-1- 2018 stonden er nog boekwaarden van de reeds gesloopte gebouwen. De desinvestering bedraagt voor:

Voormalig bassischool Dobbelsteen € 3.372

Voormalig peuterspeelzaal Pinkeltje € 51.172

Algemene afschrijvingstabel

Investeringen met een economisch nut	termijn
Duurzame bedrijfsmiddelen	
• ICT hard en software	3
• ICT telecommunicatieapparatuur en infrastructuur	5
• Kantoorinrichting en meubilair	10
• Kantoormachines	5
• Gereedschappen, instrumenten en kleine werktuigen	5
Riolering (op basis van gemiddelde levensduur conform gemeentelijke rioleringsplan 2012-2018)	
• Riolering, bergbezinkvoorzieningen en IBA's (individuele behandeling afvalwater)	40
• Herbestrating na rioleringswerken, waarbij het afzonderlijke en dus geen gemengde investering betreft	20
Terreinen en en gronden	
• Verwerving gronden	NIET
Tractiemiddelen (op basis van gemiddelde economische levensduur tractiemiddelen)	
• Tractoren, vrachtwagens, bestelautos's, pick-up, zoutstrooiers en overige machines en werktuigen	8
Afvalinzameling	
• Ondergrondse containers	20
• Plastic inzamelingcontainers (mini)	15
Gebouwen en (sport) accommodaties	
• Nieuwbouw, bouwkundige aanpassingen en uitbreidingen	40
• Nieuwbouw van tijdelijke gebouwen	10
• Renovatie en restauratie	20
• Technische installaties	15
• Hekwerken en terreinafrastering	10
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	**termijn**
Openbaar groen	
• Duurzame recreatieve voorzieningen (uitkijktoren, rondvaartboot)	20
• Herstructurering buitengebied en bossen	20
• Plantsoenen , parken en groenstroken, aanleg en renovatie	15
• Plantsoenen , parken en groenstroken, meubilair	10
Speelplaatsen	
• Aanleg en speelvoorzieningen	15
Openbaar ruimte	
• Herstructurering omgeving na aanleiding van (centrum) plannen	25
Sportparken en terreinen	
• Atletiekbanen	15
• Sportvelden (gras) aanleg en renovatie	20
• Sportveld (kunstgras) aanleg en renovatie	20
Verkeer	
• Wegen, straten, pleinen en parkeerplaatsen, aanleg en renovatie	20
• Recreatieve fietspaden en zandwegen, aanleg en renovatie	15
• Verkeersinstallaties, straatmeubilair en overige fysieke maatregelen	15
• Bewegwijzering en verkeersborden	10
• Openbare verlichting (gemiddelde economische levensduur diverse elementen	25
Immateriële activa	**termijn**
• Kosten van onderzoek, planvorming en ontwikkeling	5
• Bijdragen in activa van derden: deze schrijven we af als ware het onze eigen actief.	div.

b. Financiële vaste activa	2018	2017
Totaal per 31 december	12.538.019	11.444.340

- Financiële vaste activa (FVA) betreffen:
  - Verstrekte langlopende geldleningen met een maatschappelijke bestemming
  - Verstrekte hypotheken aan eigen personeel en overname hypotheken van voormalig ISWI medewerkers (sinds 2009 zijn nieuwe hypotheekverstrekkingen niet meer toegestaan)
  - Aandelen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en effecten
- Onder de langlopende leningen staan onder andere:
  - Starters- en duurzaamheidleningen bij Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN)
- Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en verstrekte leningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Indien nodig wordt een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.
- Het aflossingsbedrag van de langlopende geldleningen in het opvolgende boekjaar wordt gezien als kortlopende vordering en wordt derhalve afzonderlijk inzichtelijk gemaakt.
- Alle aandelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs ervan
- Bij waardedaling van de aandelen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden

Overzicht van de mutaties in 2018

Kapitaalverstrekkingen	
Deelnemingen	• Geen mutaties
Overige verbonden partijen	• Geen mutaties
Leningen	
Overige langlopende leningen	• Storting bij het SVN t.b.v. duurzaamheidsleningen inwoners • Storting bij het SVN t.b.v. duurzaamheidsleningen MKB bedrijven • **Kortlopende vorderingen, te weten de aflossing in 2019**: - Lening Vitens, € 179.027 - Lening Willem Tell, € 4.730 - Lening bibliotheek Achterhoekse Poort, € 25.280 - Leningen diverse sportverenigingen, € 10.831
Verstrekte hypotheken	• **Kortlopende vorderingen, te weten de aflossing in 2019**: - Diverse leningen € 66.616

Verloop FVA	Boekwaarde 1-1-2018	Investering	Aflossing regulier	Extra aflossing	Boekwaarde 31-12-2018
Deelnemingen	274.955				274.955
Overige verbonden partijen	3.750				3.750
Overige langlopende leningen	4.625.487	1.618.511	219.660		6.024.338
Verstrekte hypotheken	6.540.148		67.712	237.459	6.234.976
Totaal FVA	**11.444.340**	**1.618.511**	**287.372**	**237.459**	**12.538.019**

4.2 Vlottende Activa

De vlottende activa zijn bezittingen met een looptijd korter dan een jaar. Deze zijn te verdelen in:

a. Voorraden
b. Vlottende vorderingen (korter dan een jaar)
c. Liquide middelen
d. Overlopende activa

a. Voorraden	2018	2017
Totaal per 31 december	8.254.911	11.213.063

- Voorraden bestaan enkel uit bouwgronden in exploitatie.
- De bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen vervaardigingprijs, zoals aankoop, bouw en woonrijp maken, rente, administratie en beheerskosten.
- De rente voor de gronden in exploitatie is bij begroting vastgesteld op 2,5%.
- In de Notitie Grondexploitaties uit 2016 is de aanbeveling opgenomen dat, volgens het realisatiebeginsel, wanneer voldoende zekerheid voor winstnemen bestaat, de winst dan ook dient te worden genomen. Dit passen wij ook actief toe.
- Wanneer een verlies wordt voorzien, wordt hiervoor een verliesvoorziening gevormd.
- Wanneer het verwachte verlies voor een afzonderlijke exploitatie onder de € 5.000 blijft én deze exploitatie niet behoort bij de reeds beschikbare verliesvoorzieningen, wordt er geen aparte verliesvoorziening gevormd. De afwikkeling dient dan wel in volgende jaar plaats te vinden.
- De verliesvoorzieningen “Bedrijventerreinen” en “herziening woningbouwplanning” worden niet afzonderlijk negatief gepresenteerd onder de vlottende activa.
- Alle gronden in exploitatie worden gewaardeerd op netto contante waarde (NCW).
-

Verloop Gronden in exploitatie	Boek-waarde 1-1-2018	Investe-ringen	Des-investeringen	Boek-waarde 31-12-2018	Voorzien-ingen	Gecorr. Balans-waarde 31-12-2018	Resultaat 2018 Obv NCW (BBV Discon-teringsvoet)
De Rieze V + VI	4.302.924	595.668		4.898.592	677.520	4.221.072	-677.520
Hutten Noord	796.675	141.816	560.422	378.069	190.841	187.228	-190.841
Centrumplan Ulft	139.772	5.744		145.516	7.207	138.309	-7.207
Slawijkseweg	13.237	59.906	52.956	20.187		20.187	
Hofskamp Oost II	8.131.494	343.310	4.645.152	3.829.652		3.829.652	507.918
Eskopje **	-213.506	356.926	143.421	0		0	
Kromkamp	317.866	15.827		333.693	314.023	19.670	-314.023
Bomenbuurt Ulft **	-318.084	246.024	-72.059	0		0	
VVZ herziening Woningbouwplanning*					161.207		
Totaal	**13.170.380**	**1.765.221**	**5.329.892**	**9.605.709**	**1.350.798**	**8.254.911**	**-681.673**

*betreft aanvullende reservering voor onvoorziene en juridische kosten.

** Afgesloten per 31-12-2018

- Op grond van de BBV lichten wij hieronder per complex toe welke toekomstige uitgaven we nog gaan maken en welke opbrengsten we nog verwachten te realiseren.
- Uitgaven bestaan uit te maken kosten, verwachte kostenstijging en rente.
- De boekwaarde per 31-12-2018/1-1-2019 is het startpunt voor de verwachte eindewaarde.

Resultaat gronden in exploitatie	Boek-waarde 1-1-2019	Nog te realiseren kosten	Kosten-stijging	Rente	Nog te realiseren opbreng-sten	Resultaat op eind-waarde *	Resultaat op NCW ** per 1-1-2019
De Rieze V + VI	4.898.592	227.848	17.488	795.841	5.113.875	-825.894	-677.520
Hutten Noord	378.069	181.291	1.675	17.328	379.812	-198.551	-190.841
Centrumplan Ulft	145.516	103.176	1.233	5.401	247.975	-7.351	-7.207
Slawijkseweg	20.187	50.264	0	505	70.956	0	0
Hofskamp Oost II	3.829.652	394.971	11.430	183.180	4.969.020	549.787	507.918
Kromkamp	333.693	53.706	1.081	15.230	77.000	-326.710	-314.023
Totaal	**9.605.709**	**1.011.256**	**32.907**	**1.017.485**	**10.858.638**	**-808.719**	**-681.673**

Rentetoerekening op basis van:
* de omslagrente 2,5 %
** de vastgestelde disconteringsvoet van 2 %

b. uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar afzonderlijk opgenomen	2018	2017
Totaal per 31 december	2.574.256	4.369.540

Onder uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar afzonderlijk opgenomen hebben wij gedurende het boekjaar:

- Vorderingen op openbare lichamen
- Overige vorderingen op debiteuren
- Overige vorderingen op crediteuren
- Uitzettingen in de schatkist

- Alle vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
- Cliëntvorderingen van het voormalig ISWI, behorende bij onze gemeente, staan op onze balans onder de vorderingen openbare lichamen. Jaarlijks worden deze vorderingen door ons getoetst bij Laborijn.
- Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte kans op (deel) ontvangst van de vordering.
- Alle vorderingen, behoudens de gemeentelijke belastingen, worden afzonderlijk beoordeeld
  - De oninbaarheid van alle gemeentelijke belastingen < 2018 is bepaald op 75% van het openstaande totaal.
  - De oninbaarheid van alle gemeentelijke belastingen 2018 is bepaald op 25% van het openstaande totaal.

Berekening dubieuze debiteuren	Bedrag in voorziening
Algemene debiteuren	€ 5.425
Gemeentelijke belasting debiteuren	€ 173.060
Totaal	€ 178.485

- Schatkist bankieren is per 2014 verplicht.
- Ons drempelbedrag voor de schatkist bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal á € 93.814.000, groot € 703.605
- Als op een werkdag om 15:15 uur het saldo van de BNG bankrekeningen gezamenlijk boven het drempelbedrag komt, wordt het verschil automatisch afgeroomd richten de schatkist.

Schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
a. Op dagbasis buiten de schatkist gehouden middelen	51.792	162.087	103.924	15.967
b. Drempelbedrag	703.605	703.605	703.605	703.605
c. Ruimte onder het drempelbedrag b-a = positief	651.813	541.518	599.681	687.908
d. overschrijding van het drempelbedrag b-a = negatief	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
e. bedrag in de schatkist per einde kwartaal	1.008.214	1.297.514	246.977	0

Verloop vlottende vorderingen	Saldo 1-1-2018	Saldo 31-12-2018	Voorziening Oninbaarheid	Saldo 31-12-2018 Na aftrek voorziening
Vorderingen op openbare lichamen	1.123.708	1.073.853	0	1.073.853
Overige vorderingen op debiteuren	2.789.939	1.661.971	178.485	1.483.486
Overige vorderingen op crediteuren	455.895	16.917	0	16.917
Uitzetting in de Schatkist	0	0	0	0
Totaal	**4.369.540**	**2.752.741**	**178.485**	**2.574.256**

c. Liquide middelen	2018	2017
Totaal per 31 december	29.583	373.169

Onder liquide middelen worden gerekend:

- Positief banksaldi bij onze banken en interne kassen.
- We hebben een kredietfaciliteit van 10 miljoen bij de BNG. Per 2019 wijzigen diverse kredietvoorwaarden voor roodstand.
- Wij hebben op dit moment bankrekeningen bij:
  - Bank Nederlandse gemeenten
  - Rabobank
- Wij hebben op dit moment de volgende interne kas
  - Balie burgerzaken

Verloop Liquide middelen	Saldo 1-1-2018	Saldo 31-12-2018
Banksaldi	365.240	24.225
Kassaldi	7.929	5.358
	373.169	29.583

d. Overlopende activa	2018	2017
Totaal per 31 december	5.990.040	5.164.766

Onder overlopende activa worden gerekend:

- Nog te ontvangen bedragen:
  - Vorderingen die in het volgende boekjaar door ons worden verwerkt, maar waarvan de opbrengt ten gunste moet komen van het huidige boekjaar.
  - - we onderscheiden hierin 4 verschillende balansposten:
    a. nog te ontvangen bedragen (geen EU Rijk of overige overheden)
    b. Nog te ontvangen bijdragen van de EU
    c. Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk
    d. Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden
- Vooruit betaalde bedragen:
  - Facturen die wij aan het eind van het boekjaar ontvangen en verwerken in het huidige boekjaar, maar waarvan de last betrekking heeft op het volgende boekjaar.
- Overige overlopende activa.

Nog te ontvangen bedragen	Debiteuren > € 20.000
Afwikkeling BTW compensatiefonds 2018	Belastingdienst
Afrekening ICT samenwerking	Gemeente Doetinchem
Afrekening Sociaal Domein 2018	Berkel-B
Afrekening Sociaal Domein 2018	IJsselgroep
Afrekening Sociaal Domein 2018	Dr. Leo Kannerhuis
Afrekening Sociaal Domein 2018	Stichting GG-Net
Afrekening Sociaal Domein 2018	Stichting Marant
Nog te ontvangen bijdragen van de EU	
Geen mutaties	
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	
Toekenning vangnet uitkering 2017	Ministerie van Sociale Zaken
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	
Restant afwikkeling liquidatie voormalig ISWI	Laborijn
Vooruit betaalde bedragen	**Crediteuren > € 20.000**
Voorschot accountantscontrole 2018	Baker Tilly N.V.
Bijdrage 1e Kwartaal 2019	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers
Licentievergoeding cyclorama 2019	CycloMedia Technolagy B.V.
Bijdrage 2018-2020 voorschot 1e kwartaal 2019	Stichting Regionaal mediacentrum Regio8
Brandverzekering 2019	Raetsheren van Orden
Contributie 2019	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Bijdrage 2019	Stichting Platform Achterhoek Younited
Overige overlopende activa	**Vorderingen > 20.000**
Diverse belastingsuppleties voor zowel de omzetbelasting (OB) als het BTW compensatiefonds (BCF). Deze zijn allemaal ingediend in 2018 .	Belastingdienst

Verloop overlopende activa	Saldo 1-1-2018	Saldo 31-12-2018
Nog te ontvangen bedragen	4.225.364	5.226.051
Nog te ontvangen bijdragen van de EU	0	0
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	131.906	170.150
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	102.277	18.798
Vooruit betaalde bedragen	460.135	371.681
Overige overlopende activa	245.083	203.360
Totaal	**5.164.766**	**5.990.040**

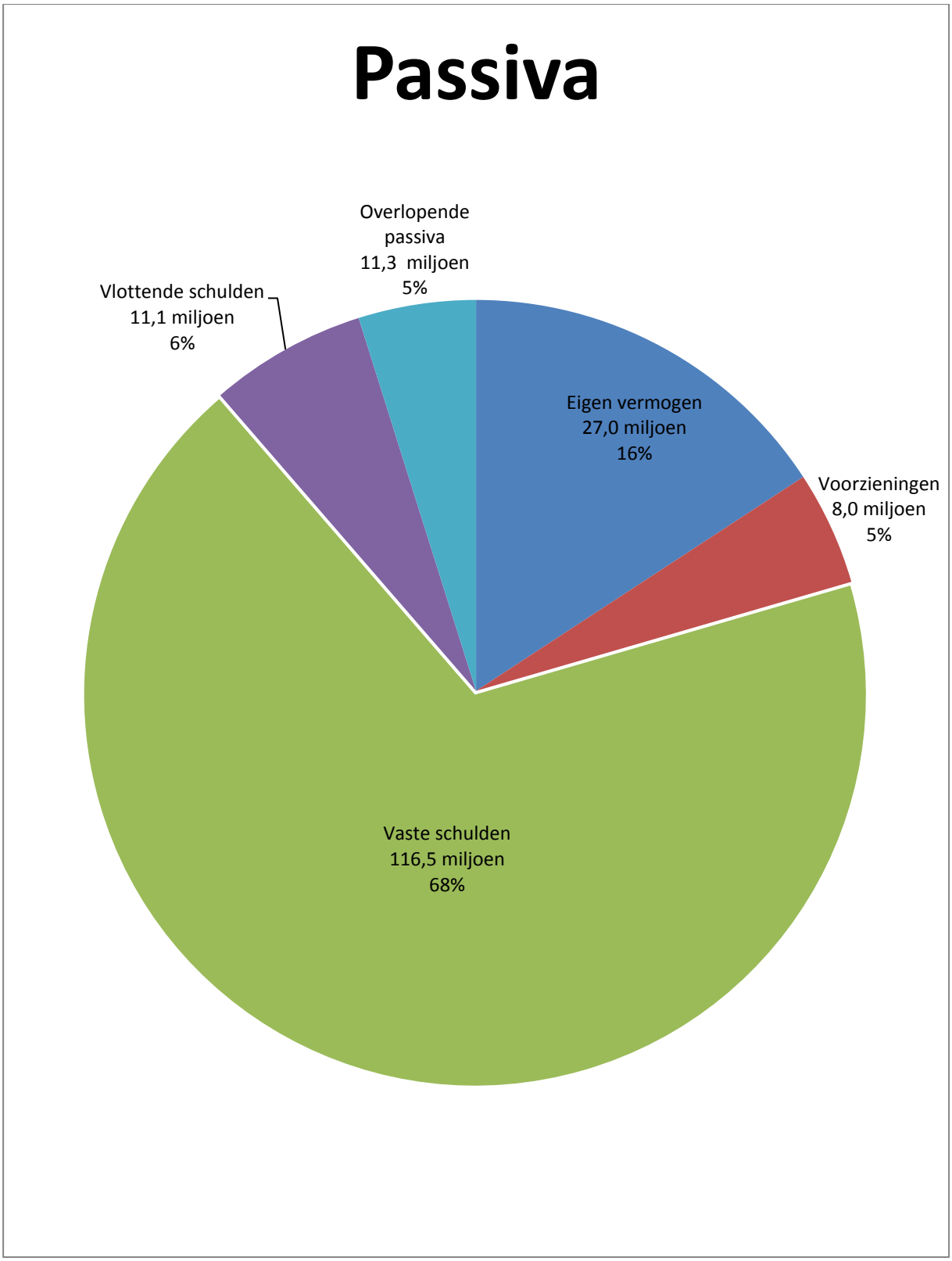
Passiva
Overlopende passiva 11,3 miljoen 5%
Vlottende schulden 11,1 miljoen 6%
Eigen vermogen 27,0 miljoen 16%
Voorzieningen 8,0 miljoen 5%
Vaste schulden 116,5 miljoen 68%

4.3 Vaste Passiva

De vaste passiva zijn het lang vermogen, waarmee de bezittingen zijn gefinancierd.
De vaste passiva bestaan uit eigen vermogen:

a. algemene reserve en rekening resultaat
b. bestemmingsreserves

én vreemd vermogen:

c. voorzieningen
d. vaste schulden

a. Algemene reserve inclusief rekening resultaat	2018	2017
Algemene Reserve	20.342.638	17.094.177
Rekeningresultaat *	2.746.100	2.948.460
Totaal per 31 december	**23.088.738**	**20.042.637**

- De algemene reserve is bedoeld om mogelijke risico's en fluctuaties in de exploitatiesfeer op te kunnen vangen.
- Het is een vermogensbestanddeel dat bedrijfseconomisch gezien vrij opneembaar is Conform de technische uitgangspunten van deze begroting wordt geen rente aan algemene reserve toegevoegd.
- Er wordt geen rente toegevoegd aan de algemene reserve.

Onttrekkingen	Besteding en besluit
100.000	• Nieuwe wijze van uitvoeren veldonderhoud voetbalvelden • Conform besluit 30 april 2016 • Onttrekking € 100.000 gedurende 10 jaren • Structurele onttrekking
Toevoegingen	**Besteding en besluit**
2.948.460	• Rekeningresultaat boekjaar 2017: • Conform besluit vaststelling jaarrekening, 5 juli 2018
400.000	• Toevoeging ter bevordering financiële positie • Conform raadsbesluit vaststelling begroting 2018-2021, 9 november 2017

*	Voorstel resultaatbestemming
475.000	• Toevoeging aan bestemmingsreserve gemeentelijke objecten
19.000	• Toevoeging aan bestemmingsreserve uitgestelde raadsbesluiten

b. Bestemmingsreserves	2018	2017
Totaal per 31 december	3.965.989	7.289.873

- Op grond van artikel 43 BBV wordt onder een bestemmingsreserve verstaan, een reserve waar door de gemeenteraad een specifieke bestemming aan is gegeven.
- Op grond van artikel 54 BBV wordt in dit overzicht de aard en reden van de reserve weergegeven.
- Er wordt geen rente bijgeschreven aan de bestemmingsreserves.

Reserve	Doel, rentebijschrijving en duur van de reserve
Begraafrechten	• Egalisatie schommelingen in de tarieven voor begraafrechten • Jaarlijkse mutaties, dotatie van de jaarlijks ontvangen afkoopsommen onderhoud graven en onttrekking van de kosten van begraafplaatsen
Cultuurcluster	• Dekking deel jaarlijkse bijdrage aan exploitatie DRU Cultuurfabriek • Vorming vanuit in 2007 extra ontvangen 1,45 miljoen dividendgelden van de Bank Nederlandse Gemeenten en 1,25 miljoen bijdrage vanuit bouwgrondexploitatie Centrumplan Ulft • Structurele onttrekking tot en met 2020
Opleiding en ontwikkeling personeel	• Dekking niet begrote kosten ten gunste van het personeel • Vorming vanuit in 2012 ontvangen gelden uit liquidatie IZA • Na onderhandelingen met het plaatselijk Georganiseerd Overleg (GO) wordt gedurende 2018 en 2019 in totaal € 25.000 ingezet voor fruit voor het personeel, € 125.000 is uitbetaald aan het personeel • Incidentele onttrekking conform doel
Uitgestelde raadsbesluiten	• Dekking kosten uitgespaarde bestedingen gemeenteraad , griffie en de rekenkamercommissie. • Incidentele onttrekking conform doel • Voorstel om middels resultaatbestemming € 19.000 toe te voegen
PMO en risico inventarisatie	• Dekking kosten voor een periodiek arbeids- en geneeskundig onderzoek en een 4 jaarlijkse risico inventarisatie en de gevolgen daarvan. • Incidentele onttrekking conform doel
Gemeentelijke objecten	• Dekking grote onderhoudskosten en extra bouwkundige aanpassingen aan onze gemeentelijke panden. • Jaarlijkse dotatie vanuit het onderhoudsbudget van de diverse panden • Structurele onttrekking conform doel • Voorstel om middels resultaatbestemming € 475.000 toe te voegen
Sociaal Domein	• Dekking aanvullende (transitie) kosten binnen het Sociaal Domein • Beleid conform nota's "Voorbij de zure appel" en "Samen, voor elkaar" • Vorming vanuit diverse onbestede Sociaal Domein reserves en budgetten vanaf 2014 tot heden • De bestemmingsreserves Sociaal veranderagenda en Klijnsmagelden zijn bij raadsbesluit jaarrekening 2017 hieraan toegevoegd • Incidentele onttrekking en bijschrijving conform doel en afspraak

Huisvesting onderwijsgebouwen	• Dekking grote onderhoudskosten overtollige schoolgebouwen en gymzalen • Dekking diverse onderzoeken mogelijkheden bestaande schoolgebouwen • Vorming conform raadsvoorstel jaarrekening 2014 • Incidentele onttrekking conform doel • Jaarlijkse bijdrage van Essentius, verhuur deel Humanitas
Breedband buitengebied Achterhoek	• Dekking kosten van onder regie van de gemeente uit te voeren vraagbundeling teneinde een zo hoog mogelijk aanvangsdeelname door bewoners in het zogenoemde "witte" buitengebied te bewerkstelligen • Incidentele onttrekking conform doel
Reserves die zijn vervallen of volledig besteed zijn	**Oorspronkelijk doel**
Onderhoud openbaar groen	• Wijziging bestemming en benaming bij vaststelling jaarstukken 2017 • Dekking kosten incidenteel gemeente breed groenonderhoud • Incidentele onttrekking conform doel
Vereveningfonds DRU	• Dekking incidentele tegenvallers in het traject om van het totale DRU-industriepark een structureel succes te maken. • Incidentele onttrekking conform doel
Veranderkapitaal	• Dekking kosten investering organisatieontwikkeling, CAP Gemini onderzoek loongebouw/functiehuis • Vorming conform raadsvoorstel begroting 2016 - 2019 • Incidentele onttrekking conform doel
Reserve wegen en verlichting	• Vorming bij jaarrekening 2016 wegens niet doorgaan van de voorziening • Dekking doorgeschoven onderhoud 2018 aan wegen en verlichting • Incidentele onttrekking conform doel

Verloop algemene en bestemmingsreserves	Saldo 1-1-2018	Mutaties binnen reserves	Toevoeging	Onttrekking Incidenteel	Ont-trekking Structureel	Saldo 31-12-2018
Algemene Reserve	17.094.178		3.348.460		100.000	20.342.638
Bestemmingsreserves						
Begraafrechten	246.625		37.287			283.912
Cultuurcluster	270.052				125.000	145.052
Opleiding en ontwikkeling personeel	150.280			137.042		13.238
Uitgestelde raadsbesluiten	66.642					66.642
PMO en risico inventarisatie	108.695			70.308		38.387
Gemeentelijke objecten	897.973		285.833	409.815		773.991
Sociaal Domein	4.387.469	299.500		2.447.703		2.239.266
Huisvesting Onderwijsgebouwen	335.160		16.643	25.381		326.422
Breedband buitengebied Achterhoek	79.081					79.081
Vervallen / Volledig besteed						
Onderhoud openbaar groen Ulft	26.845			26.845		0
Vereveningfonds DRU	121.388			121.388		0
Veranderkapitaal	12.201			12.201		0
Reserve wegen en verlichting	287.964			287.964		0
Sociaal veranderagenda *	252.500	-252.500				0
Klijnsmagelden *	47.000	-47.000				0
Totaal	**24.384.052**	**0**	**3.688.223**	**3.538.647**	**225.000**	**24.308.627**

c. Voorzieningen	2018	2017
Totaal per 31 december	8.031.042	8.637.446

- Voorzieningen worden gevormd wegens:
    - verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs valt in de schatten.
    - op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten.
    - kosten die in een volgend dienstjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren
- Voorzieningen moeten precies de omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's.
- De toereikendheid van de voorzieningen wordt beschreven in op te stellen beheersplannen.
- De beheersplannen moeten regelmatig geactualiseerd worden.
- Indien een voorziening niet meer op pijl is moet er extra gedoteerd worden.
- Indien de voorziening een overschot kent, moet dit vrijvallen ten gunste van de exploitatie.
- De hoogte van de pensioenverplichtingen van (voormalig) wethouders wordt jaarlijks actuarieel berekend. De verplichtingen zijn gewaardeerd op contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

Op grond van artikel 55 BBV wordt in dit overzicht de aard en reden van de voorziening weergegeven.

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	Doel en overige informatie
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	• Ter bekostiging van wachtgeldverplichtingen voormalig personeel • Berekening op basis van werkelijk betaald wachtgeld x aantal jaren dat de verplichting loopt
Pensioenverplichting voormalig wethouders	• Ter bekostiging van pensioenverplichtingen (voormalig) wethouders • Raet maakt jaarlijks een actuariële berekening waaruit de omvang van de reservering per persoon blijkt
Wachtgeldverplichting voormalig bestuur	• Ter bekostiging van wachtgeldverplichtingen voormalig personeel • Berekening op basis van werkelijk betaald wachtgeld x aantal jaren dat de verplichting loopt • Aanvullende dotatie, conform 2e BERAP 2018
Verlies regionaal bedrijventerrein A 18	• Ter bekostiging verwacht nadelig saldo bedrijventerrein A18 • De gemeente Doetinchem actualiseert de grondexploitatie. Op basis van het geprognosticeerde eindresultaat wordt de hoogte bepaald • Dit jaar is er een deel vrijgevallen op basis van de oude systematiek. Besloten was dat het noordelijk deel van BP A18 uit exploitatie werd gehaald en financieel zou worden gesaneerd, maar nu in tegenstelling tot de koers van een jaar geleden, toch weer (gedeeltelijk) in 2019 in exploitatie wordt genomen. De reden hiervoor is de toenemende vraag naar (grote) bedrijfskavels, de concrete belangstelling en een daadwerkelijke verkoop op het noordelijk deel. • Vanwege voorschriften is er voor gekozen het noordelijk deel gefaseerd in exploitatie te nemen en gefaseerd toe te voegen aan de actieve grondexploitatie van het A18 Bedrijvenpark (zuidelijk deel). • Het deel van de verliesvoorziening voor een bedrag van € 1.233.278,-- van de gemeente Oude IJsselstreek voor het noordelijk deel kan nu nog niet vrijvallen. Het weer in exploitatie nemen van het noordelijk deel in 2019 heeft geen betrekking op de feitelijke situatie per balansdatum 31-12-2018. • Voor de jaarrekening 2018 is uitsluitend de grex van het zuidelijk deel van belang. Door een sterke verbetering van het verwachte exploitatieresultaat neemt het tekort af en kan voor onze gemeente met een verliesvoorziening van ruim € 43.000,-- worden volstaan. • Nadat de grondexploitatie voor het BP A18 (zuid +1e fase noord) is vastgesteld, kan de voorziening voor het noordelijk in het boekjaar 2019 geheel vrijvallen. Tegelijkertijd moet er een nieuwe voorziening worden getroffen voor de aangepaste grex. • Het deel van de gemeente Oude IJsselstreek in de verliesvoorziening voor noord en zuid bedroeg € 1.622.111,--. Gelet op bovenstaande neemt deze verliesvoorziening af met € 345.199,-- en bedraagt voor het boekjaar 2018 in totaal nog € 1.276.912,--. • Het risicoaandeel van onze gemeente voor het zuidelijk deel voor het boekjaar 2018 bedraagt € 64.000,-- en de risico's voor het noordelijk deel worden als nihil beschouwd omdat daarvoor tenslotte de gehele verliesvoorziening gehandhaafd blijft.
Onderhoudsegalisatie	**Doel en overige informatie**
Niet aanwezig per 31-12-2018	• Egalisatie van de jaarlijkse kosten voor groot onderhoud
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	**Doel en overige informatie**
Bufferfonds riolering	• Egalisatie van de rioleringstarieven • Beheersplan betreft Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2017 – 2020 • Onttrekking van de jaarlijkse exploitatie uitgaven riolering • Compensatie van het kwijtgescholden rioolcomponent binnen de gemeentelijke belastingen • Dotatie van de jaarlijkse rioolrechten

Verloop voorzieningen	Saldo 1-1-2018	toevoeging	Aanwending	vrijval	Saldo 31-12-2018
Verplichtingen, verliezen en risico					
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	189.960	103.918	141.982		151.896
Pensioenverplichting voormalig wethouders	3.981.445		117.564	481.637	3.382.244
Wachtgeldverplichting voormalig bestuur	1.737.863	483.417	381.432		1.839.848
Verlies regionaal bedrijventerrein A 18	1.622.097			345.185	1.276.912
Onderhoudsegalisatie					
Niet aanwezig per 31-12-2018	0				0
Door derden beklemde middelen met specifieke aanwendingsrichting					
Bufferfonds riolering	1.106.081	4.367.206	4.093.145		1.380.143
Totaal	**8.637.446**	**4.954.541**	**4.734.123**	**826.822**	**8.031.042**

d. Vaste schulden	2018	2017
Totaal per 31 december	**116.529.175**	**116.900.368**

- De vaste schulden zijn schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer.
- Langlopende Leningen worden afgesloten met een vast rente percentage gedurende de gehele looptijd.
- De looptijd van de lening wordt contractueel vastgelegd, vervroegde aflossing is niet mogelijk.
- Onze voorkeur gaat uit naar een maandelijkse betaling van de rente en aflossing.
- Onder de vaste schulden worden ook de ontvangen waarborgsommen gerekend.
  - Alle waarborgsommen ouder dan 2007 zijn dit jaar afgeboekt.

Afgelopen jaar zijn er 2 langlopende geldleningen afgesloten.

Geldverstrekker	Looptijd en rentepercentage
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	**Lening 1** • Hoofdsom 5 miljoen • Ingaande 2 juli 2018 • Rente 0,539% • Looptijd 10 jaar **Lening 2** • Hoofdsom 10 miljoen • Ingaande 31 december 2018 • Rente 0,65% • Looptijd 10 jaar

Verloop vaste schulden	Saldo 1-1-2018	Opgenomen	Aflossing /afboeking	Betaalde rente	Saldo 31-12-2018
Leningen van binnenlandse banken en overige Financiële instellingen	116.866.971	15.000.000	15.339.246	2.964.248	116.527.725
Waarborgsommen	33.397	200	32.147	0	1.450
Totaal vaste schulden	**116.900.368**	**15.000.200**	**15.371.393**	**2.964.248**	**116.529.175**

4.4 Vlottende Passiva

De vlottende passiva bestaan uit de kortlopende vorderingen. Deze bestaan uit:

a. Netto vlottende schulden
b. Overlopende passiva

a. Netto vlottende schulden	2018	2017
Totaal per 31 december	11.130.387	12.356.535

Netto vlottende schulden zijn schulden met rentetypische looptijd van korter dan één jaar.
Onder de vlottende schulden worden gerekend:

- Saldi diverse banken.
- Kasgeldleningen.
- Crediteuren (wanneer het openstaande creditbedrag per crediteur hoger is dan de openstaande schuld bij dezelfde crediteur worden deze openstaande bedragen gezien als vlottende vordering).
- Rekening courant met Stichting Idinkbos en Paasberg.

Kasgeldlening	Looptijd en rentepercentage
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	• Eind 2018 is er één kasgeldlening aangetrokken • Hoofdsom € 7.000.000 • Looptijd 20 december 2018 tot en met 10 januari 2019 • 0% rente
Saldi diverse banken	**Toelichting**
Bank Nederlandse gemeenten	• Tijdelijke roodstand op diverse BNG rekeningen
Crediteuren	**Openstaand saldo**
	• Ultimo april is alles betaald • € 16.917 saldo creditfacturen staan gepresenteerd bij de debiteuren
Rekening courant Stichting Idinkbos & Paasberg	**Toelichting**
	• Verantwoordelijkheid voor deze boekhouding ligt bij het bestuur van de stichting • Jaarrekening 2018 is door de gemeente zelf opgesteld • Bij ontbinding van de stichting komen de overblijvende gelden, minus af te wikkelen verplichtingen, ten gunste van de gemeente

Verloop vlottende schulden	Saldo 1-1-2018	Saldo 31-12-2018
Kasgeldleningen	10.000.000	7.000.000
Saldi diverse banken	8	580.620
Crediteuren	2.320.568	3.531.502
Rekening courant Stichting Idinkbos & Paasberg	35.959	18.265
Totaal vlottende schulden	**12.356.535**	**11.130.387**

b. Overlopende passiva	2018	2017
Totaal per 31 december	8.316.756	11.330.447

Onder overlopende passiva wordt verstaan:

- Van derden verkregen middelen.
  - Wij ontvangen (rijks) uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Wanneer na verloop van tijd de gelden niet geheel of conform bestedingsdoel zijn besteed, dienen deze terugbetaald te worden aan de verstrekker.
  - Wanneer wij een investeringssubsidie ontvangen, maar de uitgaven op deze investering blijft achter, wordt het restant geboekt op deze balanspost. Anders zou er namelijk sprake zijn van een negatieve kapitaallast.
  - we onderscheiden hierin 3 verschillende balansposten:
  a. Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk
  b. Vooruit ontvangen bedragen van overige overheden
  c. Vooruit ontvangen van derden verkregen middelen
- Vooruit ontvangen bedragen.
  - Wanneer wij in het huidige boekjaar bedragen ontvangen die bestemd zijn voor het volgende boekjaar, komen die gelden niet in de exploitatie terecht, maar worden ze geboekt op deze balanspost.
- Nog te betalen bedragen.
  - Wanneer een werk of dienst is geleverd in het huidige boekjaar, maar de factuur of afrekening volgt pas in het boekjaar erop, komen dergelijke verplichtingen terecht onder deze balanspost.
- Egalisatiefonds verhuur voormalig gemeentehuis Varsseveld
- Overige overlopende passiva.

Van derden verkregen middelen	Vestrekker van de subsidie en het bestedingsdoel
Bijdragen van het Rijk	
OAB-Onderwijs achterstandenbeleid < 2019	• Rijksgelden vanuit Ministerie van Onderwijs • Periode 2011 tot en met 2018 • De gelden moeten besteedt worden aan: - Afspraken over voor- en vroeg schoolse educatie - Daadwerkelijke vroeg schoolse educatie - Overige activiteiten voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal • Afrekening middels Sisa
Bijdragen van overige overheden	
Opstellen Klimaat- en Dubobeleid	• Provinciale gelden • Eerste vorming vanuit overgebleven gelden in 2011, afwikkeling volgt in 2019. • De gelden zijn dit jaar ingezet om duurzaamheidinitiatieven van de bevolking te kunnen realiseren
Stimulering goedkope woningbouw	• Provinciale gelden • De gelden worden ingezet om de dreiging van een tekort in het aanbod van woningen in het betaalbare segment tot halt te brengen • Uit deze gelden worden o.a. de uitvoeringskosten en kapitaallasten van onze starters- en duurzaamheidleningen bij het SVN
Steengoed voor de Sluis	• Provinciale gelden • Uitkering in het kader van het programma Steengoed benutten • De gelden zijn ingezet om het pand aan de F.B. Deurvorststraat 2 te ver-/nieuwbouwen in zoveel mogelijk oude stijl.

Huisvesting statushouders	• Herbestemming Stimuleringsgelden goedkope woningbouw (SGW) • De tijdelijke woonvoorzieningen van extra statushouders brengt met een exploitatieduur van 10 jaar extra kosten met zich mee. Wij en Wonion nemen hiervoor gezamenlijk de verantwoordelijkheid.
Achterhoek in beweging, gezonde jeugd	• Provinciale gelden • Project in het kader van de stimulering gezonde jeugd • Het doel is door middel van interventies het overgewicht bij jeugd in onze gemeente te verminderen. • Slotuitkering vanuit stimuleringsbudget na indienen eindrapportage
Achterhoek in beweging, 2017-2019	• Gezamenlijk initiatief met 7 buurgemeenten en maatschappelijke partners (Achterhoek in Beweging) • Project in het kader van de sport- en gezondheidsstimulering • Thema's; Open club – vitale sportparken, gezonde jeugd, uniek sporten, vitaal ouder worden en talent ontwikkeling
Huurverplichting voormalig ISWI pand	• Onderdeel van de totale liquidatie van het voormalige ISWI. • De gelden zijn besteedt aan de huursom die wij moeten betalen. • Pand Frank Daamenstraat is begin november door ons aangekocht. • Overtollige gelden zijn vrijgevallen, conform raadsvoorstel 18RVS0044.
Landschapsbeleidsplan OMD	• Provinciale gelden • Project in het kader van natuur en landschap • Doelstellingen zijn het verstreken van het landschap en cultuurhistorie, vergroten van de beleefbaarheid van en de betrokkenheid bij het landschap
Vrij liggend fietspad Zelhemseweg Varsseveld	• Provinciale gelden • Programma regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer • Realisatie vrij liggend tweerichtingenfietspad langs de Zelhemseweg
Fietsvoorzieningen Zelhemseweg Varsseveld	• Provinciale gelden • Project dat de fietsveiligheid op de Zelhemseweg moet verbeteren - Reconstructie van de kruising Zelhemseweg - Leeuwerikstraat - Aanbrengen van suggestiestroken op de Zelhemseweg, vanaf nieuwe rotonde tot aan rotonde Doetinchemseweg
Bijdragen van derden	
Windmolenpark den Tol, Netterden	• Bijdrage van Windpark Netterden Azewijn B.V.. • Gelden zijn besteedt conform doel, ter verbetering van het landschap.
Landschapsontwikkelingsplan	• Bijdrage van Firma Jansen-Blokhuizen • Bijdrage Tiggelovend-Kok Vastgoed B.V. • Vereveningsbijdrage ter compensatie in ruimtelijke kwaliteit als tegenprestatie van het verlenen van medewerking voor uitbreiding van de bedrijfsbebouwing • Uitvoering binnen het landschapsontwikkelingsplan
Nedvang	• Uitbetaling door stichting Afvalfonds verpakkingen • Uitvoering project zwerfafval afsluiting 2013 – 2017 • Definitieve vaststelling van het bedrag na indienen eindverantwoording

Verloop van derden verkregen middelen * Vooruit ontvangen bedragen	Saldo 1-1-2018	Toevoeging	Aanwending	Vrijval/ Terug betaling/ correctie	Saldo 31-12-2018
Bijdragen van het Rijk					
OAB-onderwijs achterstandenbeleid < 2019	279.342		279.342		0
Bijdragen overige overheden					
Opstellen Klimaat- en Dubobeleid	13.744		13.744		0
Stimulering goedkope woningbouw	462.083	57.066	49.119		470.030
Steengoed voor de Sluis	120.000		120.000		0
Huisvesting statushouders	108.685		33.058		75.627
Achterhoek in beweging, gezonde jeugd *	43.868		3.187	-13.308	27.373
Achterhoek in beweging, 2017-2019 *	58.300	333.410	158.740	13.308	246.278
Huurverplichting voormalig ISWI pand	658.185		161.608	-496.577	0
Landschapsbeleidsplan OMD	15.809		1.955		13.854
Vrij liggend fietspad Zelhemseweg Varsseveld	29.846		29.846		0
Fietsvoorziening Zelhemseweg Varsseveld	0	45.886			45.886
Bijdragen van derden					
Windmolenpark den Tol, Netterden	20.000		20.000		0
Landschapsontwikkelingsplan	50.000	92.580			142.580
Nedvang	0	197.935			197.935
Totaal	**1.859.863**	**726.877**	**870.599**	**-496.577**	**1.219.562**

*In de jaarrekening 2017 zijn per abuis de aanwending en de toevoeging van beide regelingen omgekeerd gepresenteerd. Achterhoek in de beweging, gezonde jeugd kende uiteindelijk een aanwending van € 5.200 en aan Achterhoek in beweging, 2017- 2019 moest € 8.108 worden toegevoegd. Dit wordt hierbij gecorrigeerd.

Vooruit ontvangen bedragen	>€ 20.000
	• Geen mutaties boven de € 20.000
Nog te betalen bedragen	**Crediteuren > € 20.000**
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Karakter kind en jeugd psychiatrie
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Ozonzorg
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Parnassia groep
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting jeugdbescherming Gelderland
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting Zozijn Zorg
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting Arora
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Zorgplus B.V.
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Medipoint
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Ambiq
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Autimaat
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Berkel-B
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	De Kroon zorginstelling B.V.
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	De Lichtenvoorde
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Den Besselder
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Dushi-huis
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	IJsselgroep
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Lindenhout
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Pactum jeugd en opvoedhulp
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Pluryn Hoenderloo groep
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Sa-Net wonen B.V.
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting de Driestroom
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting Horizon
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting Seyscentra
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting Timon
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	William schrikker Jeugdbescherming
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Estina
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting S'Heerenloo groep
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Het Liessenhuus
Afrekening zorg Sociaal Domein 2018	Stichting GG-net
Bouw en woonrijpmaken Hutten-Zuid	Dusseldorf infra, sloop en milieutechniek
Rioolinspectie en reiniging 2018	Remondis Dusseldorf rioolservice
Bijdrage statushouders 2018	Stichting Wonion
Detachering december	Laborijn
Afwikkeling bijzondere bijstand 2018	Laborijn
Detachering week 23-51	BUHA
Afrekening gemeenschappelijke regeling 2018	VNOG
Af te dragen buitenlandse BTW	Belastingdienst
Uitvoering jongerenwerk en bijdrage Joy	Stichting Radar
Egalisatiefonds verhuur voormalig gemeentehuis	
Stichting Sensire	• Huurovereenkomst voor 10 jaar • Huursom: € 160.000 per jaar + indexering vanaf 2017 • Er is de eerste jaren van de overkomst meer huur betaald dan de jaarlijkse huursom. Nu gaan ze minder huur betalen en wordt dit fonds aangesproken voor het verschil.
Overige overlopende passiva	**verplichtingen > € 20.000**
Loonheffing december	Belastingdienst
Omzetbelasting 4e kwartaal 2018	Belastingdienst
Sociale en pensioenpremies december	ABP

Verloop overlopende passiva	Saldo 1-1-2018	Saldo 31-12-2018
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk *	279.342	0
Vooruit ontvangen bedragen van overige overheden *	1.510.521	879.047
Vooruit ontvangen van derden verkregen middelen *	70.000	340.515
Vooruit ontvangen bedragen	1.152	11.650
Nog te betalen bedragen	7.111.136	4.884.820
Egalisatiefonds verhuur voormalig gemeentehuis Varsseveld	552.200	460.456
Overige overlopende passiva	1.806.096	1.740.268
Totaal overlopende passiva	**11.330.447**	**8.316.756**

*zie hierboven gepresenteerde verloopoverzichten

Hoofdstuk 5 Waarborgen en garanties

- Conform artikel 50 van de BBV wordt aan de passiefzijde van de balans buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borg of garantstellingen zijn verstrekt .
- Het onderdeel woningbouw betreft een achtervang positie die de gemeente heeft ten aanzien van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

Onderstaande borg en garantstellingen zijn op dit moment bekend bij de gemeente

Geldnemer en besluitdatum	Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	%	Restantbedrag 1-1-2018	Restantbedrag Per heden
Woningbouw Diverse data	Achtervang WSW	185.378.000	50%	81.163.253	76.848.989
Hypotheken particulier Diverse data	Achtervang hypotheken	7.991.684	100%	1.959.174	1.618.648
Vitens 28 februari 1962	Rente en aflossing geldlening	189.200.000	3,15%	221.286	202.955
Bibliotheek Achterhoekse Poort 28 maart 1972	Bouw bibliotheek Gendringen	90.679	100%	29.714	24.599
Stichting Sportbelangen Etten 30 mei 1996	Onderhoud Sportzaal	22.689	100%	4.159	0
Stichting Stadsherstel Terborg 8 juli 2008	Opknappen panden centrum Terborg	220.000	100%	80.000	80.000
S.D.O.U.C. 12 juli 2013	Nieuwe kleedkamers	60.000	100%	45.600	43.200
S.D.O.U.C. 30 november 2013	Kunstgrasvelden	150.000	100%	60.000	45.000
Regio 8, voormalig optimaal FM 12 mei 2013	Bouwkundige investeringen	400.000	100%	400.000	400.000
Stichting DRU-Cultuurfabriek 28 augustus 2013	Aanschaf inventaris	1.350.000	100%	270.000	135.000
Stichting DRU-Cultuurfabriek 7 november 2013 *	Kredietgarantie	600.000	100%	600.000	600.000
Stichting Westendorphuus 28 februari 2016	Verbouw Westendorphuus	470.520	100%	414.057	395.237
Stichting Westendorphuus 19 april 2018	Verbouw (aanvullend) Westendorphuus	130.000	100%	0	130.000
Schuttersgilde St. Joris 29 mei 2016	Bouw clubgebouw	275.000	100%	206.250	192.500
Stg. buurtschapshuis Heelweg 12 juli 2017 **	Verbouw buurtschapshuis	148.000	100%	0	0
AGEM gemeentelijke energie 17 oktober 2017	Voorfinanciering inkoop energie	143.440	100%	143.440	143.440
Totaal		**386.630.012**		**85.596.936**	**80.859.569**

*Vanaf 2019 is er de nieuwe stichting DRU-Industriepark. De kredietgarantie gaat naar verwachting onder de zelfde voorwaarden worden voortgezet.

**Eind 2018 is er nog geen lening aangetrokken door de stichting. De verwachting is dat er in 2019 definitief een lening wordt aangetrokken binnen de garantstelling.

Hoofdstuk 6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen en vorderingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

- Conform artikel 53 van de BBV presenteren wij alle belangrijke meerjarige financiële verplichtingen die niet uit de balans blijken.
- Meerjarig afgesloten contracten kennen over het algemeen meerjarige financiële verplichtingen.
- Van deze verplichtingen benoemen we het bedrijf, omschrijving van de aard van de verplichting, het jaar waarin het contract eindigt en een schatting van het financiële effect.
- We benoemen alle partijen waarbij we voor minimaal 3 jaren, jaarlijks verplichtingen zijn aangegaan.
- Subsidiecontracten inzake en WMO en jeugdzorg zijn niet meegenomen.
- We benoemen alleen de verplichtingen met een totale netto waarde van € 50.000 of meer per jaar.

Onderstaande meerjarig afgesloten contracten zijn op dit moment bekend bij de gemeente.

bedrijfsnaam	Omschrijving van het contract	Jaar einde contract	Financieel effect per jaar
Gemeente Winterswijk	ZOOV groepsgewijze vervoer	2019	>1.800.000
Gemeente Doetinchem	ICT samenwerking	Onbepaald	>1.300.000
Twentse Weg en wegenbouw TWW	Onderhoud asfaltverharding	2020	>1.300.000
Laco Recreatie BV	Exploitatie complex de Paasberg	2026	>800.000
BUHA BV	Afvalinzameling	2020	>600.000
De Groenmakers	Onderhoud groen en sportvelden	2025	>500.000
Driessen BV	Payrolling inhuur personeel	2020	>400.000
ZIUT BV	Onderhoud openbare verlichting	2019	>400.000
Optisport Oude IJsselstreek B.V.	Exploitatie complex IJsselweide	2026	>400.000
SITA afvalstroommanagement	Verwerking en transport restafval	2021	>300.000
Liander	Netbeheer	Onbepaald	>250.000
AGEM	Levering gas en elektriciteit	Onbepaald	>250.000
Stichting Aktief	Kringloop	2019	>250.000
Ter Horst Recycling B.V.	Papierinzameling	2019	>200.000
Centric Netherlands B.V.	ICT	Onbepaald	>200.000
Reha Sportbeheer B.V.	Exploitatie complex van Pallandt	2024	>200.000
APG	Pensioenen en premies	Onbepaald	>200.000
Stichting Wonion	Huur diverse woningen en gymzalen	Onbepaald	>100.000
BWaste international B.V.	Onderhoud ondergrondse containers	2028	>100.000
Dirkzwager advocaten en notaris N.V.	Huisadvocaat	2020	>100.000
Raetsheren van Orden	Verzekering opstallen	2021	>100.000
Peer Civiel BV	Inhuur personeel	2020	>100.000
Mabeon schoon Achterhoek	Schoonmaak gemeentelijke gebouwen	2020	>80.000
SMQ projecten B.V.	Advisering WOZ	2020	>80.000
Mintlab B.V.	Zaaksysteem	Onbepaald	>80.000
SOPOIJ	Oud Papier inzameling	2019	>80.000
Start People B.V.	Inhuur personeel	2020	>70.000
SUEZ recycling en recovery	Verwerking en transport afval	2021	>60.000
Stichting vluchtelingen Oost Ned.	Begeleiding inburgering	2019	>60.000
Gelders Genootschap	Adviezen welstand	Onbepaald	>50.000
Eurobins B.V.	Levering minicontainers	2021	>50.000
Roxit	Licentiekosten Software squit	Onbepaald	>50.000

Niet uit de balans blijkende vorderingen

- Op grond van de BBV zijn wij verplicht om niet uit de balans blijkende vorderingen te presenteren.
- Wij presenteren alle meerjarige overeenkomsten met een opbrengst waarde van meer dan € 5.000 per jaar.

Onderstaande meerjarig afgesloten overeenkomsten zijn op dit moment bekend bij de gemeente.

bedrijfsnaam	Omschrijving van het contract	Jaar einde contract	Financieel efect
Stichting DRU-Industriepark	Huur 4 panden op het DRU complex	2023	>475.000
Laco Recreatie N.V.	Huur Paasbergcomplex	2024	>450.000
Optisport Oude IJsselstreek B.V.	Huur sportcomplex IJsselweide	2026	>350.000
Netterden zandwinning	Compensatie zand- grindwinning	2033	>50.000
Azora	Huur Keurkamer Ulft	2028	>30.000
Azora	Huur Wienwaarden Terborg	2021	>20.000
Novec	Recht van opstel Antennemasten	2035	>20.000
Stichting IJzersterk Ondernemen*	Huur pand Frank Daamenstraat	2020	>5.000
Connexxion Ambulance service B.V.	Huur deel brandweergarage Varsseveld	2020	>5.000
GJH Vastgoed B.V.	Recht van opstal Tankstation Oversluis	2025	>5.000
T-Mobile	Recht van opstal Antennemast	2032	>5.000
Physique	Recht van erfpacht Paasberg	2044	>5.000
Restaurant Engbergen	Recht van Erfpacht Engbergen	2051	>5.000

* Ingroeimodel huuropbrengsten

Hoofdstuk 7 Algemene dekkingsmiddelen + onvoorzien

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

- Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bestedingsdoel en zijn vrij te besteden.
- De Algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Oude IJsselstreek bestaan uit:
  - Gemeentelijke heffingen die niet bestedingsgebonden zijn
  - De Algemene uitkering vanuit het gemeentefonds
  - Bijdragen uit zand- en grindwinning
  - Rente uit de achtergestelde lening van de Vitens
  - Dividenden vanuit onze aandelenpakketten.
- Dividendopbrengsten worden als opbrengst genomen op het moment zij betaalbaar zijn gesteld.

Lokale heffingen	Realisatie 2018	Raming 2018 na wijziging	Raming 2018 voor wijziging
Toeristenbelasting	146.553	142.500	142.500
Onroerende zaakbelastingen	8.004.451	7.972.000	7.922.000
Algemene uitkering			
Algemene uitkering 2018	58.169.010	58.700.501	57.355.923
Algemene Uitkering 2017	15.540	0	0
Algemene Uitkering 2016	42.165	0	0
Dividenden			
Bank Nederlande Gemeenten	408.493	409.000	174.000
Alliander	388.230	389.000	444.000
Vitens	132.188	135.000	135.000
Overige			
Bijdragen zand- en grindwinning	54.625	50.600	50.600
Rente Achtergestelde geldlening	12.031	13.285	13.285

Onvoorzien

- In de primitieve begroting is onder hoofdstuk Financiële positie een post voor onvoorzien opgenomen.
- Werkelijke uitgaven ten laste van onvoorzien worden functioneel verantwoord.
- De hoogte van deze post is niet voorgeschreven.
- De post onvoorzien is geraamd op € 2,50 per inwoner, te weten € 98.663.
- Onvoorziene kosten moeten bestaan uit de volgende 3 criteria:
  - Onvoorzienbaar
  - Onvermijdbaar
  - Onuitstelbaar

Begrotingswijzigingen ten laste van onvoorziene uitgaven	Bedrag
Opstellen gebiedsvisie Centrum Varsseveld	15.000
Restant 31 december 2018	83.663

Hoofdstuk 8 Toelichting op baten en lasten

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording wordt het jaarresultaat als volgt gepresenteerd:

- Allereerst wordt het resultaat van de gerealiseerde baten en lasten en het totaal van de algemene dekkingsmiddelen getoond zonder alle toevoegingen aan- en onttrekkingen uit de reserves.
- Vervolgens worden de toevoegingen aan- en onttrekkingen uit de reserves inzichtelijk gemaakt.
- Waarna het totaalresultaat inclusief de reservemutaties wordt gepresenteerd.
- Alle baten en lasten zijn geraamd en verantwoord tot het bruto bedrag.
- Compensabele BTW via het BTW compensatiefonds of verrekenbare BTW via de omzetbelasting zijn niet als last verwerkt.

Bij onttrekkingen uit de bestemmingsreserves wordt onderscheid gemaakt tussen onttrekkingen met een incidenteel of structureel karakter. Zie hiervoor ook de toelichting bij de bestemmingsreserves.

Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten

	Realisatie 2018	Raming 2018 na wijziging	Raming 2018 voor wijziging
Baten inclusief dekkingsmiddelen	108.820.294	95.274.563	93.226.268
Lasten inclusief onvoorzien	109.098.078	97.747.828	93.014.197
Totaal	-277.784	-2.473.265	212.071

Totaaloverzicht gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

	Realisatie 2018	Raming 2018 na wijziging	Raming 2018 voor wijziging
Algemene uitkering	58.226.715	58.700.501	57.355.923
Lokale heffingen	8.151.004	8.114.500	8.064.500
Dividenden	928.911	933.000	753.000
Overige	66.656	63.885	63.885
Totaal	67.373.286	67.811.886	66.237.308

Werkelijke toevoegingen aan- en onttrekkingen uit reserves

Programma	Toevoegingen Incidenteel	Toevoegingen Structureel	Onttrekkingen Incidenteel	Onttrekkingen Structureel
1) De gemeente waar het goed wonen is		285.833	846.012	100.000
2) Een leefbare gemeente (Soc. Domein)			2.447.703	125.000
3) De werkende gemeente		16.643	25.381	
4) De dienstverlenende gemeente	37.287			
6) Overhead	400.000		219.551	
Totaal	437.287	302.476	3.538.647	225.000
Rekeningresultaat 2017	2.948.460			

Gerealiseerd resultaat 2018 na reservemutaties

	Bedrag
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-67.651.069
Totaal algemene dekkingsmiddelen	67.373.286
Gerealiseerd totaalsaldo voor reserve mutaties	-277.784

Reserve mutaties	3.023.884

Gerealiseerd totaalresultaat	2.746.100

Hoofdstuk 9 Analyse saldo ten opzichte van de begroting 2018

- Conform artikel 28 van de BBV bevat de toelichting op de jaarrekening een overzicht de van de structurele en incidentele baten en lasten, zoals vermeld in de analyse saldo ten opzichte van de begroting 2018
- De presentatie gebeurt per programma

Bedragen worden in lijn met de Berap en de Voorjaarsnota gepresenteerd x € 1.000

RECAPITULATIE (* € 1.000)	2e berap	jaarrekening t.o.v 2e berap	resultaat tov primaire begroting
Incidentele afwijkingen			
Incidenteel resultaat prg begroting	**-785**		
Programma 1	-268	656	388
Programma 1 Grondexploitatie		1.611	1.611
Programma 2	-25	760	735
Toevoeging reserve sociaal domein		-760	-760
Programma 3	25	-8	17
Programma 4	-175	-44	-219
Bedrijfsvoering	272	203	475
Resultaat verbouwing hal*		65	65
diverse kleinere afwijkingen	0	30	30
Totaal incidentele afwijkingen	**-171**	**2.513**	**2.342**
Structurele afwijkingen			
Structureel resultaat prg begroting	**787**		
Programma 1	20		20
Programma 2	-2.800		-2.800
Onttrekking reserve sociaal domein	2.800		2.800
Programma 3	-163		-163
Programma 4	-100		-100
Bedrijfsvoering	645		645
diverse kleine afwijkingen	0		0
Totaal structurele afwijkingen	**402**	**0**	**402**
Resultaat jaarrekening 2018	**233**	**2.513**	**2.746**
Voorstel toevoeging reserve onderhoud gebouwen		-475	-475
Voorstel toevoeging budget lokale rekenkamer aan reserve Uitgestelde raadsbesluiten		-19	-19
Resultaat jaarrekening 2018 inclusief voorstel resultaatbestemming	**233**	**2.019**	**2.252**

*Conform raadsbesluit worden de resterende kosten voor de verbouwing hal in 2019 gedaan

Overzicht afwijkingen -/- is een nadeel

Overzicht afwijkingen 2018 2e berap ten opzichte van primaire begroting (-/- is een nadeel)				Toelichting
(* € 1.000)		Afwijking 2e berap	Incidenteel/ structureel	
Programma 1 De gemeente waar het goed wonen is				
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	20	S	Betreft een voordeel op pachten door een verschuiving van afgesloten grondexploitatie naar structurele pachtinkomsten.
0.3	Verkoop gronden en gebouwen	-200	I	De verkoop van percelen openbaar groen valt dit jaar tegen. Daarnaast zijn er geen verkopen gebouwen op korte termijn te verwachten, waarmee de opbrengsten lager uitvallen dan begroot. Meerjarig is de doelstelling verkoop ruimschoots gehaald.
8.3	Omgevingswet	50	I	Voor de implementatie van de omgevingswet is voor 2018 225.000 beschikbaar gesteld. De kosten zitten met name in advieswerk en onderzoek. Doordat een aantal activiteiten zijn doorgeschoven naar 2019, houden we voor 2018 een deel van het budget over.
2.1	Verkeer en vervoer	-68	I	Dit betreft hogere kosten op onderhoud wegen, onder andere op het Gravenpad en bushalte station Varsseveld (55.000) en hogere kosten voor aanvullende werkzaamheden rond het fietspad Zelhemseweg.
5.7	Groenvoorzieningen	-30	I	De hogere uitgaven op groenvoorzieningen komen door de bestrijding eikenprocessierups, inhalen achterstallig onderhoud laanbomen en stormschade. Ten aanzien van de eikenprocessierups zijn de kosten vanwege de toename structureel hoger.
0.3	Visie DRU industriepark	-20	I	De doorontwikkeling van het DRU-industriepark is in volle gang. Daarvoor is een extern projectleider ingehuurd en daarnaast ook specialistische kennis. Dekking voor deze kosten wordt gehaald uit de reserve "vereveningsfonds DRU", waarin nog ruim 120.000 beschikbaar is. Gezien de kosten over de eerste helft van 2018, schatten we momenteel de totale kosten in op ruim 140.000. Daarmee gaan we het budget waarschijnlijk met circa 20.000 overschrijden. In de jaarrekening presenteren we de exacte kosten.
Totaal afwijkingen programma 1		**-248**		
Programma 2 Een leefbare gemeente				
divers	Sociaal domein/ prognose	-2800	S	Betreft de prognose op basis van het meest actuele beeld (1 september), inclusief de effecten van de meicirculaire
	Dekking reserve sociaal domein	2800	S	
5.3	DRU-partners initiatieven	-25	I	Het door de raad vastgestelde initiatievenbudget voor de samenwerking DRU-partners ad €25.000 per jaar, is vanaf 2019 in de begroting opgenomen. In 2018 is dit budget nog niet verwerkt (aangezien dit niet meer voor de begrotingsbehandeling verwerkt kon worden). Inmiddels zijn er voor 2018 concrete initiatieven opgestart, waarmee het budget ook in 2018 benodigd is.
Totaal afwijkingen programma 2		**-25**		

Programma 3 De werkende gemeente				
4.3	Onderwijsbeleid	-120	S	De laatste jaren blijkt dat het budget voor leerlingenvervoer ontoereikend is. Op grond van de facturen van augustus t/m december 2017 wordt voorgesteld het budget voor de open eind regeling te verhogen met €120.000. In augustus 2018 kunnen we op basis van de het nieuwe schooljaar een nieuwe prognose maken en daarover in de tweede berap zo nodig berichten.
3.1	Verbonden partijen	-43	S	Betreft aanvullende bijdrage aan Regio Achterhoek en kleine verhoging bijdrage ODA.
3.1	Duurzaamheidsagenda	-25	I	De uitvoering van de duurzaamheidsagenda is in volle gang, waarmee een aantal onderdelen vanuit 2017 nu in 2018 zijn gerealiseerd, zoals ook in de jaarstukken is vermeld. Dit leidt tot een overschrijding van 25.000.
3.4	Arbeidsmarktinitiatieven	50	I	Voor zowel uitvoering van initiatieven rondom arbeidsmarkt, innovatie als voor duurzaamheid en circulaire economie is jaarlijks 150.000 beschikbaar. Met name vanuit duurzaamheid en circulaire economie wordt het budget niet volledig benut, waarmee er naar verwachting 50.000 overblijft.
Totaal afwijkingen programma 3		**-138**		
Programma 4 De dienstverlenende gemeente				
0.8	ICT	-100	S	Het tekort van € 100.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van het aantal licenties (gebruikers) binnen de gemeente.
0.61	OZB opbrengsten	50	I	Betreft hogere opbrengsten uit OZB (verschil in begrote opbrengst en daadwerkelijke waardes). Er is al rekening gehouden met kosten mbt bezwaarschriften, maar mogelijk kan het resultaat in de loop van 2018 nog bijgesteld worden.
1.2	Openbare orde en veiligheid	-25	I	Het team Handhaving is begin 2018 uitgebreid. In de begroting was hier deels al wel rekening mee gehouden, maar is er vanwege verschillende omstandigheden overschrijding op het budget (totaal 25.000 N). Zo zijn er dienstfietsen, portofoons en bedrijfskleding aangeschaft. Ook is er uitbreiding nodig gebleken op het digitaal systeem 'CityControl'.
7.3	Afval	-200	I	De uitgaven op afvalverwerking worden hoger dan begroot. De uitgaven en inkomsten rondom de diverse afvalstromen zijn afhankelijk van de hoeveelheid dat opgehaald/aangeboden wordt en welk tarief er op dat moment gehanteerd wordt. Een begroting opstellen hiervoor is geen eenvoudige klus, mede door de wijziging in de inzamelsystematiek en de overgang van 2 naar 4 containers. Hiervan zijn namelijk nauwelijks ervaringscijfers. Voor een aantal afvalstromen op het gebied van verwerking is het tarief vastgesteld/afgesproken. Er zijn afvalstromen waarbij het tarief bepaald wordt door het markttarief op dat moment. Deze tarieven fluctueren sterk. Met name in de overspannen PMD-markt (plastic-metaal-drankkartons) heeft dit groot effect. Door de grote toename in aanlevering PMD (landelijk) worden de verwerkingskosten fors hoger. Deze stijging wordt ook voor de komende jaren verwacht, waardoor de afvalstoffenheffing stijgt. Hier hebben we helaas nauwelijks invloed op.
	Totaal afwijkingen programma 4	**-275**		

Bedrijfsvoering				
0.8	Overige baten en lasten (tractie)	-25	S	Zoals ook in de berap en jaarstukken 2017 aangegeven, zijn de kosten op onderhoud tractiemiddelen circa € 25.000 hoger dan begroot. Er zijn meer gespecialiseerde machines /materialen bij gekomen waarvan het onderhoud duurder is. Daarnaast zijn er verouderde machines. Deze worden de komende vier jaar grotendeels vervangen via het investeringsplan. Dit duurt echter nog een aantal jaren.
0.7	Algemene uitkering sept- dec-, maart- en meicirculaire	590	S	Het resultaat van de verschillende circulaires zorgt voor een voordeel van 590.000 in 2018
0.5	Dividenden	180	S	Dit betreft het saldo van een hogere dividenduitkering BNG (235.000 V) en lagere dividenduitkering Alliander (55.000 N)
0.8	Overige baten en lasten (oninbare vorderingen)	-100	S	Elk jaar zijn er bedrijven en inwoners die de belastingen niet (volledig) kunnen voldoen. Zij komen ook niet in aanmerking voor kwijtschelding. Voorgaande jaren hebben we de oninbare belastingen met de jaarstukken verwerkt onder nagekomen baten en lasten. Te voorziene kosten moeten we echter meenemen in de begroting (regelgeving BBV). Vandaar dat we deze kosten nu melden en in de komende begroting verwerken.
0.8	Kapitaallasten	350	I	Doordat in 2017 niet alle investeringen zijn uitgevoerd, geeft dit over 2018 een incidenteel voordeel in de kapitaallasten.
0.1	Voorziening wachtgeldverplichting voormalig bestuur	-78	I	Betreft verhoging voorziening ivm aanvulling bovenwettelijke –en nawettelijke uitkeringen van voormalig bestuur
	Totaal afwijkingen bedrijfsvoering	**917**		
Totaal afwijkingen na 2e berap (exclusief programmabegroting resultaat van 2)		**231**		

Overzicht afwijkingen 2018 t.o.v. 2e berap (-/- is een nadeel)				Toelichting
(x € 1.000)		Afwijking jaarrekening t.o.v. 2e berap	Incidenteel / structureel	
Programma 1 De gemeente waar het goed wonen is				
Tkv	**Onderwerp**			
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	422	I	Het voordeel van € 422.000 op dit taakveld bestaat met name uit: - € 475.000 voordeel door aankoop Frank Daamenpand in 2018. Hierdoor is op deze plaats in de begroting een vrijval te zien van het gereserveerde bedrag voor de te betalen huur. De kapitaallasten voor de aankoop van het pand zijn opgenomen in de investeringslijst van de begroting 2019. Daartegenover staan wat hogere uitgaven voor energie. - € 44.000 voordeel door hogere pachtinkomsten van industrieterrein Hofkamp Oost en tijdelijke pachtinkomsten. - € 70.000 Voordeel door lagere uitgaven voor het onderhoud van DRU pand Afbramerij. - € 145.000 nadeel door financiële afwikkeling met SSP-hal ter voorbereiding van de nieuwe stichting DRU IP. - € 25.000 nadeel door hogere uitgaven voor energie en onderhoud van de St. Antoniusschool en de Kameleon. En hogere advieskosten voor de doorontwikkeling DRU.
2.1	Wegen en verkeer	-3	I	De werkzaamheden voor het groot onderhoud wegen zijn conform planning uitgevoerd. De totale kosten zijn circa € 290.000 hoger dan geraamd. Tegenover de hogere uitgaven op dit taakveld staat een onttrekking uit de bestemmingsreserve wegen van € 288.026. Daarnaast zijn er hogere uitgaven voor schades, maar ook lagere uitgaven voor openbare verlichting en hogere leges inkomsten kabels en leidingen.
5.2	Sportaccommodaties	-90	I	Op het totale budget voor sportaccommodaties is het resultaat € 90.000 nadeel. Dit bestaat uit extra onderhoud aan het voetbalveld in Silvolde en extra kosten voor beregenen van alle sportvelden vanwege de droge zomer. Verder is bij sportcomplex de Paasberg een zwembadlift geïnstalleerd en zijn er aanpassingen aan de atletiekbaan gedaan. Tenslotte is voor sportcomplex de IJsselweide een aanvullende onderwijsvergoeding (conform vaststellingsovereenkomst) uitbetaald en heeft er een correctie plaatsgevonden van de te betalen btw.
5.7	Openbaar groen	23	I	Het voordeel van € 23.000 bestaat uit: - Onderhoud groen € 38.000 nadeel (met name door eikenprocessierups). Hiervoor vindt een onttrekking plaats uit de bestemmingsreserve Openbaar Groen van € 27.000. - Inkomsten St. Idinkbos - Voordeel Landschapsbeleidsplan. De kosten zijn voorzien in 2019 in plaats van 2018.
8.1	Ruimtelijke ordening	61	I	Het voordeel van € 61.000 is met name ontstaan door beperkt gebruik van het budget voor plattelands ontwikkeling/ kavelruil. Daarnaast is er minder extern advies nodig geweest voor bestemmingsplannen dan oorspronkelijk gedacht en zijn er hogere inkomsten voor omgevingsvergunningen doordat er veel aanvragen zijn voor vergunningen die strijdig zijn met huidige bestemmingsplannen.
8.3	Wonen en bouwen	243	I	De opbrengsten voor bouwvergunningen zijn ten opzichte van de 2e berap met € 227.000 hoger uitgevallen. Dit komt voornamelijk door een aantal grote industriële plannen. Daarnaast zijn de uitgaven voor implementatie van de omgevingswet lager dan begroot. Een aantal activiteiten voor het opstellen van een toekomstvisie vindt in 2019 plaats.
Totaal afwijkingen programma 1		**656**		

Programma 1 Grondexploitatie				
	Grondexploitatie	1.611	I	
Totaal afwijkingen grondexploitatie		**1.611**		
Programma 2 Een leefbare gemeente				
Tkv	**Onderwerp**			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	63	I	Saldo ontstaat ondermeer uit: - Afwikkeling experimenten voordeel ca. € 48.000 Het voordeel op experimenten is met name ontstaan omdat een aantal experimenten inmiddels in de reguliere begroting is opgenomen en een aantal experimenten zijn stopgezet. - Samenlevingsinitiatieven voordeel ca € 19.000 Op dit budget is in 2018 minder uitgegeven voor initiatieven. De uitgave van dit budget is afhankelijk van initiatieven van groepen inwoners en verenigingen. Een aantal vooraf verwachte initiatieven is niet tot uitvoer gekomen in 2018. Deze zijn later opgestart of uitgesteld waardoor er in 2018 geen bijdrage uit dit budget heeft plaatsgevonden. Afhankelijk van de urgentie en nieuwe initiatieven worden deze meegenomen naar 2019. - Meerdere kleine posten nadeel ca € 7.000 Op een aantal andere onderwerpen hebben kleinere over- en onderschrijdingen plaats gevonden, die per saldo een nadeel van circa € 7.000 geven.
6.2	Inkomensregelingen	375	I	Laborijn voordeel 375.000 Aan de gemeente Oude IJsselstreek is een Vangnetuitkering over het jaar 2017 toegekend. De betaling van de Vangnetuitkering heeft in 2018 plaatsgevonden. Daarnaast is het ingeschatte nadeel op uitkeringen over 2018 meegevallen, dit positief effect is ontstaan na vaststelling van het definitief buig-budget door het Rijk, de effecten van het verdeelmodel. Bijzondere bijstand voordeel 27.000 nadeel kwijtschelding 17.400 Doordat meerdere inwoners een aanvraag gedaan hebben op kwijtschelding gemeentelijke belastingen is dit bedrag hoger uitgevallen dan begroot.
6.5	Arbeidsparticipatie	-28	I	Betreft doorbetaling algemene uitkering aan Laborijn voordeel circulaire op taakveld 6.71; per saldo budgettair neutraal.
6.6	Eigen bijdrage	10	I	Meer ontvangen eigen bijdragen ten opzichte van de inschatting bij de 2e BERAP

6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	705	I	Het resultaat bestaat uit: - Hulp bij het huishouden € 32.000 voordeel Er is een verschuiving van pgb naar ZIN (duurder) en verschuiving HV2 naar HV1 (goedkoper). Overall is het aantal cliënten waarvoor is gedeclareerd met 23 toegenomen (van 1369 cliënten in 2017 naar 1392 cliënten in 2018) - Regio taxi € 140.000 nadeel - Schuldhulpverlening € 58.000 nadeel Vanaf 2018 de Oude IJsselstreek de intake heeft overgenomen van de Stadsbank. Het tekort wordt veroorzaakt door een incidentele afrekening van de Stadsbank voor afkoop van de materiele kosten door deze overname. - Wmo € 221.000 voordeel Bij de 2e berap is een nadeel voor Wmo geprognosticeerd van 200.000 op basis van ontvangen declaraties, uiteindelijk blijken de werkelijke kosten mee te vallen. Derhalve is er voor heel 2018 sprake van een voordeel van € 19.000. - Uitvoeringskosten € 170.000 voordeel - Innovatie budget € 480.000 voordeel inclusief € 28.000 voordeel algemene uitkering doorbetaald aan Laborijn (nadeel taakveld 6.5) Bij de presentatie analyse en transformatie sociaal domein van 6 december 2018 is reeds aangegeven dat dit budget wordt ingezet ter dekking van de tekorten, voor een deel ontstaan uit mutaties algemene uitkering.
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-541	I	Nadeel jeugd € 541.000 per saldo voor taakveld 6.72 en 6.82 ten opzichte van de 2e berap. Dit saldo kan nog wijzigen na controle van de productieverantwoordingen en accountantscontroles van de aanbieders. Het analyseren van de (oorzaken van de) stijgende kosten voor de maatwerkdienstverlening 18- is onderdeel van het project 'kwaliteitsslag om binnen de financiële kaders te komen'. Binnen dit project wordt hierover uitgebreid gerapporteerd.
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	156	I	zie 6.72
7.1	Volksgezondheid	20	I	De raming in verband met het vervangen van apparatuur (AED's) in 2018, is niet uitgegeven en is opgeschoven vanwege onderhandelingen over het contract.
	Toevoeging reserve SD	-760	I	De overschotten en tekorten op het sociaal domein binnen de hekjes worden toegevoegd/onttrokken aan de reserve SD. Ten opzichte van de 2e berap is het tekort € 760.000 lager, waarmee er uiteindelijk geen €2.8 miljoen uit de reserve wordt onttrokken, maar € 2.1 mln.
Totaal afwijkingen programma 2		**0**		

Programma 3 De werkende gemeente				
Tkv	**Onderwerp**			
3.1	Economische ontwikkeling	45	I	Het voordeel van € 40.000 is ontstaan door: - Later dan verwacht in kunnen zetten van nieuw personeel voor duurzaamheid € 60.000 voordeel - Vertraging in de uitvoering van de plannen van de IJzeren Ring € 20.000 voordeel. - Hogere uitgaven voor het verduurzamen van het gemeentehuis (zonnecellen) € 40.000 nadeel

4.1	Openbaar basisonderwijs	-22	I	Dit betreft een nabetaling over de jaren 2016 en 2017 aan het Almende College. Basischool De Woelwaters maakt gebruik van het gymlokaal van de Wesenthorst. In 2016 en 2017 is per abuis geen vergoeding betaald voor dit gebruik. In 2018 is dit rechtgetrokken.
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-31	I	Deze afwijking betreft meerdere onderdelen: - Hogere uitgaven leerlingenvervoer door groeiend aantal gebruikers. € 40.000 N - Lagere uitgaven peuteropvang, omdat ouders al gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag van de belastingdienst. € 28.000 V - Lagere uitgaven stimulering schooldeelname. € 3.000 V - hogere uitgaven OAB € 22.000 N
Totaal afwijkingen programma 3		**-8**		

Programma 4 De dienstverlenende gemeente				
Tkv	**Onderwerp**			
0.2	Burgerzaken	35	I	In 2018 zijn er meer reisdocumenten aangevraagd dan vooraf begroot. Daarnaast waren er meer huwelijken waardoor er meer inkomsten zijn gegenereerd.
0.61/0.62	OZB	29	I	Ten opzichte van de 2e berap is er wat meer OZB binnengekomen dan berekend.
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-143	I	De VNOG verwacht een negatief jaarresultaat ter hoogte van € 2,8 miljoen. Hiervan is €128.278 voor rekening van Oude IJsselstreek. Daarnaast wordt de afwijking veroorzaakt door hogere kosten voor energie en onderhoud m.b.t. Brandweergarages ad € 13.000.
1.2	Openbare orde en veiligheid	35	I	Er zijn meer leges binnengekomen i.v.m. evenementen vergunningen en drank- en horecavergunningen. Daarnaast zijn er vanuit de bibob geen aanvragen doorverwezen en zijn er geen kosten gemaakt voor ondermijning.
Totaal afwijkingen programma 4		**-44**		

Bedrijfsvoering				
Tkv.	**Onderwerp**			
0.1	Bestuur	122	I	Dit bedrag bestaat uit met name: - € 190.000 voordeel voorzieningen. Om de voorzieningen voor (voormalig) bestuurders op peil te houden, worden jaarlijks actuariele berekeningen gemaakt. Op basis van de meest actuele berekening, zijn de voorzieningen naar beneden bijgesteld. De oorzaak lag met name in het aangepaste rentepercentage. - € 57.000 nadeel door de toegerekende kosten voor eindheffing WKR (werkkostenregeling). Dit betreft een interne boeking, de dekking voor deze kosten zit in de loonsom van binnen de P-budgetten. - € 15.000 nadeel door extra kosten voor de bijdrage aan het A&O fonds, vanwege een wijziging in de financieringsafspraak met de VNG. - € 19.000 voordeel door niet uitgeven budget lokale rekenkamer. Voorgesteld wordt om dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve Uitgestelde raadsbesluiten. - € 11.000 nadeel door kleine posten.
0.7	Algemene uitkering	-526	I	Effect op de algemene uitkering conform de september- en decembercirculaire van 2018.

0.8	Overige baten en lasten	630	I	Het resultaat van € 485.000 voordeel bestaat uit met name: - € 15.000 nadeel door hogere onderhoudskosten gemeentehuis - € 148.000 voordeel door lagere kosten ICT beheer (Doetinchem), doordat zij hebben afgesloten met positief resultaat. Daarnaast zijn een aantal projecten vertraagd of uitgesteld. - € 84.000 voordeel post onvoorzien (niet gebruikt) - € 178.000 voordeel kapitaallasten - € 66.000 voordeel toegeschreven uren investeringen en grex - € 169.000 voordeel afwikkelingen voorgaande boekjaren
0.8	Overige baten en lasten; personeelslasten	-23	I	Er is per saldo een nadeel op de personele kosten van 18.000 euro. Dit is circa 0,1% van het totale personeelsbudget van 17,6 miljoen euro (2018). Dit nadeel bestaat uit de volgende onderdelen: - Niet alle vacatures konden we direct invullen. Daarnaast zijn de sociale lasten lager geweest dan begroot. In totaal levert dit een voordeel op van € 1.6 miljoen. HIertegenover staat dat we door het niet invullen van vacatures tijdelijk hebben opgelost. Dit gaf € 1.4 mln aan extra kosten. - Een deel van de loonkosten wordt gedekt uit overige budgetten (bijv. Onderwijs/achterstanden, circulaire economie, etc.). Hierop wordt een voordeel gerealiseerd van € 80.000. - Vanwege vroegtijdige afvloeiing van binnen het personeelsbestand moeten we € 100.000 euro toevoegen aan de voorziening voor voormalig personeel. - Opleiding en coaching vroegen meer in het kader van het strategisch personeelsbeleid. Daarnaast is de verzorging van de salarisadministratie door de gemeente Doetinchem duurder geworden. In totaal een nadeel van € 100.000. - We hebben voor € 100.000 extra besteed aan Arbo-voorzieningen.
0.8	Overige baten en lasten; verbouwing hal gemeentehuis	65	I	Zoals in het raadsbesluit van december 2018 vastgesteld, is de verbouwing van de hal in 2018 niet geheel gereed gekomen. Over 2018 is € 64.000 niet benut. In maart 2019 is alles gereed. Conform raadsbesluit wordt het resterende budget overgeheveld naar 2019.
Totaal afwijkingen bedrijfsvoering		**268**		
	kleine afwijkingen	30	I	Betreft verschillende kleine afwijkingen, waaronder: - lagere energiekosten ondernemerscentrum - hogere kosten post musea en cultureel erfgoed - hogere kosten openbare werken - voordeel overhead - voordeel uit bijdrage zand- en grindwinning - lagere kosten verzekeringen
Totaal afwijkingen na 2e berap		**2.513**		

Hoofdstuk 10 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

- Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeente Oude IJsselstreek. Het voor gemeente Oude IJsselstreek toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 op grond van het algemeen bezoldigingsmaximum.
- Onder de WNT vallen: Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	M.J.F. Verstappen	M.B.J. Looman
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.913	66.852
Beloningen betaalbaar op termijn	17.466	10.872
Subtotaal	*121.379*	*77.724*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging 2018	**121.379**	**77.724**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	12/05 – 31/12
Deeltijdfactor 2017 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.617	39.365
Beloningen betaalbaar op termijn	16.092	5.292
Totale bezoldiging 2017	**116.709**	**44.657**

Hoofdstuk 11 SISA verantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	**D9**	**Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)** **Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*		
			€ 89.810	€ 391.105	€ 162.633	€ 276.433		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t* *Indicatornummer: D9 / 05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t* *Indicatornummer: D9 / 07*	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 08*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D9 / 09*	
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2018** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2017** **Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 03*	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 04*	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 05*	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 06*
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 8.357.611	€ 126.550	€ 907.318	€ 3.862	€ 121.350
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 07*	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 08*	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 09*	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 10*	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 12*
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0	€ 32.921	€ 6.899	€ 0	€ 126.037
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 14*				
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0				

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2017** **Besluit**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3A / 01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 06*
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 44.242	€ 208.047	€ 650	€ 109.578	€ 29.323
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3A / 07*	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 10*		
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0	€ 0	€ 0		

Hoofdstuk 12 Verdeling van de taakvelden

Prg	Programma	Tkvld	Omschrijving taakveld
1	De gemeente waar het goed wonen is	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
		2.1	Verkeer en vervoer
		2.2	Parkeren
		2.5	Openbaar vervoer
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
		5.2	Sportaccommodaties
		5.4	Musea
		5.5	Cultureel erfgoed
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
		7.2	Riolering
		8.1	Ruimtelijke ordening
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
		8.3	Wonen en bouwen
2	Een leefbare gemeente(sociaal domein)	5.1	Sportbeleid en activering
		5.3	Cultuur-presentatie,productie en participatie
		5.6	Media
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
		6.2	Wijkteams
		6.3	Inkomensregelingen
		6.4	Begeleide participatie
		6.5	Arbeidsparticipatie
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
		6.81	Geëscaaleerde zorg 18+
		6.82	Geëscaaleerde zorg 18-
		7.1	Volksgezondheid
3	De werkende gemeente	3.1	Economische ontwikkeling
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
		3.4	Economische promotie
		4.1	Openbaar basisonderwijs
		4.2	Onderhuisvesting
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
4	De werkende gemeente	0.2	Burgerzaken
		0.61	OZB woningen
		0.62	OZB niet woningen
		0.64	Belastingen overig
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer
		1.2	Openbare orde en veiligheid
		7.3	Afval
		7.4	Milieubeheer
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria
	Bedrijfsvoering	0.1	Bestuur
		0.4	Overhead
		0.5	Treasury
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
		0.8	Overige baten en lasten
		0.9	Venootschapbelasting
		0.10	Mutaties reserve
		0.11	Resultaat vd rekening baten en lasten

Hoofdstuk 13 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

	Gerealiseerde baten en lasten per taakveld (x 1.000)	Gerealiseerd 2018	
		lasten	baten
	0. Bestuur en ondersteuning		
0.1	0.1 Bestuur	2.537	499
0.2	0.2 Burgerzaken	1.159	727
0.3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.862	1.679
0.4	0.4 Overhead	12.335	437
0.5	0.5 Treasury	565	1.481
0.61	0.61 OZB woningen	500	5.649
0.62	0.62 OZB niet-woningen	-	2.426
0.63	0.63 Parkeerbelasting	-	-
0.64	0.64 Belastingen overig	-	7
0.7	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	57.420
0.8	0.8 Overige baten en lasten	333	307
0.9	0.9 Vennootschapsbelasting(VpB)	-	-
0.10	0.10 Mutaties reserves	740	3.764
0.11	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	2.746	-
	Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	**22.776**	**74.396**
	1. Veiligheid		
1.1	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.117	38
1.2	1.2 Openbare orde en brandweer	1.004	52
	Totaal 1. Veiligheid	**3.121**	**89**
	2. Verkeer,vervoer en waterstaat		
2.1	2.1 Verkeer en vervoer	5.863	263
2.2	2.2 Parkeren	110	0
2.3	2.3 Recreatieve havens	-	-
2.4	2.4 Economische havens en waterwegen	-	-
2.5	2.5 Openbaar vervoer	6	0
	Totaal 2. Verkeer,vervoer en waterstaat	**5.979**	**263**
	3. Economie		
3.1	3.1 Economische ontwikkeling	832	80
3.2	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.923	5.978
3.3	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	109	22
3.4	3.4 Economische promotie	346	174
	Totaal 3. Economie	**7.211**	**6.254**

	4. Onderwijs		
4.1	4.1 Openbaar basisonderwijs	147	-
4.2	4.2 Onderwijshuisvesting	830	24
4.3	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.333	659
	Totaal 4. Onderwijs	**3.310**	**683**
	5. Sport, cultuur en recreatie		
5.1	5.1 Sportbeleid en activering	844	338
5.2	5.2 Sportaccommodaties	2.701	935
5.3	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.529	4
5.4	5.4 Musea	170	0
5.5	5.5 Cultureel erfgoed	226	104
5.6	5.6 Media	1.018	7
5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.679	187
	Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	**9.168**	**1.575**
	6. Sociaal domein		
6.1	6.1 Samenkracht en burgerpaticipatie	2.259	124
6.2	6.2 Wijkteams	-	-
6.3	6.3 Inkomensregelingen	13.331	9.978
6.4	6.4 Begeleide participatie	4.968	2
6.5	6.5 Arbeidsparticipatie	999	0
6.6	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	869	664
6.71	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	10.752	1.759
6.72	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	10.497	5
6.81	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-
6.82	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	922	-
	Totaal 6. Sociaal Domein	**44.597**	**12.532**
	7. Volksgezondheid en milieu		
7.1	7.1 Volksgezondheid	630	2
7.2	7.2 Riolering	7.852	8.327
7.3	7.3 Afval	3.269	3.972
7.4	7.4 Milieubeheer	718	51
7.5	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	158	172
	Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	**12.628**	**12.523**
	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
8.1	8.1 Ruimtelijke ordening	639	65
8.2	8.2 Grondexploitatie(niet-bedrijventerreinen)	1.769	3.380
8.3	8.3 Wonen en bouwen	1.571	1.008
	Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**3.979**	**4.453**
	Saldo van baten en lasten	**112.768**	**112.768**

Hoofdstuk 14 Investeringen

RESTANT KREDIETEN

Omschrijving	Resterend krediet	Toelichting
Vervanging software	57.449	In 2018 waren er een aantal vertraagde en uitgestelde projecten, de resterende middelen zijn nodig voor projecten zoals het uitfaseren van Corsa en de implementatie van een pakket voor ruimtelijke plannen.
Vervanging voertuigen buitendienst	158.977	Dit krediet voor de vervanging van voertuigen buitendienst wordt jaarlijks gevoed om de fluctuaties van de uitgaven gelijkmatig over de jaren te verdelen.
Containersysteem VANG	60.271	Om het containersysteem geheel operationeel te maken moet nog uitleesapparatuur worden aangeschaft.
Herstructurering Vogelbuurt	1.353.069	De kredieten voor de aanpassingen aan de Vogelbuurt worden jaarlijks gevoed. De planning voor de woningbouw is vertraagd. Naar verwachting zullen de uitgaven voor de openbare ruimte plaatsvinden in 2019 tot en met 2021.
Riolering Vogelbuurt	1.048.542	De kredieten voor de aanpassingen aan de Vogelbuurt worden jaarlijks gevoed. De planning voor de woningbouw is vertraagd. Naar verwachting zullen de uitgaven voor de openbare ruimte plaatsvinden in 2019 tot en met 2021.
Riolering	1.316.024	Een aantal rioleringsprojecten zijn in 2018 voorbereid en worden in 2019 uitgevoerd. Bijvoorbeeld, Heuvelstraat (Silvolde), Middelgraaf (Ulft), Delweg (Ulft), Burg. van Tuylstraat (Varsseveld). De uitgaven voor riolering zijn conform het Gemeentelijk Rioleringsplan.
Reconstructies wegen/ parkeerterreinen/ rotondes	1.387.342	Dit krediet betreft de aanpassingen aan wegen en de bijdrage aan de aanleg van een rotonde.
Verkeer	126.402	In 2019 vindt de laatste fase plaats van het verkeerscirculatieplan Ulft.
Parkeervoorziening DRU	360.509	In 2018 is gestart met de aanleg van het parkeerterrein. Naar verwachting zijn de werkzaamheden in het voorjaar van 2019 afgerond.
Sportinfrastructuur	223.250	In 2018 is verlichting aangelegd bij sportclub Silvolde. Het restant-budget wordt benut voor de aanleg van kunstgrasvelden.
Toerisme/ kunst in openbare ruimte	110.151	Plaatsen van kunst (o.a Schabraq), lopende acties recreatie en toerisme, plattelandsontwikkeling.
Plattelandsontwikkeling en landschap	659.224	Uitvoering plattelandsontwikkeling en budget voor realisatie fietsverbindingen in gebied Engbergen.
Nazorg en onderhoudstermijnen	77.977	Bij civieltechnische projecten volgt in de periode na uitvoering van het werk (onderhoudstermijn)nog een controle voor eventueel extra benodigde werkzaamheden. Ook wordt dit budget benut voor het onderhoud van groen in de eerste paar jaren nadat een project is afgerond.
Akkermansweide	55.157	In 2019 moeten nog laatste maatregelen in de openbare ruimte worden getroffen.
Totaal	**6.994.344**	

NB Bij Plattelandsontwikkeling en landschap moet in totaal nog € 40.000 van de Provincie worden ontvangen, om het totale genoemde investeringsbedrag uit te kunnen geven.

AFGESLOTEN KREDIETEN

Omschrijving	Toelichting
Wegen	Uitgevoerd zijn de reconstructies van de Sinderenseweg/ Aaltenseweg in Sinderen en de Kerkstraat in Ulft. Daarnaast zijn diverse kleinere projecten uitgevoerd zoals bijvoorbeeld de Klompendijk in Etten.
Riolering	In 2018 is gewerkt aan: Walstraat/ Vulcaanstraat (Terborg), stankoverlast in Sinderen, Hoofdstraat (Varsselder), Charlotte de Bourbonstraat (Varsseveld), Klompendijk (Etten), renovatie gemalen Heelweg-West en Leemscher en renovatie drukriolering Sinderen. En er is een nieuw zuig- en spuit combinatie aangeschaft.
Speeltoestellen	Er zijn enkele nieuwe speeltoestellen geplaatst.
Realisatie Recreatie Paden Engbergen-Voorst	Alle werkzaamheden aan de recreatiepaden zijn in 2017 en 2018 uitgevoerd.